

ANAMNESIS 120

BIULETYN KOMISJI DS. KULTU BOŻEGO
I DYSZYPLINY SAKRAMENTÓW EPISKOPATU POLSKI

ROK XXX (2025) NR 1
MISTERIUM WCIELEŃ

OKRES ADWENTU
I NARODZENIA PAŃSKIEGO

Redakcja:
bp Piotr Greger
ul. Żeromskiego 5a
43-300 Bielsko-Biała
e-mail: greger@kuria.bielsko.pl
p.greger@episkopat.pl

OD REDAKCJI

Liturgia w Roku Jubileuszowym (cz. I)

W pierwszych zdaniach bulli papieża Franciszka ogłaszającej Jubileusz Zwyczajny Roku 2025 czytamy: *Myślę o wszystkich pielgrzymach nadziei, którzy przybędą do Rzymu, aby przeżyć Rok Święty, a także o tych, którzy nie mogąc dotrzeć do miasta Apostołów Piotra i Pawła, będą go obchodzić w Kościołach partykularnych. Niech to będzie dla wszystkich wydarzenie żywego i osobistego spotkania z Panem Jezusem, „bramą” zbawienia (por. J 10, 7. 9); z Tym, którego Kościół ma misję głoszenia zawsze, wszędzie i wszystkim jako „naszą nadzieję”* (Franciszek, *Spes non confundit*, n. 1). Życzeniem Ojca Świętego jest, aby każdy człowiek – wierzący, niewierzący, poszukujący – doświadczył żywego i osobistego spotkania z jedynym Odkupicielem.

Szczególnym czasem i miejscem takiego przeżycia jest sprawowana liturgia, która uobecnia wydarzenia zbawcze. Z tego powodu, chcemy w roku trwającego Jubileuszu, pójść po szlakach celebracji świętych misterii. Z takim zamiarem oddajemy do rąk pierwszy numer czasopisma *Anamnesis*, który rozpoczyna 30. rok ukazywania się biuletynu.

Dział NAUCZANIE OJCA ŚWIĘTEGO zamieszcza homilię papieża Franciszka na okoliczność kanonizacji gorliwych kapłanów oraz pełnych misyjnej gorliwości kobiet konsekrowanych. W październiku i listopadzie bieżącego roku Ojciec Święty, w czasie śródowych audiencji generalnych, kontynuował cykl katechez poświęconych Osobie Ducha Świętego. Omawiana tematyka została umiejscowiona w kontekście życia sakramentalnego, a także dynamiki wspólnoty Kościoła.

Dział DOKUMENTY STOLICY APOSTOLSKIEJ zawiera dane asygnowane przez różne agendy kurii watykańskiej. Dykasteria Nauki Wiary opublikowała, oczekiwaną przez wielu, Notę na temat doświadczenia duchowego związanego z wydarzeniami w Medziugorie.

W związku z nadchodzącym czasem Zwyczajnego Roku Jubileuszowego, Dykasteria ds. Ewangelizacji zwróciła się ze stosownym Listem do Dykasterii ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów, a także opracowała *Obrzęd otwarcia* Roku Jubileuszowego we wszystkich diecezjach (dotyczy on kościołów katedralnych i konkatedralnych).

Kongregacja ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów (sprawa dotyczy jeszcze czasów działalności Kongregacji) wydała dla zgromadzenia księży marianów dekret zatwierdzający łańciski i włoski tekst Mszy Świętej ku czci św. Stanisława Papczyńskiego.

Z kolei Dykasteria ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów, w odpowiedzi dla Dykasterii ds. Ewangelizacji, wystosowała dekret, a także przekazała teksty liturgiczne na czas Zwyczajnego Roku Jubileuszowego. Ta sama Dykasteria jest autorem pisma dotyczącego posługi katechisty. Z tej agendy watykańskiej pochodzą także liczne dekry: wpisania do kalendarza diecezji polskich wspomnienia św. Stanisława Papczyńskiego, zatwierdzenia siedmiu wersji językowych tekstów Mszy Świętej ku czci tego Świętego (dla zgromadzenia księży marianów), wpisania do kalendarza liturgicznego diecezji zielonogórsko-gorzowskiej wspomnienia błogosławionych dziewic i męczennic, zatwierdzenia patronatu św. Huberta dla gminy *Żary* (diecezja zielonogórsko-gorzowska).

Dział NAUCZANIE BISKUPÓW O LITURGII otwiera refleksja nuncjusza apostolskiego w Polsce na temat modlitwy różańcowej. W klimacie miesiąca października arcybiskup Antonio Guido Filipazzi przywołuje papieży, dla których rozważania różańcowe były

szczególnie obecne w ich życiu i posługiwaniu. Na temat rozważania tajemnic różańcowych wypowiedział się również arcybiskup metropolita katowicki w homilii podczas pielgrzymki wspólnot Żywego Różańca.

W roku 2025 przypada 350. rocznica objawień Najświętszego Serca Pana Jezusa. Na tę okoliczność biskup bielsko-żywiecki wystosował do wiernych List pasterski, zapraszając do aktywnego udziału w modlitwie nowenny.

Biskupi diecezjalni dwóch Kościołów partykularnych, stosownymi dekretami ustanowili sanktuaria. Archidiecezja krakowska przeżywała radość z ogłoszenia sanktuarium Pana Jezusa Cierpiącego *Ecce Homo* w Alwerni, a diecezja bielsko-żywiecka z ustanowienia sanktuarium Świętego Jana Kantego w Kętach.

Dział zatytułowany FORMACJA LITURGICZNA zawiera artykuł poświęcony kwestiom formacji kapłańskiej w nauczaniu Prymasa Stefana Wyszyńskiego. Autorem opracowania jest ks. Zdzisław Janiec (diecezja sandomierska).

W dziale DUSZPASTERSTWO LITURGICZNE można zapoznać się z krótką opinią na temat encykliki papieża Franciszka poświęconej Najświętszemu Sercu Pana Jezusa. Ponadto, Czytelnik znajdzie słowo krajowego duszpasterza środowisk muzycznych na tegoroczne obchody Święta Muzyki Kościelnej.

Dział INFORMACJE – ze względu na ograniczoną ilość stron biuletynu – zawiera tylko kilka danych. Są dwa sprawozdania (z zebrania Komisji ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów Konferencji Episkopatu Polski oraz z ogólnopolskiej pielgrzymki muzyków kościelnych na Jasną Górę), informacja o zmianach w gremiach liturgicznych Konferencji Episkopatu Polski, a także notatka na temat ogólnopolskiego spotkania duszpasterzy służby liturgicznej. Całość działu zamyka wykaz nowych publikacji poświęconych zagadnieniom liturgicznym.

Bp Piotr Greger

Bielsko-Biała, dnia 1 grudnia 2024 roku, w 1. niedzielę adwentu

I. NAUCZANIE OJCA ŚWIĘTEGO

Homilia papieża Franciszka wygłoszona w czasie Mszy Świętej kanonizacyjnej Emanuela Ruiza Lopeza i siedmiu towarzyszy oraz Franciszka Abdela Mooti i Rafaela Massabki, Józefa Allamano, Marii-Leonii Paradis i Heleny Guerra (Rzym, 20 października 2024 r.).

Jezus pyta Jakuba i Jana: „Co chcecie, żebym wam uczynił?” (Mk 10, 36). A zaraz potem gani ich: „Czy możecie pić kielich, który Ja mam pić, albo przyjąć chrzest, którym Ja mam być ochrzczony?” (Mk 10, 38). Jezus zadaje pytania i w ten sposób pomaga nam rozeznawać, ponieważ pytania sprawiają, że odkrywamy to, co jest w nas, rozświetlają to, co nosimy w sercu, i czego my czasami nie wiemy. Pozwólmy, by słowo Pana zadawało nam pytania. Wyobraźmy sobie, że pyta nas, każdego z osobna: „Co chcesz, abym dla ciebie uczynił?”; i drugie pytanie: „Czy możesz pić mój kielich?”.

Poprzez te pytania Jezus ujawnia więź i oczekiwania, jakie uczniowie mają wobec Niego, ze światłami i cieniami, typowymi dla każdej relacji. Faktycznie, Jakub i Jan są spokrewnieni z Jezusem, ale mają roszczenia. Wyrażają pragnienie bycia blisko Niego, ale tylko po to, żeby zajmować zaszczytne miejsce, odgrywać ważną rolę, „zasiadać w Jego chwale po Jego prawej i lewej stronie” (Mk 10, 37). Najwyraźniej uważają Jezusa za Mesjasza, za Mesjasza zwycięskiego, chwalebne, i oczekują, że podzieli się z nimi swoją chwałą. Widzą w Jezusie Mesjasza, ale wyobrażają Go sobie zgodnie z logiką władzy. Jezus nie zatrzymuje się na słowach uczniów, lecz zstępuje głębiej, słucha i czyta w sercu każdego z nich, a także każdego z nas. W dialogu, poprzez dwa pytania, stara się wydobyć pragnienie kryjące się w tych prośbach.

Po pierwsze, pyta: „Co chcecie, abym wam uczynił?”. A pytanie to ujawnia myśli ich serc, uwypukla ukryte oczekiwania i marzenia o chwale, które uczniowie potajemnie pielęgnują. To tak, jakby Jezus pytał: „Kim chcesz, abym był dla ciebie?”, a tym samym demaskował to, czego naprawdę pragną: Mesjasza potężnego, Mesjasza zwycięskiego, który dałby im zaszczytne miejsce. I czasami w Kościele pojawia się ta myśl: honor, władza... Następnie, drugim pytaniem, Jezus obala ten obraz Mesjasza i w ten sposób pomaga im zmienić spojrzenie, to znaczy nawrócić się: „Czy możecie pić kielich, który Ja mam pić, albo przyjąć chrzest, którym Ja mam być ochrzczony?”. W ten sposób ujawnia im, że nie jest takim Mesjaszem, za jakiego Go uważają. Jest Bogiem miłości, który się unia, aby dotrzeć do tych, którzy są nisko; który czyni siebie słabym, aby podnieść słabych; który działa na rzecz pokoju, a nie wojny; który przyszedł, aby służyć, a nie żeby Jemu służyło. Kielich, który Pan będzie pił, jest ofiarą Jego życia, jest Jego życiem danym nam z miłości, aż do śmierci i to śmierci krzyżowej.

A wtedy, po Jego prawej i lewej stronie będzie dwóch łotrów, wiszących jak On na krzyżu, a nie zasiadających na stanowiskach władzy; dwóch łotrów przybitych z Chrystusem w cierpieniu, a nie zasiadających w chwale. Ukrzyżowany król, skazany sprawiedliwy staje się niewolnikiem wszystkich: On rzeczywiście jest Synem Bożym! (por. Mk 15, 39). Nie zwycięża ten, kto panuje, lecz ten, kto służy z miłości. Powtórzmy: nie zwycięża ten, kto

panuje, lecz ten, kto służy z miłości. Przypomina nam o tym również List do Hebrajczyków: „Nie takiego bowiem mamy arcykapłana, który by nie mógł współczuć naszym słabościom, lecz poddanego próbie pod każdym względem podobnie jak my” (Hbr 4, 15). W tym momencie Jezus może pomóc uczniom nawrócić się, zmienić ich mentalność: „Wiedzie, że ci, którzy uchodzą za władców narodów, uciskają je, a ich wielcy dają im odczuć swą władzę” (Mk 10, 42). Ale nie musi tak być w przypadku tych, którzy idą za Bogiem, który uczynił siebie sługą, aby dotrzeć do wszystkich ze swoją miłością. Ci, którzy podążają za Chrystusem, jeśli chcą być wielcy, muszą służyć, ucząc się od Niego.

Bracia i siostry, Jezus odsłania myśli, odsłania pragnienia i projekcje naszego serca, czasami demaskując nasze oczekiwania chwały, panowania, władzy, próżności. Pomaga nam myśleć już nie według kryteriów tego świata, lecz według stylu Boga, który staje się ostatnim, aby ostatni zostali wywyższeni i stali się pierwszymi. I te pytania Jezusa, wraz z Jego nauczaniem o służbie, są często tak samo niezrozumiałe dla nas, jak były niezrozumiałe dla uczniów. Ale podążając za Nim, idąc Jego śladami i przyjmując dar Jego miłości, która przemienia nasz sposób myślenia, my również możemy nauczyć się Bożego stylu, stylu Bożego: służby. Nie zapominajmy o trzech słowach, które pokazują Boży styl służby: bliskość, współczucie i czułość. Bóg czyni siebie bliskim, aby służyć; czyni siebie współczującym, aby służyć; czyni siebie czułym, aby służyć. Bliskość, współczucie i czułość...

Do tego właśnie musimy dążyć: nie do władzy, lecz do służby. Służba jest chrześcijańskim stylem życia. Nie chodzi o listę rzeczy do zrobienia, tak jakbyśmy po ich wykonaniu mogli uznać, że nasza zmiana się skończyła. Ten, kto służy z miłością, nie mówi: „teraz kolej na kogoś innego”. To jest myślenie pracowników, a nie świadków. Służba rodzi się z miłości, a miłość nie zna granic, nie kalkuluje, poświęca się i daje siebie. Miłość nie ogranicza się do wytwarzania, żeby przynieść rezultaty, nie jest spełniana okazjonalnie, lecz czymś, co rodzi się z serca, serca odnowionego przez miłość i w miłości.

Kiedy uczymy się służyć, każdy nasz gest uwagi i troski, każdy wyraz czułości, każdy uczynek miłosierdzia staje się odzwierciedleniem Bożej miłości. W ten sposób my wszyscy – i każdy z osobna – kontynuujemy dzieło Jezusa w świecie. W tym świetle możemy wspominać uczniów Ewangelii, którzy są dziś kanonizowani. W całej niespokojnej historii ludzkości byli oni wiernymi sługami, mężczyznami i kobietami, którzy służyli w męczeństwie i radości, jak brat Emanuel Ruiz López i jego towarzysze. Są to gorliwi kapłani i konsekrowane kobiety, pełni misyjnej żarliwości, jak ks. Józef Allamano, siostra Maria Leonia Paradis i siostra Helena Guerra. Ci nowi święci żyli stylem Jezusa: służbą. Wiara i apostołstwo, które prowadzili, nie podsycali w nich pragnień światowych i żądzy władzy, ale wręcz przeciwnie, stali się sługami swoich braci i siostr, kreatywnymi w czynieniu dobra, niezłomnymi w trudnościach, hojnymi aż do końca. Z ufnością prosimy o ich wstawiennictwo, abyśmy i my mogli iść za Chrystusem, naśladować Go w służbie i stać się świadkami nadziei dla świata.

Katecheza papieża Franciszka wygłoszona w czasie audiencji generalnej (Rzym, 23 października 2024 r.)

„Duch Święty darem Boga”. Duch Święty i sakrament małżeństwa

Drodzy Bracia i Siostry, dzień dobry!

Poprzednim razem wyjaśniliśmy, co głosimy o Duchu Świętym w wyznaniu wiary. Refleksja Kościoła nie zatrzymała się jednak na tym krótkim wyznaniu wiary. Jest ona kontynuowana, zarówno na Wschodzie, jak i na Zachodzie, poprzez dzieła wielkich Ojców i Doktorów Kościoła. Dzisiaj, w szczególności, chcielibyśmy podjąć kilka wątków doktryny o Duchu Świętym, która rozwinęła się w tradycji łacińskiej, aby dostrzec, jak rzuca światło na całe życie chrześcijańskie, a zwłaszcza na sakrament małżeństwa.

Głównym twórcą tej doktryny jest św. Augustyn, który rozwinął doktrynę o Duchu Świętym. Wychodzi on od prawdy, że „Bóg jest miłością” (1 J 4, 8). Zatem, miłość dotyczy kochającego, tego, który jest kochany i samą miłość, która ich łączy. W Trójcy Świętej Ojciec jest tym, który kocha, źródłem i początkiem wszystkiego; Syn jest tym, który jest kochany, a Duch Święty jest miłością, która ich łączy (Por. *O Trójcy Świętej*, VIII, 10, 14, tłum. M. Stokowska, Poznań, 1962, str. 276). Bóg chrześcijan jest zatem Bogiem „jedynym”, ale nie samotnym; jego jedność jest jednością komunii, miłości. W związku z tym niektórzy zaproponowali, aby nazywać Ducha Świętego nie „trzecią osobą” Trójcy Świętej w liczbie pojedynczej, ale raczej „pierwszą osobą liczby mnogiej”. Innymi słowy, jest On „My”, boskim „My” Ojca i Syna, więzią jedności między różnymi osobami (por. H. Mühlen, *Una mystica persona. La Chiesa come il mistero dello Spirito Santo*, Città Nuova, 1968), samą zasadą jedności Kościoła, który jest właśnie „jednym ciałem” powstałym z wielu osób.

Jak już powiedziałem, dzisiaj chciałbym zastanowić się z wami w szczególności nad tym, co Duch Święty ma do powiedzenia rodzinie. Na przykład, co Duch Święty może mieć wspólnego z małżeństwem? Bardzo wiele, być może to, co jest najważniejsze i spróbuję wyjaśnić, dlaczego! Małżeństwo chrześcijańskie jest sakramentem wzajemnego dawania siebie w darze, sakramentem mężczyzny i kobiety. Tak pomyślał o tym Stwórca, gdy „stworzył [...] człowieka na swój obraz [...]: stworzył ich mężczyzną i niewiastą” (Rdz 1, 27). Para ludzka jest zatem pierwszym i najbardziej podstawowym urzeczywistnieniem komunii miłości, jaką jest Trójca Święta. Małżonkowie powinni również tworzyć pierwszą osobę liczby mnogiej, „my”. Trzeba stawać wobec siebie jako „ja” i „ty” i stawać przed resztą świata, w tym przed dziećmi, jako „my”. Jak pięknie, gdy słyszymy matkę mówiącą do swoich dzieci: „ojciec twój i ja...”, jak Maryja powiedziała do Jezusa, gdy odnaleźli Go w wieku dwunastu lat w świątyni, nauczającego Uczonych (por. Łk 2, 48), i słysząc ojca mówiącego: „twoja matka i ja”, jakby byli jednym. Jak bardzo dzieci potrzebują tej jedności – taty i mamy razem – jedności rodziców i jakże bardzo cierpią, gdy jej brakuje! Jak bardzo cierpią dzieci ojców, którzy odchodzą, jakże one cierpią!

Aby jednak małżeństwo odpowiadało temu powołaniu, potrzebuje wsparcia Tego, który jest Darem, a raczej Dawcą par excellence. Tam, gdzie wkracza Duch Święty, odradza się zdolność dawania siebie. Niektórzy Ojcowie Kościoła twierdzili, że Duch Święty, będąc wzajemnym darem Ojca i Syna w Trójcy Świętej, jest również przyczyną radości, która panuje między nimi, i mówiąc o tym nie bali się używać gestów właściwych życiu

małżeńskiemu, takich jak pocałunek i przytulenie (por. Św. Hilary z Poitiers, *O Trójcy Świętej*, II,1; Św. Augustyn, *O Trójcy Świętej*, VI, 10,11. tłum. M. Stokowska, Poznań, 1962, str. 235-236).

Nikt nie twierdzi, że taka jedność jest celem łatwym do osiągnięcia, a już na pewno nie w dzisiejszym świecie; ale taka jest rzeczywistość, jaką zamierzył Stwórca, a zatem leży to w ich naturze. Oczywiście, łatwiejszym i szybszym może wydawać się budowanie na piasku niż na skale, ale przypowieść Jezusa mówi nam, jaki jest tego rezultat (por. Mt 7, 24-27). W tym przypadku nie potrzebujemy nawet przypowieści, ponieważ konsekwencje małżeństw budowanych na piasku są niestety widoczne dla wszystkich, a cenę płacą głównie dzieci. Dzieci cierpią z powodu separacji lub braku miłości rodziców! O wielu małżonkach trzeba powtórzyć to, co Maryja powiedziała Jezusowi w Kanie Galilejskiej: „Nie mają wina” (J 2, 3). Duch Święty jest tym, który nadal dokonuje, na poziomie duchowym, cudu, którego Jezus dokonał wówczas, a mianowicie przemienia „wodę przyzwyczajania” w nową radość bycia razem. Nie jest to pobożne złudzenie, lecz to, co Duch Święty uczynił w bardzo wielu małżeństwach, kiedy małżonkowie postanowili Go przyzywać.

Dlatego nie byłoby źle, gdyby oprócz informacji prawnych, psychologicznych i moralnych, które są przekazywane podczas przygotowania narzeczonych do małżeństwa, pogłębiano to „duchowe” przygotowanie; to Duch Święty tworzy jedność. „Między męża i żonę nie wkładaj palca”, mówi włoskie przysłowie. Ale jest „palec”, który należy włożyć między męża i żonę, a jest to właśnie „palec Boży”: to znaczy Duch Święty!

L'Osservatore Romano (e-wydanie polskie) 45(2024) Nr 19(466), s. 49-50.

Katecheza papieża Franciszka wygłoszona w czasie audiencji generalnej (Rzym, 30 października 2024 r.)

„On nas namaścił i wycisnął na nas pieczęć”. Bierzmowanie, sakrament Ducha Świętego

Drodzy Bracia i Siostry, dzień dobry!

Dzisiaj kontynuujemy refleksję nad obecnością i działaniem Ducha Świętego w życiu Kościoła poprzez sakramenty. Uświęcające działanie Ducha Świętego dociera do nas przede wszystkim dwiema drogami: poprzez słowo Boże i sakramenty. A pośród wszystkich sakramentów jest jeden, który w najpełniejszym tego słowa znaczeniu jest sakramentem Ducha Świętego, i to właśnie nad nim chciałbym się dzisiaj zatrzymać. Chodzi o Sakrament Bierzmowania.

W Nowym Testamencie, oprócz chrztu wodą, wspomniany jest jeszcze jeden obrzęd - nałożenie rąk, które ma na celu widzialne i charyzmatyczne przekazanie Ducha Świętego, ze skutkami podobnymi do tych, które stały się udziałem Apostołów w dniu Pięćdziesiątnicy. Dzieje Apostolskie opisują wydarzenie pod tym względem znamienne. Usłyszawszy, że niektórzy w Samarii otrzymali słowo Boże, [Apostołowie] wysłali z Jerozolimy Piotra i Jana. „Przyszli”, mówi tekst, „i modlili się za nich, aby mogli otrzymać Ducha Świętego. Bo na żadnego z nich jeszcze nie zstąpił. Byli jedynie ochrzczeni w imię Pana Jezusa. Wtedy więc kładli na nich ręce, a oni otrzymywali Ducha Świętego” (8, 14-17).

Łączy się to z tym, co św. Paweł pisze w Drugim Liście do Koryntian: „Tym zaś, który

umacnia nas wspólnie z wami w Chrystusie i który nas namaścił, jest Bóg. On też wycisnął na nas pieczęć i zostawił zadatek Ducha w sercach naszych” (1, 21-22). Zadatek Ducha Świętego. Temat Ducha Świętego jako „królewskiej pieczęci”, którą Chrystus naznacza swoje owce, jest podstawą doktryny o „nieusuwalnym charakterze” udzielanym przez ten obrzęd. Z biegiem czasu ten obrzęd namaszczenia przybrał sam w sobie kształt sakramentu, przyjmując różne formy i treści w różnych epokach i obrządkach Kościoła. Nie jest to miejsce, aby odtwarzać tę bardzo złożoną historię. Wydaje mi się, że to, czym jest Sakrament Bierzmowania w aktualnym rozumieniu Kościoła, opisuje w sposób prosty i jasny *Katechizm dla dorosłych* Konferencji Episkopatu Włoch. Mówi on: „Bierzmowanie jest dla każdego wiernego tym, czym Pięćdziesiątnica była dla całego Kościoła. [...] Umocnia ono chrzcielne włączenie w Chrystusa i w Kościół oraz konsekrację dla misji prorockiej, królewskiej i kapłańskiej. Przekazuje obfitość darów Ducha [...]. Jeśli zatem chrzest jest sakramentem narodzin, to bierzmowanie jest sakramentem wzrostu. Z tego właśnie powodu jest ono również sakramentem świadectwa, ponieważ jest ściśle związane z dojrzałością życia chrześcijańskiego” (*La verità vi farà liberi. Catechismo degli adulti*, Libreria Editrice Vaticana 1995, p. 324).

Problem polega na tym, jak sprawić, aby Sakrament Bierzmowania nie został w praktyce sprowadzony do „ostatniego namaszczenia”, czyli sakramentu „odejścia” z Kościoła. Mówi się, że jest to „sakrament pożegnania”, ponieważ gdy młodzi ludzie go przyjmują, to odchodzą, a potem wrócą by zawrzeć [Sakrament] Małżeństwo. Tak mówią ludzie. Ale my musimy sprawić, aby był sakramentem początku aktywnego uczestnictwa w życiu Kościoła. Jest to cel, który może wydawać się nam niemożliwy, biorąc pod uwagę obecną sytuację poniekąd w całym Kościele, ale to nie znaczy, że powinniśmy przestać do niego dążyć. Nie stanie się tak w przypadku wszystkich bierzmowanych, młodzieży czy dorosłych, ale ważne jest, aby tak było przynajmniej w przypadku części z nich, która następnie będzie animatorami wspólnoty. Może temu służyć wsparcie w przygotowaniu do sakramentu ze strony wiernych świeckich, którzy doświadczyli osobistego spotkania z Chrystusem i mieli prawdziwe doświadczenie Ducha Świętego.

Niektóre osoby mówią, że to zaangażowanie stało się dla nich rozkwitem Sakramentu Bierzmowania, który przyjęły jako młodzi. Nie dotyczy to jednak tylko przyszłych bierzmowanych; dotyczy nas wszystkich i w każdej chwili. Wraz z bierzmowaniem i namaszczeniem otrzymaliśmy również, jak zapewnił nas Apostoł, zadatek Ducha, który w innym miejscu nazywa „pierwszymi darami Ducha” (Rz 8, 23). Musimy „rozdać” ten zadatek, cieszyć się tymi pierwocinami, a nie zakopywać w ziemi otrzymane charyzmaty i talenty.

Św. Paweł zachęcał swojego ucznia Tymoteusza, aby „rozpalił na nowo charyzmat Boży, który jest w nim od nałożenia rąk” (2 Tm 1, 6), a użyty czasownik sugeruje obraz kogoś, kto dmucha w ogień, aby rozpałić jego płomień. Oto piękny cel na Rok Jubileuszowy! Usunąć popiół nawyku i braku zaangażowania, aby stać się, niczym niosący pochodnię na Olimpiadzie, nosicielami płomienia Ducha. Niech Duch Święty pomoże nam uczynić kilka kroków w tym kierunku!

Katecheza papieża Franciszka wygłoszona w czasie audiencji generalnej (Rzym, 6 listopada 2024 r.)

„Duch Święty wstawia się za nami”. Duch Święty i chrześcijańska modlitwa

Drodzy Bracia i Siostry, dzień dobry!

Działanie uświęcające Ducha Świętego wyraża się nie tylko poprzez słowo Boże i sakramenty, ale także w modlitwie, i to właśnie jej pragniemy poświęcić dzisiejsze rozważanie: modlitwa. Duch Święty jest zarówno podmiotem, jak i przedmiotem chrześcijańskiej modlitwy. Oznacza to, że jest On Tym, który daje modlitwę i jest Tym, którego daje nam modlitwa. Modlimy się, aby otrzymać Ducha Świętego i otrzymujemy Ducha Świętego, abyśmy mogli prawdziwie się modlić, to znaczy jako dzieci Boże, a nie jako niewolnicy.

Zastanówmy się nad tym: modlić się jako dzieci Boże, a nie jako niewolnicy. Trzeba zawsze modlić się w wolności. „Dzisiaj muszę modlić się o to, o to, o to, ponieważ obiecałem to, to, to... W przeciwnym razie pójdę do piekła!”. Nie, to nie jest modlitwa. Modlitwa jest wolna. Modlisz się, gdy Duch Święty pomaga ci się modlić. Modlisz się, kiedy czujesz potrzebę modlitwy w swoim sercu; a kiedy nic nie czujesz, zatrzymaj się i zadaj sobie pytanie: dlaczego nie czuję pragnienia modlitwy, co dzieje się w moim życiu? Zawsze spontaniczność w modlitwie jest tym, co pomaga nam najbardziej. To oznacza modlić się jako dzieci, a nie jako niewolnicy.

Nade wszystko powinniśmy modlić się, żeby otrzymać Ducha Świętego. W Ewangelii znajdujemy pod tym względem bardzo precyzyjne słowo Jezusa: „Jeśli więc wy, choć źli jesteście, umiecie dawać dobre dary swoim dzieciom, o ileż bardziej Ojciec z nieba udzieli Ducha Świętego tym, którzy Go proszą” (Łk 11, 13). Każdy, każdy z nas wie, jak dawać dobre rzeczy tym maluczkiem, czy to dzieciom, wnukom czy przyjaciółom. Maluczcy zawsze otrzymują od nas dobre rzeczy. Jakże zatem Ojciec nie da nam Ducha? To dodaje nam odwagi i możemy iść dalej. W Nowym Testamencie widzimy, że Duch Święty zawsze zstępuje podczas modlitwy. Zstępuje na Jezusa podczas chrztu w Jordanie, „gdy się modlił” (Łk 3, 21); i zstępuje na uczniów w dniu Pięćdziesiątnicy, gdy „trwali jednomyślnie na modlitwie” (Dz 1, 14).

Jest to jedyna „władza”, jaką mamy nad Duchem Bożym. Potęga modlitwy: modlitwie On nie może się oprzeć. Modlimy się, a On przychodzi. Na górze Karmel fałszywi prorocy Baala - pamiętacie ten fragment Biblii - starali się sprowadzić ogień z nieba na swoją ofiarę, ale nic się nie wydarzyło, ponieważ byli bałwochwalcami, czcili boga, który nie istnieje; Eliasz modlił się, a spadł ogień i strawił ofiarę całopalną (por. 1 Krl 18, 20-38). Kościół wiernie naśladuje ten przykład: zawsze ma na ustach błaganie „Przyjdź! Przyjdź!”, ilekroć zwraca się do Ducha Świętego. „Przyjdź!”. A czyni to zwłaszcza podczas Mszy św., aby zstał jak rosa i uświęcił chleb i wino na ofiarę eucharystyczną.

Ale jest też inny aspekt, który jest dla nas najważniejszy i najbardziej dodający otuchy: Duch Święty jest Tym, który daje nam prawdziwą modlitwę. Św. Paweł tak o tym mówi: „Duch przychodzi z pomocą naszej słabości. Gdy bowiem nie umiemy się modlić tak, jak trzeba, sam Duch przyczynia się za nami w błaganiach, których nie można wyrazić słowami. Ten zaś, który przenika serca, zna zamiar Ducha, [wie], że przyczynia się za świętymi zgodnie z wolą Bożą” (Rz 8, 26-27). To prawda, że nie potrafimy się modlić, nie potrafimy. Musimy się tego uczyć każdego dnia. Powód tej słabości naszej modlitwy

został wyrażony w przeszłości jednym słowem, używanym na trzy różne sposoby: jako przymiotnik, jako rzeczownik i jako przysłówek. Jest ono łatwe do zapamiętania, nawet dla tych, którzy nie znają łaciny, i warto o nim pamiętać, ponieważ samo w sobie zawiera cały traktat. My, istoty ludzkie, stwierdza to powiedzenie: „mali, mala, male petimus”, co oznacza: będąc złymi (mali), prosimy o złe rzeczy (mala) i w niewłaściwy sposób (male). Jezus mówi: „Starajcie się naprzód o królestwo [Boga] i o Jego sprawiedliwość, a to wszystko będzie wam dodane” (Mt 6, 33); my natomiast szukamy najpierw dodatków, czyli naszych własnych korzyści - wiele razy! - i zupełnie zapominamy, by prosić o królestwo Boże. Prośmy Pana o królestwo, a wszystko przyjdzie wraz z nim.

Duch Święty przychodzi, owszem, na ratunek naszej słabości, ale czyni coś jeszcze bardzo ważnego: zaświadcza nam, że jesteśmy dziećmi Bożymi i wkłada w nasze usta wołanie: „Abba! Ojcze!” (Rz 8, 15; Ga 4, 6). Nie możemy powiedzieć „Ojcze, Abba” bez mocy Ducha Świętego. Modlitwa chrześcijańska to nie człowiek, który mówi przez telefon, z jednej strony, do Boga, który jest po drugiej stronie, nie, to Bóg modli się w nas! Modlimy się do Boga przez Boga. Modlić się to znaczy umieścić siebie w Bogu i pozwolić Bogu, aby wszedł w nas. To właśnie na modlitwie Duch Święty objawia się jako „Paraklet”, czyli orędownik, [adwokat] i obrońca. On nie oskarża nas przed Ojcem, ale nas broni. Owszem, broni nas, przekonuje nas o tym, że jesteśmy grzesznikami (por. J 16, 8), ale czyni to po to, abyśmy zakosztowali radości miłosierdzia Ojca, a nie po to, by zniszczyć nas czczym poczuciem winy. Nawet gdy nasze serce czyni nam wyrzuty, On przypomina nam, że „Bóg jest większy niż nasze serca” (1 J 3, 20). Bóg jest większy niż nasz grzech. Wszyscy jesteśmy grzesznikami... Pomyślmy: może niektórzy z was – nie wiem – boją się z powodu rzeczy, które zrobili, boją się, że zostaną skarceni przez Boga, boją się wielu rzeczy i nie mogą zaznać pokoju. Pomódl się, wezwij Ducha Świętego, a On nauczy cię, jak prosić o przebaczenie. I wiecie co? Bóg nie zna zbyt dobrze gramatyki i kiedy prosimy o przebaczenie, nie pozwala nam skończyć! „Prze...” i tam nie pozwala nam dokończyć słowa przebaczenie. On wybacza nam pierwszy, zawsze jest blisko nas, aby nam wybaczyć, zanim dokończymy słowo przebaczenie. Mówimy „prze...”, a Ojciec zawsze nam przebacza.

Duch Święty wstawia się za nami i także uczy nas, abyśmy z naszej strony wstawiali się za naszymi braćmi i siostrami; uczy nas modlitwy wstawienniczej: modlić się za tę osobę, modlić się za chorego, za tego, który jest w więzieniu, modlić się...; modlić się także za teściową i modlić się zawsze, zawsze. Modlitwa ta jest szczególnie miła Bogu, ponieważ jest najbardziej darmowa i bezinteresowna. Kiedy każdy modli się za wszystkich, zdarza się - jak mówił św. Ambroży - że wszyscy modlą się za każdego; modlitwa się pomnaża [De Cain et Abel, I, 39]. Modlitwa jest właśnie taka. Oto właśnie zadanie, które jest tak cenne i konieczne w Kościele, zwłaszcza w tym czasie przygotowania do Jubileuszu: zjednoczenie się z Parakletem, który „przyczynia się za nami wszystkimi zgodnie z wolą Bożą”.

Ale nie módlcie się jak papugi, proszę! Nie mówcie: „bla, bla, bla...”. Nie. Powiedz „Panie”, ale powiedz to z serca. „Pomóż mi, Panie”, „Kocham Cię, Panie”. A kiedy modlisz się modlitwą „Ojcze nasz”, módl się „Ojcze, Ty jesteś moim Ojcem”. Módlcie się sercem, a nie ustami, nie bądźcie jak papugi.

Niech Duch Święty pomaga nam na modlitwie, bo bardzo tego potrzebujemy! Dziękuję.

Katecheza papieża Franciszka wygłoszona w czasie audiencji generalnej (Rzym, 13 listopada 2024 r.)

List napisany Duchem Boga żywego: Maryja i Duch Święty

Drodzy Bracia i Siostry, dzień dobry!

Pośród różnych środków, za pomocą których Duch Święty dokonuje dzieła uświęcenia w Kościele - słowa Bożego, sakramentów, modlitwy - jest jeden w szczególności, a jest nim pobożność maryjna. W tradycji katolickiej istnieje takie motto, takie powiedzenie: „Ad Iesum per Mariam”, czyli „do Jezusa przez Maryję”. Matka Boża daje nam zobaczyć Jezusa. Ona otwiera nam drzwi, zawsze! Matka Boża jest Mamą, która prowadzi nas za rękę do Jezusa. Matka Boża nigdy nie wskazuje na siebie, Matka Boża wskazuje na Jezusa. I to jest pobożność maryjna: do Jezusa przez ręce Matki Bożej.

Święty Paweł definiuje wspólnotę chrześcijańską jako „list Chrystusowy dzięki naszemu posługiwaniu, list napisany nie atramentem, lecz Duchem Boga żywego; nie na kamiennych tablicach, lecz na żywych tablicach serc” (2 Kor 3, 3). Maryja jako pierwsza uczennica i figura Kościoła, jest również listem napisanym Duchem Boga żywego. Właśnie dlatego może być „znana i czytana przez wszystkich ludzi” (2 Kor 3, 2), nawet przez tych, którzy nie mogą czytać ksiązek teologicznych, przez tych „maluczkich”, którym Jezus mówi, że zostały im objawione tajemnice Królestwa, ukryte przed mądrymi (por. Mt 11, 25).

Wypowiadając swoje „tak” - kiedy Maryja wyraża zgodę i mówi aniołowi: „tak, niech się stanie wola Pana” i zgadza się być matką Jezusa - Maryja jakby powiedziała Bogu: „Jestem czystą tabliczką. Pisarz niech na niej zapisze, co chce, Pan wszechrzeczy niech czyni, co chce” [*Fr. 28 in Luc.* (wyd. RAUER)].

W tamtych czasach ludzie pisali na woskowych tabliczkach; dziś powiedzielibyśmy, że Maryja ofiarowuje się jako czysta kartka, na której Pan Bóg może napisać to, co zechce. Maryjne „tak” [powiedziane] aniołowi - jak napisał znany egzegeta - reprezentuje „szczyt wszelkiej postawy religijnej wobec Boga, ponieważ wyraża w najwznioślejszy sposób bierną dyspozycyjność połączoną z aktywną gotowością, najgłębszą pustką, która towarzyszy największej pełni” (H. Schürmann, *Das Lukasevangelium*, Freiburg im Breisgau 1968: tłum. wł. Brescia 1983, s. 154). W taki właśnie sposób Matka Boża jest narzędziem Ducha Świętego w Jego dziele uświęcenia. Pośród nieskończonej obfitości słów wypowiedzianych i napisanych o Bogu, Kościele i świętości (które bardzo niewielu, jeśli w ogóle, jest w stanie przeczytać i zrozumieć w całości), Ona proponuje tylko dwa słowa, które każdy, nawet najprostszy, może wypowiedzieć przy każdej okazji: „Oto jestem” i „fiat [niech się stanie]”. Maryja jest Tą, która powiedziała Panu Bogu „tak”, a swoim przykładem i wstawiennictwem zachęca nas, abyśmy również powiedzieli Jemu nasze „tak”, ilekroć stajemy w obliczu posłuszeństwa, które trzeba zrealizować lub próby, jaką należy przezwyciężyć.

W każdym momencie swojej historii, ale szczególnie teraz, Kościół znajduje się w sytuacji, w jakiej wspólnota chrześcijańska znajdowała się po wniebowstąpieniu Jezusa do nieba. Musi głosić Ewangelię wszystkim narodom, ale czeka na „moc z wysoka”, aby móc to czynić. I nie zapominajmy, że w tym czasie, jak czytamy w Dziejach Apostolskich, uczniowie byli zgromadzeni wokół „Maryi, Matki Jezusa” (Dz 1, 14). To prawda, że w Wieczerniku były z Nią także inne kobiety, ale Jej obecność jest odmienna i wyjątkowa pośród nich wszystkich. Między Nią a Duchem Świętym istnieje wyjątkowa i wieczna

niezniszczalna więź, jaką jest sama osoba Chrystusa, który „począł się z Ducha Świętego, narodził się z Maryi Panny”, jak to wyznajemy w Credo. Święty Łukasz ewangelista celowo podkreśla zgodność między zstąpieniem Ducha Świętego na Maryję podczas Zwiastowania a Jego zstąpieniem na uczniów w dniu Pięćdziesiątnicy, używając w obu przypadkach identycznych wyrażań.

Święty Franciszek z Asyżu w jednej ze swoich modlitw pozdrawia Dziewicę jako „Córkę i Służebnicę najwyższego Króla, Ojca niebieskiego, Matkę Najświętszego Pana naszego Jezusa Chrystusa, Oblubienicę Ducha Świętego” [*Źródła Franciszkańskie*, Bratni Zew, Kraków 2005, s. 375]: Córka Ojca, Matka Syna, Oblubienica Ducha Świętego! Nie można objaśnić wyjątkowej relacji Maryi z Trójcą Świętą prostszymi słowami. Jak wszystkie obrazy, tak i ten „Oblubienicy Ducha Świętego” nie powinien być absolutyzowany, ale przyjmowany ze względu na zawartą w nim prawdę, a jest to bardzo piękna prawda. Jest Ona Oblubienicą, ale jeszcze wcześniej jest Uczennicą Ducha Świętego. Oblubienicą i Uczennicą.

Uczmy się od Niej uległości wobec natchnień Ducha, zwłaszcza gdy sugeruje On, abyśmy „poszli z pośpiechem” i wyruszyli z pomocą komuś w potrzebie, jak to uczyniła zaraz po tym, gdy odszedł od niej anioł (por. Łk 1, 39). Dziękuję!

L'Osservatore Romano (e-wydanie polskie) 45(2024) Nr 19(466), s. 35-36.

Katecheza papieża Franciszka wygłoszona w czasie audiencji generalnej (Rzym, 20 listopada 2024 r.)

Dary Oblubienicy. Charyzmaty, dary Ducha dla wspólnego dobra

Drodzy Bracia i Siostry, dzień dobry!

W ostatnich trzech katechezach mówiliśmy o uświęcającym działaniu Ducha Świętego, które urzeczywistnia się w sakramentach, w modlitwie i przez naśladowanie przykładu Matki Bożej. Posłuchajmy jednak, co mówi słynny tekst Soboru Watykańskiego II: „Duch Święty nie tylko przez sakramenty i posługi uświęca i prowadzi Lud Boży i przyozdabia cnotami, ale [także] «udzielając każdemu tak, jak chce» (por. 1 Kor 12, 11)” (*Lumen gentium*, 12). My również posiadamy osobiste dary, których sam Duch Święty udziela każdemu z nas.

Nadszedł zatem czas, aby mówić również o tym drugim sposobie działania Ducha Świętego, jakim jest działanie charyzmatyczne. Dwa elementy pomagają zdefiniować, czym jest charyzmat. Słowo nieco trudne, ale je wyjaśnię. Po pierwsze, charyzmat jest darem udzielanym „dla wspólnego dobra” (1 Kor 12, 7), aby mógł służyć wszystkim. Innymi słowy, nie jest on przede wszystkim i zazwyczaj przeznaczony do uświęcenia osoby, ale aby „posługiwać” wspólnocie (por. 1 P 4, 10). To jest pierwszy aspekt.

Po drugie, charyzmat jest darem udzielanym szczególnie „jednemu” lub „niektórym”, a nie wszystkim w równym stopniu, i to go odróżnia od łaski uświęcającej, cnót teologicznych i sakramentów, które przeciwnie są takie same i wspólne dla wszystkich. Charyzmat jest udzielany konkretnej osobie lub określonej wspólnocie. Jest darem, który daje Bóg. Wyjaśnia to nam również Sobór. Duch Święty - stwierdza - „rozdziela między wiernych w każdym stanie także specjalne łaski, przez które czyni ich zdolnymi i gotowymi do

podejmowania rozmaitych dzieł lub funkcji mających na celu odnowę i dalszą skuteczną rozbudowę Kościoła, zgodnie ze słowami: «Wszystkim zaś objawia się Duch dla wspólnego dobra» (1 Kor 12, 7)”.

Charyzmaty są „klejnotami” lub ozdobami, które Duch Święty rozdaje, by Oblubienicę Chrystusa uczynić piękną. Można zatem zrozumieć, dlaczego tekst soborowy kończy się następującym wezwaniem. „Wszystkie te charyzmaty, zarówno niezwykle, jak i te bardziej zwyczajne, szerzej rozpowszechnione, są bardzo stosowne i potrzebne Kościołowi, dlatego trzeba przyjmować je z wdzięcznością i radością” (*Lumen gentium*, 12). Benedykt XVI powiedział: „Ten, kto przygląda się historii okresu posoborowego, może rozpoznać dynamikę prawdziwej odnowy, która przybierała często zaskakujące formy w ruchach pełnych życia, i dzięki której niemal namacalne stają się niewyczerpana żywotność świętego Kościoła, obecność i skuteczne działanie Ducha Świętego”. I to jest charyzmat udzielony grupie, za pośrednictwem pojedynczej osoby.

Musimy na nowo odkryć charyzmaty, ponieważ to sprawia, że promocja świeckich, a w szczególności kobiet, jest rozumiana nie tylko jako fakt instytucjonalny i socjologiczny, ale w jej wymiarze biblijnym i duchowym. Świeccy nie są ostatnimi, nie. Świeccy nie są rodzajem współpracowników zewnętrznych czy „oddziałów pomocniczych” duchowieństwa, nie! Mają właściwe sobie charyzmaty i dary, poprzez które mogą wносить swój wkład w misję Kościoła. Dodajmy jeszcze jedną rzecz: kiedy mówimy o charyzmatach, trzeba natychmiast rozwiać pewne nieporozumienie: utożsamianie ich ze spektakularnymi i nadzwyczajnymi darami i zdolnościami. Są one natomiast zwykłymi darami - każdy z nas ma swój własny charyzmat - które nabierają niezwyklej wartości, gdy są inspirowane przez Ducha Świętego i z miłością wcielane w sytuacje życiowe. Ważna jest taka interpretacja charyzmatu, ponieważ wielu chrześcijan, słysząc o charyzmatach, doświadcza smutku lub rozczarowania, będąc przekonanymi, że ich nie posiadają i czują się wykluczeni lub chrześcijanami drugiej kategorii. Nie, nie ma chrześcijan drugiej kategorii, nie. Każdy ma swój charyzmat osobisty, a także wspólnotowy.

Św. Augustyn odpowiedział na to w swoich czasach bardzo wymownym porównaniem: „Masz coś - powiadał swojemu ludowi - jeśli miłujesz. Jeśli kochasz jedność, masz to, kto coś w niej posiada... W ciele tylko samo oko widzi, ale czy oko widzi tylko siebie? I ręce widzi i nogi widzi i inne członki widzi” [św. Augustyn, *Homilie na Ewangelie i Pierwszy List św. Jana*, 32, 8, tłum. o. Władysław Szoldrski, ks. Wojciech Kania, Warszawa 1977, s. 423]. Tutaj odsłania się tajemnica, dlaczego miłość jest określana przez Apostoła jako „najdoskonalsza ze wszystkich dróg” (1 Kor 12, 31): sprawia, że kocham Kościół, czyli wspólnotę, w której żyję, a w jedności wszystkie charyzmaty, a nie tylko niektóre, są „moje”, tak jak „moje” charyzmaty, nawet jeśli zdają się małe, należą do wszystkich i dla dobra wszystkich. Miłość pomnaża charyzmaty; sprawia, że charyzmat jednego, pojedynczej osoby, staje się charyzmatem wszystkich. Dziękuję!

Katecheza papieża Franciszka wygłoszona w czasie audyencji generalnej (Rzym, 27 listopada 2024 r.)

Owoce Ducha Świętego. Radość

Drodzy Bracia i Siostry, dzień dobry!

Po omówieniu łaski uświęcającej i charyzmatów, chciałbym skupić się dzisiaj na trzeciej rzeczywistości związanej z działaniem Ducha Świętego: na „owocach Ducha”. Co to takiego owoce Ducha Świętego? Święty Paweł wymienia je w Liście do Galatów. Pisze on: „Owoce zaś ducha jest: miłość, radość, pokój, cierpliwość, uprzejmość, dobroć, wierność, łagodność, opanowanie” (5, 22). Dziewięć owoców Ducha. Ale czym jest ten „owoc Ducha”?

W przeciwieństwie do charyzmatów, których Duch udziela komu chce i kiedy chce dla dobra Kościoła, owoce Ducha - powtórzę: miłość, radość, pokój, cierpliwość, uprzejmość, dobroć, wierność, łagodność, opanowanie - są rezultatem współpracy łaski i wolności. Owoc te zawsze wyrażają kreatywność osoby, w której „wiara działa przez miłość” (Ga 5, 6), niekiedy w sposób zaskakujący i radosny. Nie wszyscy mogą być w Kościele apostołami, prorokami, ewangelistami; ale wszyscy, bez wyjątku, mogą i muszą być miłosiernymi, cierpliwymi, pokornymi, wprowadzającymi pokój itd. Wszyscy musimy być miłośni, cierpliwi, pokorni, wprowadzający pokój, a nie wojnę.

Chciałbym zwrócić uwagę na jeden z owoców Ducha wymienionych przez Apostoła, przypominając słowa otwierające adhortację apostolską *Evangelii gaudium*: „Radość Ewangelii napędza serce oraz całe życie tych, którzy spotykają się z Jezusem. Ci, którzy pozwalają, żeby ich zbawił, zostają wyzwoleni od grzechu, od smutku, od wewnętrznej pustki, od izolacji. Z Jezusem Chrystusem rodzi się zawsze i odradza radość” (n. 1). Czasami będą smutne chwile, ale zawsze jest pokój. Z Jezusem jest radość i pokój.

Radość, owoc Ducha Świętego, ma wspólną cechę ze wszystkimi innymi ludzkimi radościami: poczucie pełni i zadowolenia, które sprawia, że chciałoby się, żeby trwała wiecznie. Wiemy jednak z doświadczenia, że tak nie jest, ponieważ wszystko tu na ziemi szybko przemija. Wszystko szybko przemija. Pomyślmy razem: młodość - szybko przemija, zdrowie, siła, dobrobyt, przyjaźń, miłość... Czy przetrwają sto lat? Ale nie dłużej. Zresztą, nawet jeśli te rzeczy szybko nie przemijają, to po pewnym czasie już nie wystarczają, a nawet nudzą, ponieważ, jak powiedział św. Augustyn zwracając się do Boga: „Stworzyłeś nas bowiem jako skierowanych ku Tobie. I niespokojne jest serce nasze, dopóki w Tobie nie spocznie” (*Wyznania*, I, 1, tłum. Zygmunt Kubiak, Warszawa 1992). Jest niepokój serca, aby poszukiwać piękna, pokoju, miłości, radości.

Radość Ewangelii, radość ewangeliczna, w przeciwieństwie do każdej innej radości, może odnawiać się każdego dnia i stawać się zaraźliwa. „Jedynie dzięki temu spotkaniu - lub ponownemu spotkaniu - z miłością Bożą, które przemienia się w pełną szczęścia przyjaźń, jesteśmy uwolnieni od wyizolowanego sumienia i skoncentrowania się na sobie. (...) W tym tkwi źródło działalności ewangelizacyjnej. Jeśli bowiem ktoś przyjął tę miłość przywracającą mu sens życia, czyż może zrezygnować z pragnienia, by podzielić się tym z innymi?” (*Evangelii gaudium*, 8). Oto podwójna cecha radości, będącej owocem Ducha: nie tylko nie podlega nieuchronnemu zużyciu przez czas, ale jest pomnażana przez dzielenie się nią z innymi! Prawdziwą radością dzieli się z innymi i się nią „zaraża”.

Pięćset lat temu żył w Rzymie święty Filip Neri. Przeszedł on do historii jako święty radości. Do ubogich i opuszczonych dzieci ze swojego Oratorium mówił: „Dzieci, bądźcie radosne, nie chcę skrupułów ani melancholii - wystarczy mi, że nie grzeszycie”. I znowu: „Bądźcie dobre, jeśli możecie!”. Mniej znane jest jednak źródło, z którego wypływała jego radość. Święty Filip Neri żywił taką miłość do Boga, że czasami wydawało się, iż jego serce wybuchnie w piersi. Jego radość była, w najpełniejszym tego słowa znaczeniu, owocem Ducha Świętego. Święty uczestniczył w Jubileuszu 1575 roku, który wzbogacił o utrzymywaną później praktykę nawiedzania Siedmiu Kościołów. W swoich czasach był prawdziwym ewangelizatorem poprzez radość. Miał też cechę jaką posiadał Jezus: zawsze przebaczał, przebaczał wszystko. Być może niektórzy z nas pomyślą: „Ale ja popełniłem ten grzech, a on nie zostanie wybaczony...”. Posłuchajcie tego: Bóg przebacza wszystko, Bóg zawsze przebacza. I to jest radość: otrzymać przebaczenie od Boga. A kapłanom i spowiednikom zawsze mówię: przebaczajcie wszystko, nie zadawajcie zbyt wiele pytań, ale przebaczajcie wszystko, wszystko i zawsze.

Słowo „ewangelia” oznacza radosną nowinę. Dlatego nie można komunikować się ze smutną miną i ponurym obliczem, lecz z radością tego, kto znalazł ukryty skarb i drogo-cenną perłę. Przypominamy sobie napomnienie, które św. Paweł skierował do wiernych Kościoła w Filipi, a teraz kieruje do nas wszystkich: „Radujcie się zawsze w Panu; jeszcze raz powtarzam: radujcie się! Niech będzie znana wszystkim ludziom wasza wyrozumiała łagodność” (Flp 4, 4-5).

Drodzy bracia i siostry, bądźcie radosni z radością Jezusa w sercach. Dziękuję.

L'Osservatore Romano (e-wydanie polskie) 45(2024) Nr 19(466), s. 47-49.

II. DOKUMENTY STOLICY APOSTOLSKIEJ

DYKASTERIA NAUKI WIARY

Królowa Pokoju

Nota na temat doświadczenia duchowego związanego z Medziugoria

Przedmowa

1. Nadszedł czas, aby zakończyć długą i złożoną historię wokół zjawisk duchowych z Medziugoria. Jest to historia, w której pojawiały się rozbieżne opinie biskupów, teologów, komisji i analityków.

Wnioski wyrażone w niniejszej *Nocie* są osadzone w kontekście aktualnych *Norm postępowania w rozeznawaniu domniemanych zjawisk nadprzyrodzonych* (Dykasteria Nauki Wiary, 17 maja 2024 r.; dalej w skrócie: *Normy*). W związku z tym, perspektywa analityczna jest zupełnie inna od stosowanej we wcześniejszych badaniach.

Ważne jest, aby od samego początku wyjaśnić, że wnioski zawarte w niniejszej *Nocie*, nie pociągają za sobą osądu życia moralnego domniemanych widzących. Z drugiej strony, należy pamiętać, że kiedy uznaje się działanie Ducha dla dobra Ludu Bożego „pośród” danego duchowego doświadczenia, od jego początków aż do dzisiaj, dary charyzmatyczne (*gratiae gratis datae*), które można z nim powiązać, niekoniecznie wymagają moralnej doskonałości osób zaangażowanych, aby mogły działać.

2. Chociaż w całości orędzi, związanych z tym duchowym doświadczeniem, znajdujemy wiele pozytywnych elementów pomagających zrozumieć wezwanie Ewangelii, pewne orędzia – według opinii niektórych – miałyby zawierać sprzeczności lub miałyby być związane z pragnieniami lub interesami domniemanych widzących czy innych osób. Nie można wykluczyć, że mogło się tak zdarzyć w przypadku niektórych orędzi, a fakt ten przypomina nam to, co stanowią *Normy* tej Dykasterii: że takie zjawiska „czasami jawią się jako związane z niejasnymi ludzkimi doświadczeniami, teologicznie nieprecyzyjnymi wyrażeniami lub nie do końca uzasadnionymi interesami” (*Normy*, nr 14). Nie wyklucza to możliwości „pewnych błędów pochodzenia naturalnego, niewynikających ze złej intencji, ale z subiektywnego postrzegania zjawiska” (*tamże*, art. 15, 2°). Jako przykład tego nieprecyzyjnego i ostatecznie teologicznie niepoprawnego języka mistycznego, możemy wymienić – wśród orędzi związanych z Medziugoriem (tłumaczenie polskie orędzi opiera się na zbiorze: *Raccolta completa dei messaggi della Regina della Pace. «Vi supplico: convertitevi!»*, Camerata Picena [AN] 2024; w niektórych przypadkach tłumaczenie to zostało poprawione przez porównanie go z tekstem oryginalnym) – odosobnione wyrażenie „mój Syn Trójjedyny kocha was” (02.11.2017). Nie jest czymś wyjątkowym, że w tekstach mistycznych, które starają się wyrazić obecność całej Trójcy Świętej w tajemnicy Słowa Wcielonego, używa się nieodpowiednich słów, takich jak te. W tym przypadku należy rozumieć, że w Synu, który stał się człowiekiem, objawia się miłość Trójjedynego Boga (por. Dykasteria Nauki Wiary, „*Trinità Misericordia*”. *Lettera al. Vescovo di Como circa l'esperienza spirituale legata al Santuario di Maccio [Villa Guardia]*, 15 lipca 2024 r.). Ponadto czytelnik powinien pamiętać, że ilekroć w niniejszej *Nocie* jest mowa o „orędziach” Matki Bożej, zawsze należy przez to rozumieć „domniemane orędzia”.

Aby rozróżnić wydarzenia związane z Medziugoriem, zasadniczo bierzemy pod uwagę istnienie wyraźnie zweryfikowanych owoców i analizę domniemanych orędzi maryjnych.

Owoce

3. Natychmiastowym efektem zjawisk z Medziugoria jest duża i rosnąca liczba jego zwolenników na całym świecie oraz wielość osób najróżniejszego pochodzenia, które udają się na pielgrzymkę do tego miejsca. Pozytywne owoce ujawniają się przede wszystkim w promowaniu zdrowej praktyki życia wiarą, zgodnie z tym, co jest obecne w tradycji Kościoła. W przypadku Medziugoria dotyczy to zarówno tych, którzy byli daleko od wiary, jak i tych, którzy dotychczas praktykowali wiarę w sposób powierzchowny. Specyfika tego miejsca polega na wielości takich owoców: wiele nawróceń, częste powroty do praktyki sakramentalnej (Eucharystia i pojednanie), liczne powołania do życia kapłańskiego, zakonnego i małżeńskiego, pogłębienie życia wiary, intensywniejsza praktyka modlitwy, rozliczne przypadki pojednania między małżonkami oraz odnowa życia małżeńskiego i rodzinnego. Należy wspomnieć, że takie doświadczenia pojawiają się głównie w kontekście pielgrzymek do miejsc pierwotnych wydarzeń, a nie podczas spotkań z „widzącymi” w celu uczestniczenia w domniemanych objawieniach.

4. Intensywne codzienne duszpasterstwo w parafii Medziugorie rozwinęło się na skutek „fenomenu Medziugorie”. Możemy zaobserwować codzienne odmawianie poszczególnych części różańca, Msze Święte (z licznymi celebracjami także w dni powszednie), adoracje Najświętszego Sakramentu, wiele spowiedzi. Na zewnątrz kościoła parafialnego znajdują się dwie drogi krzyżowe, duża sala katechetyczna i mała kaplica do adoracji. W Medziugorii, oprócz zwyczajnego życia sakramentalno-duchowego, odbywają się różne regularne zajęcia, takie jak coroczne seminaria różnego rodzaju, Festiwal Młodzieży, rekolekcje duchowe dla kapłanów, małżeństw, organizatorów pielgrzymek, liderów centrów pokoju i grup modlitewnych.

Od dziesięcioleci, parafia Medziugorie jest również ważnym celem pielgrzymek. W przeciwieństwie do innych miejsc kultu związanych z objawieniami, wydaje się, że do Medziugoria ludzie przyjeżdżają przede wszystkim, aby odnowić swoją wiarę, a nie z powodu konkretnych intencji; odnotowano nawet grupy chrześcijan prawosławnych oraz muzułmanów.

5. Wielu wiernych odkryło swoje powołanie do kapłaństwa lub życia konsekrowanego w kontekście „fenomenu Medziugoria”. Historie tych osób są bardzo różne, jednak zbiegają się w tym samym duchowym doświadczeniu poczucia powołania do tego rodzaju naśladowania Jezusa. Niektórzy udali się tam, aby poznać wolę Bożą w swoim życiu, inni tylko z ciekawości lub w ogóle nie wierząc. Pewna liczba osób zaświadcza również, że otrzymała łaskę powołania pod wpływem silnego pragnienia całkowitego oddania się Bogu na gorze domniemanych objawień, inni podczas adoracji przed Najświętszym Sakramentem.

Życie wielu osób zmieniło się po przyjęciu duchowości medziugorskiej w życiu codziennym (orędzia, modlitwa, post, adoracja, Msza Święta, spowiedź...), a w konsekwencji postanowiły one podjąć powołanie kapłańskie lub zakonne. Niektórzy uważają, że w Medziugorii otrzymali decydujące potwierdzenie powołania, które dojrzało w nich już od jakiegoś czasu. Istnieje również wiele przypadków odkrycia konkretnego powołania poza Medziugoriem, ale w kontekście grup zainspirowanych jego duchowością i lektury książek o tym doświadczeniu.

Nie brakuje wielu prawdziwych nawróceń ludzi dalekich od Boga i Kościoła, którzy przeszli od życia naznaczonego grzechem do radykalnych życiowych zmian ukierunkowanych na Ewangelię. W kontekście Medziugoria odnotowano również dużo uzdrowień.

Wielu innych odkryło piękno bycia chrześcijanami. Dla szeregu osób Medziugorie stało się miejscem wybranym przez Boga do odnowienia ich wiary. Są zatem tacy, którzy traktują to miejsce jako nowy punkt wyjścia na swojej drodze duchowej. W niektórych przypadkach, dzięki doświadczeniu Medziugoria, wiele osób przezwyciężyło kryzysy duchowe. Inni, w kontekście Medziugoria, opowiadają o wzbudzonym pragnieniu głębokiego oddania się na służbę Bogu w posłuszeństwie Kościołowi, lub dla większego zaangażowania w życie wiary w swojej parafii pochodzenia. W międzyczasie, w wielu krajach na całym świecie powstały liczne grupy modlitewne i poświęcone pobożności maryjnej, zainspirowane duchowym doświadczeniem Medziugoria. Zainicjowano także dzieła charytatywne w różnych wspólnotach i stowarzyszeniach, zwłaszcza w tych, które opiekują się sierotami, narkomanami, alkoholikami, młodzieżą z różnymi problemami i niepełnosprawnymi.

Na szczególną uwagę zasługuje obecność wielu młodych ludzi, młodych małżeństw i dorosłych, którzy za pośrednictwem Matki Bożej w Medziugoriu na nowo odkrywają wiarę chrześcijańską: to doświadczenie kieruje ich ku Chrystusowi w Kościele. Świadectwem silnej obecności młodych ludzi w Medziugoriu są coroczne Festiwale Młodych.

Poza tymi konkretnymi owocami, miejsce to jest postrzegane jako przestrzeń wielkiego pokoju, skupienia oraz szczerej i głębokiej pobożności, która udziela się innym.

Podsumowując, można przedstawić syntetyczny obraz pozytywnych owoców związanych z tym duchowym doświadczeniem, które z czasem oddzieliły się od doświadczenia domniemyanych widzających, tak że nie są oni już postrzegani jako główni pośrednicy „fenomeny Medziugoria”, w którym Duch Święty dokonuje tak wiele pięknych i pozytywnych dzieł.

Centralne aspekty orędzi

Królowa Pokoju

6. Choć *Gospa* [tj. *Pani*] najczęściej przypisuje sobie imię „Matka”, zgodnie z różnymi wyrażeniami (Matka Kościoła, Boga, sprawiedliwych, świętych itp.), najbardziej oryginalnym tytułem jest „Królowa Pokoju” (por. orędzie z 16.06.1983). Tytuł ten oferuje teocentryczną i bardzo bogatą wizję pokoju, który nie oznacza jedynie braku wojny, ale ma znaczenie duchowe, rodzinne i społeczne. Rzeczywiście, pokój, o którym tu mowa, osiąga się przede wszystkim poprzez modlitwę, ale rozprzestrzenia się on także poprzez zaangażowanie misyjne. Jedną z dominujących cech duchowości, która wyłania się z orędzi, jest zawierzenie Bogu poprzez własne pełne zawierzenie Maryi, aby być narzędziem pokoju w świecie. Orędzia na ten temat są bardzo liczne. Oto niektóre z nich:

„Drogie dzieci, przyszedłam do was i przedstawiłam się jako Królowa Pokoju, ponieważ posyła mnie mój Syn. Pragnę, drogie dzieci, wam pomóc. Pomóc wam, aby nastał pokój” (10.08.2012).

„Pokój. Pokój. Pokój. Pojednajcie się. Pojednajcie się z Bogiem i między sobą” (26.06.1981).

„Drogie dzieci, bez modlitwy nie ma pokoju. Dlatego polecam wam, drogie dzieci, modlić się o pokój pod krzyżem” (06.09.1984).

„Zachęcam was wszystkich do odpowiedzialnej modlitwy o pokój. Módlcie się, drogie dzieci, aby pokój zapanował na świecie, aby pokój zapanował w sercach ludzi, w sercach

moich dzieci. Dlatego bądźcie moimi krzewicielami pokoju w tym niespokojnym świecie; bądźcie moim żywym znakiem, znakiem pokoju” (05.08.2013).

„Drogie dzieci! Wzywam was wszystkich, którzy usłyszeliście moje orędzie pokoju, byście je poważnie i z miłością realizowali w życiu. Jest wielu, którzy myślą, że czynią dużo mówiąc o orędziach, ale nimi nie żyją. Wzywam was, drogie dzieci, do życia i do zmiany tego wszystkiego, co jest w was negatywne, aby przemieniło się w pozytywne i w życie” (25.05.1991).

„Błędzicie, gdy patrzycie w przyszłość, myśląc tylko o wojnach, karach, złu. Jeśli zawsze myślicie o złu, już jesteście na drodze, by je spotkać. Dla chrześcijanina istnieje tylko jedna postawa wobec przyszłości: nadzieja zbawienia. Waszym zadaniem jest przyjąć pokój Boży, żyć nim i szerzyć go” (10.06.1982).

„Dzisiejszy świat żyje wśród wielkich napięć i stoi na krawędzi katastrofy. Może być ocalony tylko wtedy, gdy odnajdzie pokój. Ale może mieć pokój tylko wtedy, gdy powróci do Boga” (15.02.1983).

„Przedstawiłam się tutaj jako Królowa Pokoju, aby powiedzieć wszystkim, że pokój jest konieczny dla zbawienia świata. Tylko w Bogu znajduje się prawdziwa radość, z której wypływa prawdziwy pokój. Dlatego proszę o nawrócenie” (16.06.1983).

„Nieście pokój w waszych sercach. Pielęgnujcie go niczym kwiat, który potrzebuje wody, delikatności i światła” (25.02.2003).

Pokój płynący z miłości

7. Pokój ten nie jest celem samym w sobie, ani nie wyraża najwyższej wartości chrześcijańskiej. Jest owocem przeżywanej miłości, która jest największą i najpiękniejszą cnotą. Jest to miłość, która poddaje się miłości Boga i wyraża się w miłości braterskiej, która unika kłótni, nie osądza, ale przebacza: „Miłujcie się wzajemnie. Bądźcie dla siebie braćmi i unikajcie kłótni” (25.12.1981). „Drogie dzieci, także dzisiaj pragnę wezwać was do przebaczenia. Przebaczcie, Moje dzieci! Przebaczcie innym, przebaczcie sobie” (13.03.2010). „Drogie dzieci, to jest czas dziękczynienia. Dzisiaj u was szukam miłości, nie szukajcie błędów i pomyłek u innych i nie osądzajcie ich” (04.05.2020).

Ta miłość, która pozwala nam nieść pokój światu, oznacza również miłość do tych, którzy nie są katolikami. Nie chodzi jednak o proponowanie synkretyzmu ani twierdzenie, że „wszystkie religie są równe przed Bogiem”. Niemniej jednak, wszyscy ludzie są miłowani. Jest to punkt, który najlepiej zrozumieć w ekumenicznym i międzyreligijnym kontekście Bośni i Hercegowiny, naznaczonej straszliwą wojną z mocnymi elementami religijnymi:

„Na ziemi jesteście podzieleni, ale wszyscy jesteście Moimi dziećmi. Muzułmanie, prawosławni, katolicy, wszyscy jesteście równi wobec Mojego Syna i wobec Mnie. Wszyscy jesteście Moimi dziećmi. Nie oznacza to, że wszystkie religie są równe przed Bogiem, ale ludzie są. Nie wystarczy jednak należeć do Kościoła katolickiego, aby być zbawionym: trzeba szanować wolę Bożą [...]. Komu mało dano, od tego mało wymagać się będzie” (20.05.1982). „Nie jesteście prawdziwymi chrześcijanami, jeśli nie szanujecie swoich braci i sióstr, którzy należą do innych religii” (21.02.1983). Zarazem należy przypomnieć o potrzebie „zachowania wiary katolickiej za wszelką cenę dla siebie i dla swoich dzieci” (19.02.1984).

Król Pokoju

8. Tytułowi „Królowa Pokoju” odpowiada tytuł „Król Pokoju” przypisywany Jezusowi: „Wzywam was, drogie dzieci, byćście z Nim zjednoczyli wasze życie. Jezus jest Królem Pokoju i tylko On może udzielić wam pokoju, którego szukacie. Jestem z wami i oddaję was Jezusowi” (25.12.1995). „W moich ramionach trzymam Dzieciątka Jezus, Króla Pokoju” (25.12.2002). „Z wielką radością niosę wam Króla Pokoju, by pobłogosławił was swoim błogosławieństwem” (25.12.2007).

Tylko Bóg

9. Orędzia proponują silnie teocentryczną wizję życia duchowego i często pojawia się zaproszenie do ufnego oddania się Bogu, który jest miłością:

„Drogie dzieci, dzisiaj wzywam was do pełnego oddania się Bogu. Wszystko, co czynicie i co posiadacie, oddajcie Bogu, aby mógł On panować w waszym życiu jako Król nad wszystkim. Nie lękajcie się” (25.07.1988).

„Drogie dzieci, dzisiaj wzywam was, byćście w tym tygodniu żyli następującymi słowami: KOCHAM BOGA! Drogie dzieci, miłością osiągniecie wszystko, nawet i to, co uważacie za niemożliwe” (28.02.1985).

„Drogie dzieci, wzywam was do całkowitego oddania się Bogu. Wszystko, co posiadacie, niech będzie w rękach Boga. Tylko w ten sposób będziecie mieć w sercu radość. Dzieci, radujcie się wszystkim, co posiadacie. Dziękujcie Bogu, bo to wszystko jest darem Bożym dla was. W ten sposób będziecie mogli dziękować za wszystko i odkrywać Boga we wszystkim, nawet w najmniejszym kwiatku” (25.04.1989).

10. W świetle tego wszystkiego możemy rozpoznać załączek orędzi, w których Matka Boża nie stawia siebie w centrum, ale ukazuje swoje całkowite ukierunkowanie na nasze zjednoczenie z Bogiem:

„Oto dlaczego jestem z wami: by was pouczyć i przybliżyć ku miłości Bożej” (25.05.1999).

„Wzywam was, abyście wpięrow umiłowali Boga, Stwórcę waszego życia, bowiem wtedy, we wszystkich rozpoznacie i pokochacie Boga” (25.11.1992).

„Jestem z wami i oręduję u Boga za każdym z was, aby wasze serca otworzyły się na Boga i na miłość Bożą” (25.03.2000).

„Wzywam was wszystkich, abyście wzrastali w miłości Bożej jak kwiat, który czuje ciepłe promienie wiosny” (25.04.2008).

„Nie chwiejcie się w wierze i nie pytajcie ‘dlaczego’, myśląc, że jesteście sami i opuszczeni, ale otwórzcie wasze serca, módlcie się i wiercie mocno, a wtedy wasze serce poczuje bliskość Boga i to, że Bóg nigdy was nie opuszcza i zawsze jest przy was” (25.12.2019).

11. Dlatego Maryja zaprasza nas do spotkania z Bogiem, który jest zawsze obecny w codziennym życiu:

„Szukacie znaków i orędzi, a nie widzicie, że Bóg wzywa was przez każdy wschód słońca o poranku, abyście się nawrócili i powrócili na drogę prawdy i zbawienia” (25.09.1998).

„Niech pola pszenicy mówią wam o miłosierdziu Bożym wobec każdego stworzenia” (25.08.1999). „Bóg pragnie was zbawić i posyła wam sygnały poprzez ludzi, przyrodę i wiele innych rzeczy, które mogą pomóc wam zrozumieć, że powinniście zmienić kierunek waszego życia” (25.03.1990).

Chrystocentryzm

12. Wstawiennictwo i dzieło Maryi ukazują się jako wyraźnie podporządkowane Jezusowi Chrystusowi, jako sprawcy łaski i zbawienia w każdej osobie:

„W szczególny sposób, Moje dzieci, pragnę przybliżyć was do Serca Jezusowego. Dlatego, Moje dzieci, dzisiaj wzywam was do modlitwy skierowanej do Mojego drogiego Syna Jezusa, aby wszystkie wasze serca należały do Niego” (25.10.1988). „Nie dajcie się uwieść światłu tego świata. Otwórzcie się na światło Bożej Miłości, na Miłość Mojego Syna. Zdecydujcie się na Niego: On jest Miłością, On jest Prawdą” (02.05.2016). „Wzywam was dzisiaj, drogie dzieci, ponieważ oddaliliście się od Jezusa, ponieważ zepchnęliście Jezusa na drugi plan i zaniedbaliście Go. Dlatego wzywam was, byście zdecydowali się na Niego i postawili Jezusa na pierwszym miejscu w waszym życiu” (24.04.2017). „Pragnę was odnowić i poprowadzić z Moim Sercem do Serca Jezusa, który ciągle jeszcze dzisiaj cierpi za was i wzywa was do nawrócenia” (25.10.1996). „Tylko wtedy, gdy zbliżycie się do Jezusa, zrozumiecie niezmierną miłość, jaką On ma dla każdego z was” (25.02.1998). „Wzywam was, by wasze serca płonęły jak najgorętszą miłością do Ukrzyżowanego i byście nie zapominali, że On z miłości do was oddał swoje życie, abyście mogli być zbawieni” (25.09.2007).

13. Maryja wstawia się za nami, ale to Chrystus daje nam siłę. Dlatego całe Jej macierzyńskie dzieło polega na motywowaniu nas do pójścia w kierunku Chrystusa:

„On da wam siłę i radość. Jestem blisko was i oręduję za wami” (25.11.1993). „Moje ręce ofiarują wam Mojego Syna, który jest Źródłem czystej wody. On ożywi waszą wiarę i oczyści wasze serca” (02.10.2014). „Otwórzcie serca i oddajcie swoje życie Jezusowi, aby to *On* działał poprzez wasze serca i umacniał was w wierze” (23.05.1985).

Maryja mówi z pokorą o swoich słowach w porównaniu z odwiecznym Słowem, którego słowa życia skutecznie nas przemieniają: „Drogie dzieci, przemawiam do was jako Matka: prostymi słowami [...]. Mój Syn natomiast, który pochodzi z wiecznej teraźniejszości, przemawia do was słowami życia i zasiewa miłość w otwartych sercach” (02.10.2017).

Działanie Ducha Świętego

14. Wiele orędzi wzywa do uznania znaczenia prośby o pomoc Ducha Świętego:

„Ludzie popełniają błąd, gdy zwracają się jedynie do świętych, by o coś prosić. Ważną rzeczą jest modlić się do Ducha Świętego, aby zstąpił na was. Mając Jego, ma się wszystko” (21.10.1983).

„Zacznijcie wzywać Ducha Świętego każdego dnia. Najważniejszą rzeczą jest modlić się do Ducha Świętego. Kiedy Duch Święty zstąpi na was, wtedy wszystko zostanie przemienione i stanie się dla was jasne” (25.11.1983).

„Przed Mszą Świętą należy modlić się do Ducha Świętego. Modlitwy do Ducha Świętego muszą zawsze towarzyszyć Mszy Świętej” (26.11.1983).

„Ludzie modlą się w niewłaściwy sposób. Chodzą do kościołów i sanktuariów, aby prosić o jakąś materialną łaskę. Bardzo niewielu jednak prosi o dar Ducha Świętego. Najważniejszą rzeczą dla was jest właśnie błaganie o zstąpienie Ducha Świętego, ponieważ jeśli macie dar Ducha Świętego, macie wszystko” (29.12.1983).

Wezwanie do nawrócenia

15. W orędziach pojawia się ciągle zaproszenie do porzucenia światowego stylu życia

i nadmiernego przywiązania do światowych dóbr, z częstymi wezwaniami do nawrócenia, które umożliwiają prawdziwy pokój na świecie. Nawrócenie wydaje się być centralnym punktem orędzia *Gospy*: „Drogie dzieci! Dzisiaj wzywam was do nawrócenia. To jest najważniejsze orędzie, które wam tutaj dałam” (25.02.1996).

„Moje Serce płonie miłością do was. Jedyne słowo, które pragnę powiedzieć światu jest: nawrócenie, nawrócenie. Przekażcie to wszystkim Moim dzieciom. Proszę tylko o nawrócenie” (25.04.1983).

„Drogie dzieci, dzisiaj pragnę otulić was wszystkich moim płaszczem i poprowadzić drogą nawrócenia. Drogie dzieci, proszę was, oddajcie Panu całą swoją przeszłość, wszystko złe, które nagromadziło się w waszych sercach” (25.02.1987).

„Nie możecie mówić, że się nawróciliście, bowiem wasze życie musi stać się codziennym nawracaniem się” (25.02.1993).

„Przebudźcie się z tego męczącego snu waszej duszy i powiedzcie Bogu z całej siły ‘Tak’. Zdecydujcie się na nawrócenie i świętość” (25.03.2001).

„Moje dzieci, nawróćcie się i uklękniście w ciszy waszego serca. Umieście Boga w centrum waszego istnienia” (25.05.2001).

„Drogie dzieci, także dzisiaj, z wielką radością w sercu, wzywam was do nawrócenia [...]. Bóg pragnie nawrócić cały świat i wezwać go do zbawienia, i na drogę prowadzącą do Niego, który jest początkiem i końcem wszelkiego bytu” (25.06.2007).

Poważny ciężar zła i grzechu

16. Jednocześnie pojawia się ciągłe napomnienie, by nie lekceważyć *powagi zła i grzechu*, oraz by bardzo poważnie traktować Boże wezwanie do walki ze złem i wpływem szatana. Inną częstą zachętą jest to, by nie lękać się w obliczu prób. W zależności od przypadku mówi się, że terażniejszość jest czasem łaski i czasem próby. Ten ostatni element jest niekiedy wyrażany nawet w bardzo mocnych tonach: wszędzie panuje rozpacz, wszystko się wali itp., i wiąże się on przede wszystkim z brakiem wiary oraz oddaleniem od Boga znacznej części ludzi. Stąd zaproszenie do ofiarowania Bogu wszystkich cierpień i trudności, aby przyniosły one owoce łaski i wewnętrznej pociechy:

„Nie płaczę tylko dlatego, że Jezus umarł. Płaczę, ponieważ Jezus umarł oddając do ostatniej kropli swoją krew za wszystkich ludzi, ale wiele Moich dzieci nie chce czerpać z tego żadnej korzyści” (01.04.1983).

„Rozejrzyjcie się, drogie dzieci, a zobaczycie, jak wielki jest grzech, który dominuje na tej ziemi. Módlcie się więc o zwycięstwo Jezusa” (13.09.1984).

„Drogie dzieci! Wiecie, że obiecałam wam oazę pokoju, a nie wiecie, że wokół oazy istnieje pustynia, na której czyha szatan i pragnie skusić każdego z was. Drogie dzieci, jedynie modlitwą możecie zwyciężyć wpływ szatana w miejscu gdzie żyjecie. Jestem z wami, lecz nie mogę pozbawić was waszej wolności” (07.08.1986).

„Gdziekolwiek Ja idę, a Mój Syn jest ze Mną, tam podąża za Mną również szatan. Pozwoliliście mu, nie zdając sobie z tego sprawy, przejąć kontrolę nad wami, zdominować was [...]. Nie poddawajcie się, Moje dzieci! Otrzyjcie z Mojej twarzy łzy, które wylewam, obserwując to, co robicie. Rozejrzyjcie się! Znajdźcie czas, by zbliżyć się do Boga w Kościele. Przyjdźcie do domu waszego Ojca. Znajdźcie czas, aby zebrać się jako rodzina i błagać o łaskę od Boga. [...] Nie patrzcie z pogardą na biedaka, który błaga was o kawałek chleba. Nie odrzucajcie go od waszego suto zastawionego stołu. Pomóżcie mu! A Bóg pomoże i wam [...]. Wy, Moje dzieci, zapomnieliście o tym wszystkim. Szatan

również się do tego przyczynił. Nie poddawajcie się! [...] Nie chcę wam czynić dalszych wyrzutów, ale pragnę was jeszcze raz wezwać do modlitwy, postu i pokuty” (28.01.1987).

„Drogie dzieci! W szczególny sposób wzywam was wszystkich do modlitwy i wyrzeczeń, gdyż szatan, teraz jak nigdy dotąd, chce zwieść jak najwięcej ludzi na drogę śmierci i grzechu. Dlatego, drogie dzieci, pomóżcie Mojemu Niepokalanemu Sercu, aby zatriumfowało w świecie grzechu” (25.09.1991).

„Nie dopuście, by szatan przeciągnął was na swoją stronę i robił z wami co chce. Wzywam was, byście byli odpowiedzialni i zdecydowani, i każdy dzień poświęcili Bogu” (25.01.1998).

„Teraz, jak nigdy dotąd, szatan chce zadusić człowieka i jego duszę zaraźliwym wiatrem nienawiści i niepokoju. W wielu sercach nie ma radości, bo nie ma Boga ani modlitwy. Nienawiść i wojna rosną z dnia na dzień. Moje dzieci, wzywam was, abyście z entuzjazmem rozpoczęły od nowa drogę świętości i miłości, bowiem z tego powodu przysłałam do was. Razem bądźmy miłością i przebaczeniem dla tych, którzy potrafią i chcą kochać jedynie miłością ludzką, a nie tą niezmierną miłością Bożą” (25.01.2015).

17. Matka Boża wskazuje na możliwość zakończenia wojny, ale wymaga to współpracy chrześcijan poprzez dar ich życia. Oznacza to mocne wezwanie do odpowiedzialności: „Mówicie, a nie żyjecie. Dlatego, Moje dzieci, ta wojna trwa tak długo. Wzywam was do otwarcia się na Boga i do życia z Bogiem w sercu [...]. Drogie dzieci, nie mogę wam pomagać, jeżeli nie żyjecie Bożymi przykazaniami, jeżeli nie żyjecie Mszą Świętą, jeżeli nie odrzucacie grzechu” (25.10.1993). Niemniej jednak, cztery miesiące później wyraża się z wdzięcznością, ponownie podkreślając wartość współpracy wierzących: „Wszyscy pomogliście mi, aby ta wojna zakończyła się tak szybko, jak to możliwe” (25.02.1994). Znaczenie współpracy wierzących pojawia się także w innych kontekstach: „Musicie współpracować swoim życiem i przykładem w szerzeniu zbawienia” (25.05.1996).

Modlitwa

18. Na tej drodze modlitwa ma fundamentalne znaczenie. W orędziach zachęta do modlitwy jest stała i przynaglająca:

„Wzywam was ponownie, abyście się zdecydowali na modlitwę, gdyż w modlitwie będziecie mogli przeżywać nawrócenie. Wówczas każdy z was, w prostocie, stanie się podobny do dziecka otwartego na miłość Ojca” (25.07.1996).

„Wzywam was, abyście krótkimi i żarliwymi modlitwami wypełnili swój dzień. Gdy się modlicie, wasze serce jest otwarte, a Bóg was kocha szczególną miłością i daje wam szczególne łaski. Dlatego wykorzystajcie ten czas łaski i ofiarujcie go Bogu bardziej niż kiedykolwiek dotychczas” (25.07.2005).

19. Wraz z modlitwą, często pojawia się zaproszenie do *postu*, ale jest ono sformułowane jako dobrowolna ofiara oprócz ofiar fizycznych: „Jeśli jesteście w niebezpieczeństwie lub w potrzebie, przyjdźcie do Mnie. Jeśli nie macie siły pościć o chlebie i wodzie, możecie wyrzec się innych rzeczy. Oprócz jedzenia dobrze byłoby zrezygnować z telewizji, ponieważ po obejrzeniu programów telewizyjnych jesteście rozproszeni i nie możecie się modlić. Możecie także zrezygnować z alkoholu, papierosów i innych przyjemności. Sami wiecie, co powinniście zrobić” (08.12.1981).

Centralne miejsce Mszy Świętej

20. Modlitwa wiernych znajduje swój szczyt w celebracji Eucharystii:

„Msza Święta jest najwyższą formą modlitwy. Nigdy nie będziecie w stanie zrozumieć jej wielkości” (13.01.1984). „Drogie dzieci, także dzisiaj w sposób szczególnie pragnę zaprosić was na Eucharystię. Niech Msza Święta będzie centrum waszego życia! W szczególności, drogie dzieci, niech Eucharystia będzie w waszych rodzinach: rodzina musi chodzić na Mszę Świętą i celebrować Jezusa. Jezus musi być centrum waszego życia!” (15.06.2018). „Niech Msza Święta nie będzie dla was przyzwyczajeniem, ale życiem; przeżywając Mszę Świętą każdego dnia, odczujecie potrzebę świętości” (25.01.1998). „Nie zapominajcie, że w Eucharystii, która jest sercem wiary, mój Syn jest zawsze z wami. On przychodzi do was i z wami łamie chleb, ponieważ, Moje dzieci, dla was umarł, zmartwychwstał i przyjdzie ponownie” (02.05.2016).

21. Następujące orędzie dobrze podkreśla mniejszą wartość samych objawień w obliczu ogromnego duchowego skarbu, jakim jest Eucharystia:

„Jestem bliżej was podczas Mszy Świętej niż podczas objawienia. Wielu pielgrzymów chciałoby być obecnymi w małej salce objawień i dlatego tłoczą się wokół plebanii. Kiedy będą się tłoczyli przed tabernakulum, tak jak teraz przed plebanią, zrozumieją wszystko, zrozumieją obecność Jezusa, ponieważ przyjmowanie Komunii jest czymś więcej niż byciem widzącym” (12.11.1986).

Braterska komunia

22. Duchowość Medziugoria nie jest indywidualistyczna. Z jednej strony, jest ona przeżywana szczególnie w wydarzeniach wspólnotowych, takich jak pielgrzymki i spotkania modlitewne; z drugiej strony w orędiach, obok modlitwy, zaznacza się nieustanne wezwanie do konkretnej miłości braterskiej, która towarzyszy, obdarza, służy, przebacza i jest blisko ubogich:

„To jest jedyna prawda i to jest ta, którą zostawił wam Mój Syn. Nie powinniście jej zbyt często analizować: jesteście wezwani, by kochać i dawać” (02.01.2015).

„Wzywam was, Moje dzieci, byście w tym czasie rozejrzeli się komu potrzebna jest wasza pomoc duchowa lub materialna. Przez swój przykład, Moje dzieci, staniecie się wyciągniętymi rękami Boga, którego ludzkość poszukuje” (25.02.1997).

„Następnie wybierzcie jeden dzień w tygodniu i poświęćcie go ubogim i chorym: nie zapominajcie o nich” (23.01.1984).

„Drogie dzieci, wzywam was do miłości bliźniego, do miłości tego, od którego doznajecie zła. W ten sposób z miłością będziecie mogli ocenić zamysły serc. Módlcie się i kochajcie, drogie dzieci! Miłością możecie dokonać również tego, co uważacie za niemożliwe” (07.11.1985).

„Drogie dzieci, dziś wzywam was do miłości, która jest miła i droga Bogu. Moje dzieci, miłość znosi wszystko, co jest trudne i gorzkie – dzięki Jezusowi, który jest miłością. Dlatego, drogie dzieci, prosicie Boga, by przyszedł wam z pomocą [...]. Tak Bóg będzie mógł kształtować wasze życie i będziecie wzrastać w miłości. Moje dzieci, uwielbiajcie Boga Hymnem o Miłości (1 Kor 13), by miłość Boża mogła wzrastać w was z dnia na dzień, aż do pełni” (25.06.1988).

„Proście Mojego Syna, aby był dla was miłosierny, ale Ja wzywam was do miłosierdzia. Proście Go, aby był dla was dobry i aby wam przebaczył, ale jak długo błagam was, Moje

dzieci, abyście przebaczeni i kochali wszystkich ludzi, których spotykacie!” (02.03.2019).

Aspekt wspólnotowy Medziugoria pojawia się również w ciągłym podkreślaniu fundamentalnego znaczenia rodziny w życiu chrześcijańskim: „Drogie dzieci, proszę was, byście zaczęły zmieniać swoje życie w rodzinie. Niech rodzina będzie harmonijnym kwiatem, który pragnę dać Jezusowi. Drogie dzieci, niech każda rodzina będzie aktywna w modlitwie, pragnę bowiem, by pewnego dnia pojawiły się w niej owoce. Tylko w ten sposób mogę was wszystkich, jak płatki kwiatu, ofiarować Jezusowi, aby wypełnił się Boży plan” (01.05.1986).

23. Duchowość ta z pewnością obejmuje wymiar eklezjalny, to znaczy komunie z całym Kościołem, z pasterzami, a zwłaszcza z Ojcem Świętym:

„Wypełniajcie dobrze swoje obowiązki i czyńcie to, o co prosi was Kościół” (02.02.1983). „Modlę się do Mojego Syna, aby przez miłość dał wam jedność przez Niego, jedność między wami i jedność między wami a waszymi pasterzami. Mój Syn zawsze daje się wam na nowo przez nich i odnawia wasze dusze. Nie zapominajcie o tym” (02.08.2014). „Jako Moje dzieci proszę was: módlcie się dużo za Kościół i za jego szafarzy, waszych pasterzy, aby Kościół był taki, jakim pragnie go Mój Syn: czysty jak źródłana woda i pełen miłości” (02.03.2018). „Módlcie się za Mojego umiłowanego Ojca Świętego, módlcie się za jego misję” (17.08.2014).

Radość i wdzięczność

24. Duchowość Medziugoria jest radosna, świąteczna i zawiera zaproszenie do życia radością naśladowania Chrystusa, dziękując także za małe piękne rzeczy w życiu:

„Drogie dzieci, wzywam was do otwarcia się na Boga. Popatrzcie, Moje dzieci, jak otwiera się przyroda, dając życie i owoce. Tak i ja wzywam was do życia z Bogiem i pełnego oddania się Jemu. Moje dzieci, jestem z wami i nieustannie pragnę was wprowadzać w radość życia. Pragnę, aby każdy z was odkrył radość i miłość, które są jedynie w Bogu i które tylko Bóg może dać” (25.05.1989).

„Drogie dzieci, wzywam was, żebyście dziękowali Bogu za wszystkie dary, które odkryliście w ciągu waszego życia, nawet za najmniejszy dar, który otrzymaliście. Ja dziękuję z wami i pragnę, żebyście odczuli radość darów i żeby Bóg był wszystkim dla każdego z was” (25.09.1989).

„Módlcie się, Moje dzieci, by modlitwa stała się dla was życiem. W ten sposób, w waszym życiu odkryjecie pokój i radość, które Bóg daje ludziom o sercu otwartym na Jego miłość” (25.08.2007).

„Moje dzieci, ten, kto się modli, odczuwa wolność dzieci Bożych i z radością w sercu służy dobru człowieka, brata. Bo Bóg jest miłością i wolnością. Dlatego, Moje dzieci, kiedy chcą założyć wam kajdany i wami się posługiwać, to nie jest od Boga, bo Bóg jest miłością i daje swój pokój każdemu stworzeniu” (25.10.2021).

„Znajdźcie w przyrodzie pokój, a odkryjecie Boga Stworzyciela, któremu będziecie mogli podziękować za wszystkie stworzenia” (25.07.2001).

„Pragnę, aby każdy z was był szczęśliwy tutaj na ziemi” (25.05.1987).

„Drogie dzieci! Módlcie się i odnowcie wasze serce, aby dobro, które zasialiście, wydało plon radości” (25.02.2024).

„Potrzebuję waszego zjednoczenia z Moim Synem, bo pragnę, abyście byli szczęśliwi” (02.05.2015).

Świadectwo wiernych

25. W orędziach znajdujemy naglące wezwania do osobistego świadectwa. Ogólnie rzecz biorąc, są to wezwania do dawania świadectwa wiary i miłości swoim życiem. W tym można streścić misyjne przesłanie Medziugoria. W związku z tym, w comiesięcznych orędziach do parafii, *Gospa* często zwraca się do wiernych, nazywając ich „apostołami Mojej miłości”:

„Drogie dzieci, jako Matka błagam was, abyście wytrwali jako Moi apostołowie [...]. Modłę się, abyście świadczyli o miłości Ojca Niebieskiego według Mojego Syna. Moje dzieci, wielka łaska została wam dana – być świadkami miłości Boga. Nie lekceważcie tej odpowiedzialności. Nie zasmucajcie Mojego matczynego Serca. Jako Matka pragnę polegać na Moich dzieciach, na Moich apostołach” (02.11.2012).

„Apostołowie Mojej miłości, Moje dzieci, bądźcie jak promienie słońca, które ciepłem miłości Mojego Syna ogrzewają wszystkich wokół siebie. Moje dzieci, świat potrzebuje apostołów miłości” (02.10.2018).

Szczególnie piękne jest orędzie, które zachęca do mniejszego przywiązywania wagi do spektakularnych znaków i do ukazywania swoim życiem tego, w co się wierzy: „Proście mnie o znak, aby uwierzono w moją obecność. Znak nadejdzie. Ale wy go nie potrzebujecie: sami powinniście być znakiem dla innych” (08.02.1982).

Życie wieczne

26. W wielu orędziach pojawia się silne wezwanie do wzbudzenia pragnienia raj, a tym samym do poszukiwania ostatecznego sensu istnienia w życiu wiecznym:

„Drogie dzieci, dzisiaj pragnę wezwać was wszystkich, aby każdy z was zdecydował się na raj” (25.10.1987). „Bóg posyła mnie, abym wam pomogła i poprowadziła was do raj, który jest waszym celem” (25.09.1994). „Pragnę uczynić z was bardzo piękny bukiet przygotowany na wieczność” (25.07.1995). „Bez Niego nie ma przyszłości ani radości, ale przede wszystkim nie ma wiecznego zbawienia” (25.04.1997). „Zdecydujcie się na świętość, Moje dzieci, i myślcie o raj” (25.05.2006). „W waszych sercach zrodzi się pragnienie nieba. Radość zacznie panować w waszych sercach” (25.08.2006). „Jesteście tak ślepi i przywiązani do ziemskich rzeczy i myślcie o ziemskim życiu. Bóg posłał mnie, abym prowadziła was do życia wiecznego” (25.10.2006). „Nie zapominajcie, że jesteście pielgrzymami na drodze do wieczności” (25.11.2006). „Nie zapominajcie, że przemijacie jak kwiat na polu” (25.01.2007). „Nie zapominajcie, że jesteście pielgrzymami na tej ziemi” (25.12.2007). „Wszystko przemija, Moje dzieci, tylko Bóg pozostaje” (25.03.2008). „Pragnę, Moje dzieci, aby każdy z was zakochał się w życiu wiecznym, które jest waszą przyszłością” (25.01.2009).

Konieczne wyjaśnienia

27. Orędzia jako całość mają wielką wartość i wyrażają różnymi słowami stałą naukę płynącą z Ewangelii. Niektóre przesłania odbiegają od tych tak pozytywnych i budujących treści, a nawet wydają się im zaprzeczać. Warto być uważnym, aby te nieliczne, mylące elementy nie przyćmiły piękna całości.

Aby uchronić skarb Medziugoria przed zniekształceniem, konieczne jest wyjaśnienie pewnych ewentualnych nieporozumień, które mogą prowadzić mniejszościowe grupy do wypaczania cennej propozycji tego duchowego doświadczenia, zwłaszcza gdy orędzia są odczytywane tylko częściowo.

Składania nas to do przypomnienia jeszcze jednej decydującej zasady: kiedy rozpoznaje się działanie Ducha Świętego w jakimś duchowym doświadczeniu, nie oznacza to, że

wszystko, co się z nim wiąże, jest wolne od wszelkich nieściśłości, niedoskonałości czy możliwych nieporozumień. Należy ponownie przypomnieć, że zjawiska te „czasami jawią się jako związane z niejasnymi ludzkimi doświadczeniami, teologicznie nieprecyzyjnymi wyrażeniami lub nie do końca uzasadnionymi interesami” (*Normy*, nr 14). Nie wyklucza to możliwości „pewnych błędów pochodzenia naturalnego, niewynikających ze złej intencji, ale z subiektywnego postrzegania zjawiska” (*tamże*, art. 15, 2°).

Wierni muszą być uważni i ostrożni w interpretowaniu i rozpowszechnianiu domniemyanych orędzi. Aby zapewnić niniejszym pewną orientację, wskażmy na niektóre przesłania, które należy rozważyć ze szczególną troską, chociaż wiele z nich można odpowiednio zrozumieć w świetle wszystkich orędzi jako całości.

Nagany i groźby

28. W niektórych przypadkach Matka Boża wydaje się okazywać pewną irytację, ponieważ niektóre z Jej wskazówek nie zostały wykonane; ostrzega przed groźnymi znakami i możliwością niepojawienia się więcej, nawet jeśli orędzia są później kontynuowane bez przerwy:

„Przyszłam wezwać świat do nawrócenia po raz ostatni. Potem nie będę się już ukazywać na ziemi. To są Moje ostatnie objawienia” (02.05.1982).

„Spieszcie się, aby się nawrócić. Kiedy obiecany znak ukaże się na wzgórzu, będzie już za późno” (02.09.1982).

„Dzisiaj wzywam was po raz ostatni. Teraz jest Wielki Post, a wy – jako parafia – możecie teraz przyłgnąć z miłości do Mojego wezwania. Jeśli tego nie uczynicie, nie chcę wam przekazywać więcej orędzi” (21.02.1985).

Orędzia te należy przyjąć jedynie jako wezwanie, aby nie odkładać ani nie opóźniać nawrócenia, biorąc pod uwagę to, co mówi św. Paweł: „Oto teraz czas upragniony, oto teraz dzień zbawienia” (2 Kor 6, 2).

W rzeczywistości, jedno z orędzi daje właściwe światło do odpowiedniej interpretacji tych, które zacytowaliśmy:

„Ci, którzy głoszą przepowiednie katastroficzne, są fałszywymi prorokami. Mówią: ‘W tym roku, w tym dniu, nastąpi katastrofa’. Zawsze mówiłam, że kara nadejdzie, jeśli świat się nie nawróci. Dlatego zapraszam wszystkich do nawrócenia. Wszystko zależy od waszego nawrócenia” (15.12.1983).

Orędzia dla parafii

29. Istnieją również inne wypowiedzi, które niosą ryzyko niewłaściwej interpretacji, jak ma to miejsce w orędziach dla parafii. W nich Matka Boża wydaje się pragnąć kontroli nad szczegółami drogi duchowej i duszpasterskiej – przez prośby o dni postu lub wskazania konkretnych zobowiązań na różne okresy liturgiczne – sprawiając w ten sposób wrażenie, że chce zastąpić zwyczajne organy odpowiedzialne. Czasami, jak widzimy w następujących orędziach, „szczególna troska”, którą Matka Boża chce sprawować wobec parafii, prowadzi aż do momentu, kiedy narzeka, że Jej instrukcje duszpasterskie nie są przestrzegane:

„Drogie dzieci, wybrałam tę parafię w sposób szczególny i pragnę ją prowadzić. Zachowuję ją w miłości i pragnę, by wszyscy należeli do Mnie. Dziękuję wam za to, że przyszedliście dzisiaj wieczoru. Pragnę, byście zawsze byli w coraz większej liczbie ze Mną i z Moim Synem. W każdy czwartek będę przekazywać specjalne orędzie dla was” (01.03.1984).

„Drogie dzieci, jutro wieczorem (w uroczystość Zesłania Ducha Świętego) módlcie się o Ducha prawdy. Szczególnie wy z parafii, ponieważ potrzebujecie Ducha prawdy, abyście mogli przekazywać orędzia takimi, jakimi są, niczego nie dodając ani nie ujmując: tak jak Ja je przekazałam” (09.06.1984).

„Drogie dzieci, w tych dniach (Adwentu) wzywam was do modlitwy w rodzinie. Wielokrotnie przekazywałam wam orędzia w imieniu Boga, ale wy Mnie nie słuchaliście. Następne Boże Narodzenie będzie dla was niezapomniane, pod warunkiem, że przyjmiecie orędzia, które wam daję” (06.12.1984).

„Drogie dzieci, pragnę nadal dawać wam Moje orędzia, dlatego dzisiaj wzywam was, byście żyli i przyjęli Moje orędzia. Dzieci, Kocham was i w specjalny sposób wybrałam tę parafię, którą szczególnie umiłowałam i gdzie chętnie pozostałam, gdy Najwyższy Mnie do niej posłał. Dlatego wzywam was: przyjmijcie Mnie, drogie dzieci, abyście i wy byli szczęśliwi. Słuchajcie Moich orędzi! Słuchajcie Mnie!” (21.03.1985).

„Dziś jest dzień, w którym chciałam przestać przekazywać wam orędzia, ponieważ niektórzy Mnie nie przyjęli. Jednak parafia poczyniła postępy i pragnę przekazywać wam orędzia, jakie nigdy nie miały miejsca w historii od początku świata” (04.04.1985).

Takie wielokrotne napomnienia, kierowane do parafian, są zrozumiałym wyrazem intensywnej miłości domniemanych widzących do ich wspólnoty parafialnej. Orędzia Matki Bożej nie mogą jednak zastąpić miejsca proboszcza, rady duszpasterskiej i synodalnej pracy wspólnoty nad decyzjami, które są przedmiotem wspólnotowego rozeznania, dzięki któremu parafia dojrzewa w roztropności, w braterskim słuchaniu, szacunku dla innych i dialogu.

Nieustanny nacisk na słuchanie orędzi

30. Oprócz częstych napomnień kierowanych do wiernych w parafii, ogólnie wydaje się, że Matka Boża promuje słuchanie Jej orędzi tak natarczywie, że czasami to wezwanie wylania się bardziej niż treść samych orędzi: „Drogie dzieci, nie zdajecie sobie sprawy z orędzi, które Bóg wysłał wam przeze Mnie. On daje wam łaski, ale wy ich nie rozumiecie” (08.11.1984). „Nie jesteście świadomi wszystkich orędzi, które wam daję” (15.11.1984). Grozi to powstaniem zależności i nadmiernych oczekiwań wśród wiernych, które ostatecznie przesłoniłyby centralne znaczenie objawionego Słowa.

Nacisk pojawia się nieustannie. Na przykład: „Żyćcie Moimi orędziami” (18.06.2010). „Rozpowszechniajcie Moje orędzia” (25.06.2010). „Żyćcie orędziami, które wam daję, abym mogła dać wam nowe orędzia” (27.05.2011). „Podążajcie za Moimi orędziami, [...] odnawiajcie Moje orędzia” (17.06.2011). „Przyjmijcie Moje orędzia i żyćcie Moimi orędziami” (24.06.2011).

W niektórych orędziach, jak w tym zamieszczonym poniżej, naleganie staje się natarczywe: „Drogie dzieci, także dzisiaj Matka z radością wzywa was: bądźcie Moimi posłańcami, krzewicielami Moich orędzi w tym zmęczonym świecie. Żyćcie Moimi orędziami, przyjmijcie Moje orędzia z odpowiedzialnością. Drogie dzieci, módlcie się ze Mną za Moje plany, które pragnę zrealizować” (30.12.2011).

Prawdopodobnie, to tak często powtarzane napomnienie wynika z miłości i szczodrego zapału domniemanych widzących, którzy z dobrej woli obawiali się, że wezwania Matki do nawrócenia i pokoju zostaną zignorowane. Naleganie to staje się jeszcze bardziej problematyczne, gdy orędzia odnoszą się do wezwań o mało prawdopodobnym nadprzyrodzonym pochodzeniu, takich jak te, w których Matka Boża wydaje polecenia dotyczące dat, miejsc, spraw praktycznych i podejmuje decyzje w zwykłych sprawach. Chociaż orędzia

tego typu nie pojawiają się często w Medziugorciu, znajdujemy kilka, które można wytłumaczyć jedynie osobistymi życzeniami domniemych widzących. Poniższy przykład jest wyraźnym przykładem takich mylących orędzi:

„Dnia 5 sierpnia należy celebrować drugie tysiąclecie Moich narodzin [...]. Proszę was, abyście intensywnie przygotowawali się przez trzy dni [...]. W te dni nie pracujcie” (01.08.1984).

Rozsądnym byłoby, aby wierni, kierując się roztropnością i zdrowym rozsądkiem, nie traktowali tych szczegółów poważnie ani nie przywiązywali do nich wagi. Należy zawsze pamiętać, że w tym, podobnie jak i w innych doświadczeniach duchowych i domniemych zjawiskach nadprzyrodzonych, mieszają się elementy pozytywne i budujące z innymi, które należy pominąć. Nie powinny one jednak prowadzić do lekceważenia bogactwa i dobra, zawartych w propozycji Medziugoria jako całości.

Matka Boża nadaje właściwą wartość swoim orędziom

31. W rzeczywistości, to sama *Gospa* zachęca nas do relatywizowania Jej własnych orędzi. Wyraźnie mówi, czego mamy słuchać: Ewangelii. Często Matka Boża prosi, aby słuchać Jej orędzi, ale jednocześnie podporządkowuje je niezrównanej wartości Słowa objawionego w Piśmie Świętym. Następujące napomnienia są bardzo wymowne w tym względzie i stanowią kluczowe kryterium podejścia do orędzi:

„Nie szukajcie rzeczy nadzwyczajnych, ale raczej weźcie Ewangelię, czytajcie ją, a wszystko stanie się dla was jasne” (12.11.1982).

„Dlaczego zadajecie tak wiele pytań? Każda odpowiedź jest w Ewangelii” (19.09.1981).

„Nie wierzcie kłamliwym głosom, które mówią wam o fałszywych rzeczach, o fałszywym świetle. Wy, Moje dzieci, powróćcie do Pisma Świętego!” (02.02.2018).

32. Wezwanie Matki Bożej do czytania Pisma Świętego jest jedną z najczęściej powtarzanych prośb:

„Drogie dzieci, dzisiaj wzywam was do codziennego czytania Biblii w waszych domach: umieśćcie ją w widocznym miejscu, aby zawsze pobudzała was do czytania jej i do modlitwy” (18.10.1984). „Umieśćcie Pismo Święte w widocznym miejscu w waszych rodzinach, czytajcie je i żyjcie nim” (25.08.1996). „Umieśćcie Pismo Święte w widocznym miejscu w waszych rodzinach, czytajcie je, medytujcie nad nim i uczcie się, jak Bóg kocha swój lud” (25.01.1999). „Zachęcam was do odnowienia modlitwy w waszych rodzinach poprzez czytanie Pisma Świętego” (25.09.1999). „Nie zapominajcie, Moje dzieci, o czytaniu Pisma Świętego. Umieśćcie je w widocznym miejscu i świadczcie swoim życiem, że wierzycie i żyjecie Słowem Bożym” (25.01.2006). „Czytajcie, rozważajcie Pismo Święte, i niech słowa w nim zapisane będą dla was życiem” (25.02.2012). „Umieśćcie Pismo Święte w widocznym miejscu w waszych rodzinach i czytajcie je” (25.01.2014). „Moje dzieci, czytajcie księgę Ewangelii: to jest zawsze coś nowego, to jest to, co wiąże was z Moim Synem, który narodził się, aby przynieść słowa życia wszystkim Moim dzieciom” (02.11.2019).

33. Z drugiej strony, sama *Gospa* stwierdza, że to świadectwo chrześcijan, bardziej niż orędzie, jest prawdziwym światłem dla świata:

„Pragnę, abyście byli aktywni w przeżywaniu i przekazywaniu orędzi. W szczególności sposób, drogie dzieci, pragnę, abyście wszyscy byli odbłaskiem Jezusa, który oświeca ten niewierny świat, kroczący w ciemności. Pragnę, byście wszyscy byli światłem dla wszystkich i byście w świetle dawali świadectwo” (05.06.1986).

34. Należy zatem uznać, że orędzia, co do których Matka Boża wielokrotnie prosi, aby ich słuchano, są ostatecznie Jej wezwaniami przynaglającymi do nawrócenia, powrotu do Chrystusa, do rozważania Jego Słowa, modlitwy, poszukiwania pokoju. Nic z tego nie oddala ani nie odwraca naszej uwagi od Ewangelii. Dlatego ci, którzy zbyt koncentrują się na nadzwyczajnych wydarzeniach i domniemanych orędziach *Gospy*, a nie wykorzystują swojego czasu i energii na modlitwę Słowem Bożym, adorację Chrystusa, służbę braciom i siostram oraz budowanie wszędzie pokoju, nie są wierni prawdziwemu duchowi Medziugoria.

„Samowywyższenie” Matki Bożej

35. Problematiczne są również te orędzia, które przypisują Matce Bożej wyrażenia „Mój plan”, „Mój projekt”: „Każdy z was jest ważny w *Moim planie zbawienia*” (25.05.1993). „Moje dzieci, nie zapominajcie, że jesteście ważni w *Moim planie zbawienia* ludzkości” (25.06.2022). „Zapraszam was do modlitwy [...] za *Moje plany*” (01.10.2004). „Również dziś wieczorem zapraszam was do modlitwy [...] za *Moje plany* [...] *Moje projekty*” (02.09.2005).

Te wyrażenia mogą być mylące. W rzeczywistości wszystko, co czyni Maryja, jest zawsze w służbie projektu Pana i Jego Boskiego planu zbawienia. Maryja nie ma własnego planu dla świata i Kościoła. W związku z tym, orędzia te można interpretować tylko w tym sensie, że Matka Boża w pełni przyjmuje Boże plany, aż do wyrażenia ich jako własnych.

36. W tym sensie należy zwrócić szczególną uwagę na możliwe niewłaściwe użycie słowa „pośredniczka” w odniesieniu do Maryi. Jeśli prawdą jest, iż w całości orędzi widać, że wszystko jest przypisane Jezusowi Chrystusowi, podczas gdy Maryja współpracuje przez swe macierzyńskie wstawiennictwo, pojawiają się pewne wyrażenia, które nie wydają się spójne z tą całością: „Jestem pośredniczką między wami a Bogiem” (17.07.1986). „Pragnę być łącznikiem między wami a Ojcem niebieskim, waszą pośredniczką” (18.03.2012).

Użyte w ten sposób wyrażenie „pośredniczka” błędnie prowadziłyby do przypisania Maryi miejsca, które jest jedyne i wyłączone dla Syna Bożego, który stał się człowiekiem. W rzeczywistości byłoby to sprzeczne z tym, co stwierdza Pismo Święte, gdy mówi, że jest tylko jeden „pośrednik między Bogiem a ludźmi, człowiek, Chrystus Jezus, który wydał siebie samego na okup za wszystkich” (1 Tm 2, 5-6). Z drugiej strony, te domniemane orędzia nie oddają dobrze tego, co wyjaśniał św. Jan Paweł II, że współdziałanie Maryi jest „pośrednictwem podporządkowanym” pośrednictwu Chrystusa (por. *Redemptoris Mater*, 39), tak że „nic nie ujmuje ani nie przydaje godności i skuteczności działania Chrystusa, jedyne Pośrednika” (*Lumen gentium* 62).

Niemniej jednak w tym samym orędziu z 18 marca 2012 roku staje się jasne, że to pośrednictwo nie przesłania jedyne pośrednictwa Chrystusa – jest jedynie „macierzyńskim wstawiennictwem” za nami: „Drogie dzieci! Przychodzę do was, ponieważ pragnę być waszą Matką, waszą orędowniczką”.

Z nami ku Chrystusowi

37. Należy pamiętać, że orędzia jako całość mają silny akcent teocentryczny i chrystologiczny. Niektóre orędzia oferują pomoc w tym względzie, ponieważ podkreślają macierzyńskie wstawiennictwo Maryi jako klucz do Jej specyficznej i zawsze podporządkowanej funkcji. Szczególnie wyraźne są następujące orędzia, w których Maryja podkreśla, że nie

może i nie chce zastąpić Jezusa Chrystusa:

„Nie rozporządzam bezpośrednio łaskami Bożymi, ale otrzymuję od Boga wszystko, o co proszę w Mojej modlitwie” (31.08.1982).

„Módlcie się i przez modlitwę spotykajcie się z Moim Synem, aby *On* dał wam siłę, aby *On* dał wam łaskę” (23.06.2017).

„Zdecydujcie się na Jezusa, zdecydujcie się i idźcie razem z Nim w przyszłość [...]. Pragnę prowadzić was wszystkich do Mojego Syna [...]. Zdecydujcie się na Niego, postawcie Go na pierwszym miejscu w waszym życiu” (22.06.2012).

„Żyjąc Moimi orędziami pragnę prowadzić was do Mojego Syna. Przez te wszystkie lata, kiedy jestem z wami, *Mój palec jest skierowany ku Mojemu Synowi*, ku Jezusowi, ponieważ pragnę was wszystkich do Niego zaprowadzić” (28.12.2012).

Poniższe przesłanie można uznać za syntezę przekazu Ewangelii poprzez Medziugorie:

„Pragnę zbliżyć was coraz bardziej do Jezusa i do Jego zranionego Serca, abyście mogli pojąć niezmierną miłość, która się ofiarowała za każdego z was. Dlatego, drogie dzieci, módlcie się, aby z waszych serc wytrysnęło źródło miłości do każdego człowieka i do tych, którzy was nienawidzą i wami pogardzają; w ten sposób, miłością Jezusa będziecie mogli przezwyciężyć wszelkie nieszczęścia tego żalosego świata, w którym nie ma nadziei dla tych, którzy nie znają Jezusa” (25.11.1991).

W konsekwencji, istotnym elementem jest zwrócenie uwagi na to, co całość zjawisk medziugorskich przypomina nam o nauce Ewangelii, koncentrując nasze spojrzenie nie na szczegółach, ale na wielkich wezwaniach, które pojawiają się w orędziach *Gospo*. W ich świetle należy czytać z ostrożnością niektóre mniej istotne lub niejasne teksty.

Wnioski

38. Poprzez *Nihil obstat* w odniesieniu do danego wydarzenia duchowego, wierni „mogą przyjąć go w roztropny sposób” (*Normy*, art. 22 § 1; por. Benedykt XVI, *Verbum Domini*, 14). Chociaż nie oznacza to deklaracji o nadprzyrodzonym charakterze omawianego zjawiska (por. *Normy*, art. 22 § 2) i pamiętając, że wierni nie są zobowiązani do wiary w nie, *Nihil obstat* wskazuje, że mogą oni otrzymać pozytywny impuls do życia chrześcijańskiego poprzez tę duchową propozycję i zezwała na kult publiczny. Takie stwierdzenie jest możliwe, ponieważ w trakcie doświadczenia duchowego zaobserwowano wiele pozytywnych owoców, i nie wystąpiły żadne negatywne lub ryzykowne skutki wśród Ludu Bożego.

Ocena tak licznych i rozpowszechnionych, pięknych i pozytywnych owoców nie oznacza uznania domniemanych nadprzyrodzonych wydarzeń za autentyczne, ale jedynie wskazuje, że „pośród” tego duchowego fenomenu Medziugoria, Duch Święty działa owocnie dla dobra wiernych. Dlatego zachęca się do docenienia i dzielenia się duszpasterską wartością tej duchowej propozycji (por. *Normy*, nr 17).

Ponadto pozytywna ocena większości orędzi medziugorskich jako tekstów budujących, nie oznacza stwierdzenia, że mają one bezpośrednie pochodzenie nadprzyrodzone. W związku z tym, gdy mówi się o „orędziach” Matki Bożej, należy zawsze mieć na myśli „domniemane orędzia”.

39. Elementy zebrane w niniejszej *Nocie*, pozwalają uznać, że warunki dla wydania decyzji *Nihil obstat* zostały spełnione. Biskup diecezji Mostar-Duvno wyda odpowiedni dekret. Wizytator Apostolski o charakterze specjalnym dla parafii Medziugorie, który nadal będzie pełnił powierzone mu funkcje, będzie zobowiązany, aby sprawdzić, czy niniejsza *Nota* jest

dołączona do każdej publikacji zawierającej orędzia jako *Wprowadzenie*. Następnie sam dokona rozeznania co do przyszłych orędzi – lub orędzi z przeszłości, które nie zostały jeszcze opublikowane – i będzie zobowiązany zezwolić na ich ewentualną publikację w świetle powyższych wyjaśnień. Podobnie podejmie środki, które uzna za konieczne, i pokieruje rozeznaniem duszpasterskim w obliczu ewentualnych nowych sytuacji, które mogą się pojawić, informując o tym tę Dykasterię.

40. Nawet jeśli mogą istnieć różne opinie na temat autentyczności niektórych faktów lub aspektów tego duchowego doświadczenia, władze kościelne w miejscach, gdzie ono występuje, są wezwane do „docenienia wartości duszpasterskiej, a także do popierania rozpowszechniania tej duchowej propozycji” (*Normy*, nr 17). Roztropnie biorąc pod uwagę to, co dzieje się na jego własnym terytorium, każdy biskup diecezjalny zachowuje władzę decydowania w tej sprawie (por. *Normy*, art. 7 § 3). Chociaż pozytywne owoce tego duchowego zjawiska są szeroko rozpowszechnione na całym świecie, nie oznacza to, że nie mogą istnieć grupy lub osoby, które nadużywając tego duchowego zjawiska, działają w niewłaściwy sposób. Biskupi diecezjalni, każdy we własnej diecezji, mają wolność i władzę do podejmowania roztropnych decyzji, które uznają za konieczne dla dobra Ludu Bożego.

41. W każdym razie, osoby, które udają się do Medziugoria, powinny być mocno ukierunkowane na akceptację faktu, iż pielgrzymki nie odbywają się po to, by spotkać się z domniemanymi widzzącymi, ale po to, by spotkać się z Maryją, Królową Pokoju oraz – w wierności Jej miłości do swego Syna – spotkać Chrystusa i słuchać Go poprzez medytację słowa, uczestnictwo w Eucharystii i adorację eucharystyczną. Tak jak dzieje się to w wielu sanktuariach na całym świecie, gdzie Dziewica Maryja jest czczona pod najróżniejszymi tytułami.

42. Przeczytajmy ostatnie orędzie, które podsumowuje cenny chrystocentryczny sens propozycji medziugorskiej i ukazuje jej najbardziej autentycznego ducha: „Drogie dzieci, Moje słowa są proste [...]. Zapraszam was do Mojego Syna. Tylko On może przemienić rozpacz i cierpienie w pokój i pogodę ducha. Tylko On może dać nadzieję w najgłębszych smutkach. Mój Syn jest życiem świata. Im lepiej Go poznacie, im bardziej się do Niego zbliżycie, tym bardziej będziecie Go kochać, ponieważ Mój Syn jest Miłością. Miłość zmienia wszystko, czyni pięknym nawet to, co bez miłości wydaje się wam nieistotne” (02.09.2018).

Królowo Pokoju, módl się, aby ci, którzy dobrowolnie przyjmują duchową propozycję Medziugoria, żyli coraz bardziej zjednoczeni z Jezusem Chrystusem i odnaleźli w Nim prawdziwy pokój serca.

Tobie zawierzamy także nasz świat, który ulega „trzeciej wojnie światowej w kawałkach”. Królowo Pokoju, usłysz błaganie, które wznosi się z serc dzieci, młodych, ubogich oraz każdej kobiety i każdego mężczyzny dobrej woli.

„Dziękujemy Ci, nasza Matko! Gdy patrzymy na Ciebie, którą jesteś bez grzechu, możemy nadal wierzyć i mieć nadzieję, że nad nienawiścią zatriumfuje miłość, nad kłamstwem zatriumfuje prawda, nad obrazą zatriumfuje przebaczenie, a nad wojną zatriumfuje pokój. Niech tak się stanie!” (Franciszek, Modlitwa do Niepokalanej, 8 grudnia 2022).

Ojciec Święty Franciszek, podczas audiencji udzielonej niżej podpisanemu Prefektowi

wraz z Sekretarzem Sekcji Doktrynalnej Dykasterii Nauki Wiary, w dniu 28 sierpnia 2024 roku, zatwierdził niniejszą Notę i polecił ją opublikować.

Rzym, w siedzibie Dykasterii Nauki Wiary, dnia 19 września 2024 roku.

Víctor Manuel Kard. Fernández
Prefekt
Mons. Armando Matteo
Sekretarz Sekcji Doktrynalnej

DICASTERO PER L'EVANGELIZZAZIONE
SEZIONE PER LE QUESTIONI FONDAMENTALI
DELLE'EVANGELIZZAZIONE NEL MONDO

Città del Vaticano, 13 maggio 2024

Prot. N. IUBXXV/736/2024/P

Eminenza Reverendissima,

approssimandosi l'inizio del Giubileo 2025, la cui organizzazione e celebrazione il Santo Padre ha affidato a questo Dicastero, si è provveduto a assegnare ad una Commissione Liturgica appositamente costituita, il compito elaborare un Formulario della Santa Messa per l'Anno Giubilare, in aggiunta ai due formulari precedentemente approvati da codesto Dicastero. L'iniziativa si impone per consentire sia ai pellegrini presenti a Roma come pure a quanti celebreranno il Giubileo nelle Chiese locali, di vivere l'esperienza giubilare in modo coerente e spiritualmente ricco di grazia, in conformità alla Bolla di indizione *Spes non confundit*.

Al riguardo, a norma del can. 838, §§ 1-2 C.J.C. e dell'Art. 88 della Costituzione Apostolica *Praedicate Evangelium* sono a sottoporre a codesto Dicastero il testo che mi premuro compiegare alla presente (afr. All.), per tutti i previsti e rituali adempimenti.

Grato per l'attenzione che vorrà attribuire alla presente e per quanto si vorrà determinare in merito, profitto ben volentieri della circostanza per salutarLa con viva cordialità e confermarmi con sensi di profondo ossequio.

+ RINO FISICHELLA

Mons. Graham BELL
Sottosegretario
Incaricato della Segreteria

A Sua Eminenza Reverendissima
Il Sig. Card. Arthur ROCHE
Prefetto del Dicastero per il Culto Divino
e la Disciplina dei Sacramenti
CITTÀ DEL VATICANO
DYKASTERIA DS. EWANGELIZACJI

SEKCJA ZAGADNIENÍ PODSTAWOWYCH
EWANGELIZACJI W ŚWIECIE

Prot. N. IUBXXXV/736/2024/P

Watykan, dnia 13 maja 2024 r.

Najprzewielebniejszy Eminencjo,

w miarę zbliżania się rozpoczęcia Jubileuszu 2025, którego organizację i celebrację powierzył tej Dykasterii Ojciec Święty, podjęto kroki w celu powierzenia specjalnie utworzonej Komisji Liturgicznej zadania opracowania formularza Mszy Świętej na Rok Jubileuszowy, oprócz dwóch form uprzednio zatwierdzonych przez tę Dykasterię. Inicjatywa jest konieczna, aby zarówno pielgrzymi obecni w Rzymie, jak i ci, którzy będą obchodzić Jubileusz w Kościołach partykularnych, mogli przeżywać doświadczenie łaski Jubileuszu w sposób spójny i zarazem bogaty duchowo. W związku z tym, zgodnie ze wskazaniem bulli papieskiej: *Spes non confundit*, zgodnie z kanonem 838 §§ 1-2 Kodeksu Prawa Kanonicznego i Konstytucji Apostolskiej *Predicare Evangelium* jestem zobowiązany przekazać tej Dykasterii tekst, który zamierzam skonsultować w odniesieniu do wszystkich obowiązujących przepisów liturgicznych. Wdzięczny za uwagę, jaką Wasza Eksceleńcja pragnie poświęcić temu listowi i za wszelkie ustalenia w tej sprawie, chętnie korzystam z okazji, aby serdecznie pozdrowić i jednocześnie wyrazić wielki szacunek.

abp Rino FISICHELLA
bp Graham BELL
Podsekretarz

Jego Eminencja
Kardynał Arthur ROCHE
Prefekt Dykasterii ds. Kultu Bożego
i Dyscypliny Sakramentów Świętych
WATYKAN

[tłumaczenie z języka włoskiego: ks. dr hab. Radosław Błaszczak SDB]

OBRZĘD OTWARCIA ROKU JUBILEUSZOWEGO W KOŚCIOŁACH PARTYKULARNYCH

Wprowadzenie

Obrzęd otwarcia Jubileuszu Roku 2025 w Kościołach partykularnych dotyczy Kościołów obrządku rzymskiego.

Kościół Wschodnie mogą, jeśli zechcą, opracować Obrzęd otwarcia w zgodzie z własnym rytym liturgicznym, z zastrzeżeniem istoty i zasadniczego ukierunkowania samego obrzędu.

1. Dzień

Ojciec Święty Franciszek w bulli *Spes non confundit* ustanowił, że Rok Jubileuszowy rozpocznie się 24 grudnia 2024 roku, w uroczystość Narodzenia Pańskiego, otwarciem Drzwi Świętych Bazyliki Świętego Piotra w Watykanie. W następną niedzielę, 29 grudnia 2024 roku, w Święto Świętej Rodziny Jezusa, Maryi i Józefa, inauguracja Jubileuszu będzie celebrowana w Kościołach partykularnych.

2. Miejsce

Uroczyste otwarcie Roku Jubileuszowego odbywa się poprzez sprawowanie Eucharystii pod przewodnictwem biskupa diecezjalnego w kościele katedralnym, matce wszystkich kościołów w diecezji. Eucharystia inaugurująca Jubileusz jest wyjątkowa, dlatego powinna być sprawowana w katedrze. Jednakże, jeśli w diecezji istnieje konkatedra, zgodnie z prawem kanonicznym, ona również może być miejscem sprawowania Eucharystii inauguracyjnej. Podczas Eucharystii w kościele konkatedralnym, biskupa może zastąpić specjalnie wyznaczony delegat. Uroczystość inauguracyjna nie może odbywać się w innych kościołach diecezji, w tym w sanktuariach lub znaczących kościołach.

3. Celebracja

Celebracja eucharystyczna ma charakter Mszy wspólnotowej (por. *Ceremoniał liturgicznej posługi biskupów*, 120). Wszyscy prezbiterzy koncelebrują zatem z biskupem; diakoni, akolici, lektorzy i inni posługujący pełnią swoje funkcje (por. *Konstytucja o liturgii świętej*, 26-28; *Ceremoniał liturgicznej posługi biskupów*, 119). Należy zadbać o to, by informacja dotarła do wszystkich wiernych.

4. W kontekście celebracji eucharystycznej szczególnym znakiem uroczystego otwarcia Roku Jubileuszowego jest procesja za krzyżem i uroczyste wejście do kościoła katedralnego, gdzie pasterz diecezji sprawuje swoją posługę nauczania, przewodniczy Bożym misteriom, liturgii uwielbienia i prześlągania oraz przewodzi wspólnocie kościelnej.

5. Procesja przebiega w trzech etapach:

- zgromadzenie w pobliskim kościele lub innym odpowiednim miejscu;
- przejście procesyjne;
- wejście do katedry.

6. Zgromadzenie w pobliskim kościele

Na zgromadzenie Ludu Bożego, jeśli to możliwe, należy wybrać kościół, który jest zna-

czący dla wspólnoty diecezjalnej, wystarczająco odpowiedni do sprawowania obrzędów wprowadzenia i położony w odległości umożliwiającej odbycie godnej procesji.

7. Głównymi elementami pierwszego etapu procesji są: antyfona lub hymn na rozpoczęcie, pozdrowienie, wezwanie do uwielbienia Boga, modlitwa, proklamacja perykopy ewangelicznej i odczytanie fragmentów bulli ogłaszającej Jubileusz Zwyczajny.

8. Procesja do katedry

Zgromadzony lud wierny udaje się do kościoła katedralnego, aby świętować Dzień Pański w święto Świętej Rodziny i w ten sposób otworzyć Rok Jubileuszowy, przyjęty jako dar od Boga. Jest to znak drogi nadziei ludzi pielgrzymujących za krzyżem Chrystusa, jak przedstawiono w logo Jubileuszu: "W świecie, w którym postęp i regres przeplatają się, krzyż Chrystusa pozostaje kotwicą zbawienia: znakiem nadziei, która nie zawodzi, ponieważ opiera się na miłości Boga, miłosiernego i wiernego" (Papież Franciszek, *Audiencja generalna, Plac Świętego Piotra - 21 września 2022 r.*). Jest to droga Świętej Rodziny Bożej, która w dzisiejszym Kościele zmierza ku niebiańskiemu Jeruzalem.

9. Z tego powodu wymaga się, aby krzyż, który otwiera procesję, był znaczącym krzyżem dla Kościoła diecezjalnego z historyczno-artystycznego punktu widzenia lub związanym z pobożnością ludu. Musi być odpowiednio ozdobiony, a jeśli jest tak duży, że do jego niesienia potrzeba kilku osób, należy to zorganizować. Umieszcza się go w prezbiterium, gdzie pozostaje przez cały Rok Jubileuszowy, aby wierni mogli czcić go w pobliżu ołtarza, ponieważ "treścią łamanego Chleba jest krzyż Jezusa, Jego ofiara złożona w miłosnym posłuszeństwie Ojcu" (Papież Franciszek, List apostolski *Desiderio desideravi*, 7).

10. Diakon niesie Ewangeliarz, skarbnicę żywego Słowa Zmartwychwstałego, który jak słup ognia prowadzi (por. Wj 13, 21-22), idzie przed swoim ludem jako światło i przewodnik dla swoich uczniów, szczególnie w tym roku łaski.

11. Podczas procesji szczególnie odpowiednie jest, aby śpiewać tak zwane "psalmy pielgrzymkowe" takie jak Psalm 15 (14) (*Kto będzie przebywał w Twym przybytku, Panie?*), Psalm 24 (23) (*Do Pana należy ziemia*), Psalm 84 (83) (*Jak mile są przybytki Twoje*), Psalm 95 (94) (*Przyjdźcie, radośnie śpiewajmy Panu*), części Psalmu 118 (117), w których powtarzają się wersety takie jak 19, 20, 27, które nawiązują do obrzędowej procesji, Psalm 122 (121) (*Uradowałem się, gdy mi powiedziano*) i Psalm 136 (135) (*Chwalcie Pana, bo jest dobry*). Ze względu na swoją starożytną funkcję procesyjną można również zaproponować śpiew Litanii do Świętych.

12. Wejście do katedry

Wejście Ludu Bożego do katedry odbywa się przez główne drzwi, znak Chrystusa (por. J 10, 9). Na progu biskup podnosi krzyż (por. nr 9 – chodzi o wielkość krzyża) i zwracając się do ludu, aklamacją zaprasza wiernych do oddania czci "drzewu, na którym zawisło Zbawienie świata" (Śpiew przy ukazaniu krzyża "Liturgia na cześć Męki Pańskiej").

13. Po przejściu przez drzwi biskup z posługującymi udaje się do chrzcielnicy, skąd przewodniczy obrzędowi pokropienia wiernych. W tym czasie lud zajmuje miejsca w kościele,

w taki sposób, aby byli zwrócenii twarzą do chrzcielnicy. Jeśli nie jest możliwe przeprowadzenie obrzędu pokropienia wiernych przy chrzcielnicy, dokonuje się go w prezbiterium. Następnie biskup wraz z posługującymi udaje się procesyjnie do ołtarza, a wierni wracają na wyznaczone im miejsca. Pokropienie wodą jest żywą pamiątką chrztu, bramą na drodze inicjacji sakramentalnej i do Kościoła. Chrzest jest bowiem "pierwszym sakramentem Nowego Przymierza, w którym ludzie jednoczą się przez wiarę z Chrystusem, otrzymują Ducha przybrania oraz miano i godność dzieci Bożych, zrośnięci w jedno z Chrystusem, uczestniczą w Jego śmierci i zmartwychwstaniu, zostają włączeni w Jego Ciało, namaszczeni Duchem Świętym, stają się świątynią Bogu poświęconą oraz członkami Kościoła, «wybrany plemieniem, królewskim kapłaństwem, narodem świętym, ludem Bogu na własność przeznaczonym»" (*Obrzędy błogosławieństw*, 832).

14. Jeśli chrzcielnica znajduje się na zewnątrz, obrzęd pokropienia wiernych poprzedza uroczyste wejście do katedry.

15. Celebracja eucharystyczna

Sprawowanie Mszy świętej stanowi szczyt obrzędu otwarcia Roku Jubileuszowego. "Jako czynność Chrystusa i hierarchicznie zorganizowanego Ludu Bożego jest ośrodkiem całego chrześcijańskiego życia tak dla Kościoła powszechnego, jak i lokalnego oraz dla poszczególnych wiernych. W czynności tej osiąga szczyt działanie, przez które Bóg w Chrystusie uświęca świat, oraz kult, jaki ludzie oddają Ojcu, wielbiąc Go przez Chrystusa, Syna Bożego w Duchu Świętym" (Ogólne wprowadzenie do Mszału rzymskiego, 16). Celebracja przebiega w zwykły sposób, przy użyciu formularza Mszy świętej w święto Świętej Rodziny Jezusa, Maryi i Józefa. Celebracja powinna być przygotowana ze szczególną troską o to, co konieczne, angażując posługujących, przygotowując pieśni, modlitwy dla wiernych, przygotowanie procesji z darami i ewentualne krótkie komentarze.

16. W zakrystii kościoła, z którego rozpoczyna się procesja

W zakrystii kościoła, z którego wyrusza procesja do katedry, należy przygotować:

- szaty liturgiczne dla biskupa, koncelebrujących prezbiterów, diakonów i innych posługujących;
- kapę dla biskupa;
- krzyż z lichtarzami;
- Ewangeliarz;
- kadzielnicę z kadzidłem;
- pochodnie, lampy lub inne znaki, zgodnie z miejscowym zwyczajem, dla wiernych, jeśli celebracja odbywa się po zachodzie słońca.

CONGREGATIO DE CULTU DIVINO
ET DISCIPLINA SACRAMENTORUM

Prot. N. 357/20

**CONGREGATIONIS CLERICORUM MARIANORUM
AB IMMACULATA CONCEPTIONE
BEATISSIMÆ VIRGINIS MARIE**

Instante Reverendo Patre Andrea Pakuła, Congregationis Clericorum Marianorum ab Immaculata Conceptione beatissimæ Virginis Mariæ Superiore Generali, litteris die 6 mensis maii 2020 datis, vigore facultatum huic Congregationi a Summo Pontifice FRANCISCO tributarum, textum *latinum* et *italicum* Missæ in honorem sancti Stanislai a Iesu et Maria Papczyński, presbyteri et fundatoris, exaratum, prout in adiecto exstat exemplari, perlibenter probamus seu confirmamus.

In textu imprimendo mentio fiat de approbatione seu confirmatione ab Apostolica Sede concessa. Eiusdem insuper textus impressi duo exemplaria ad hanc Congregationem transmittantur.

Contrariis quibuslibet minime obstantibus.

Ex ædibus Congregationis de Cultu Divino et Disciplina Sacramentorum, die 22 mensis iulii 2020, in festo sanctæ Mariæ Magdalenæ.

+ Arturus Roche
Archiepiscopus a Secretis

R.P. Conradus Maggioni, S.M.M.
Subsecretarius

KONGREGACJA ds. KULTU BOZEGO
I DYSCYPLINY SAKRAMENTÓW

Prot. N. 357/20

**ZGROMADZENIE KSIĘŻY MARIANÓW
NIEPOKALANEGO POCZĘCIA NAJŚWIĘTSZEJ MARYI PANNY**

Odpowiadając na prośbę Czcigodnego Ojca Andrzeja Pakuły, Przełożonego Generalnego Zgromadzenia Księży Marianów Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny, wyrażonej w piśmie z dnia 6 maja 2020 roku, na mocy uprawnień udzielonych tutejszej Kongregacji przez Papieża FRANCISZKA, chętnie uznajemy, czyli zatwierdzamy tekst *łaciński* i *włoski* Mszy ku czci św. Stanisława od Jezusa Papczyńskiego, prezbitera i fundatora, w wersji zawartej w załączonym egzemplarzu.

W wydrukowanym tekście należy umieścić informację o uznaniu, czyli zatwierdzeniu udzielonym przez Stolicę Apostolską. Nadto dwa wydrukowane egzemplarze należy przesłać do tutejszej Kongregacji.

Dekret obowiązuje bez względu na jakiegokolwiek inne postanowienia.

W siedzibie Kongregacji ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów, dnia 22 lipca 2020 roku, w święto św. Marii Magdaleny.

+ Artur Roche
Arcybiskup Sekretarz

Ks. Konrad Maggioni, S.M.M.
Podsekretarz

DICASTERIUM DE CULTU DIVINO
ET DISCIPLINA SACRAMENTORUM

Prot. N. 276/24

**DICASTERII PRO EVANGELIZATIONE
SECTIONIS DE INSTITUTIS EVANGELIZATIONIS IN MUNDO**

Instante Excellentissimo Domino Salvatore Fisichella, Archiepiscopo tit. Vicohabentino, Propræfecto Dicasterii pro Evangelizatione – Sectionis de Institutis Evangelizationis in Mundo, litteris die 13 mensis maii 2024 datis, vigore facultatum huic Dicasterio a Summo Pontifice FRANCISCO tributarum, textum translationis in linguam *anglicam, gallicam, germanicam, hispanicam, italicam, lusitanam ac polonicam* trium formulariorum Missæ, quæ perdurante anno iubilari, a die 24 mensis decembris 2024 ad diem mensis 6 ianuarii 2026, adhiberi possunt, perlibenter confirmamus.

In textu imprimendo mentio fiat de hoc Decreto. Eiusdem insuper textus impressi duo exemplaria ad hoc Dicasterium transmittantur.

Contrariis quibuslibet minime obstantibus.

Ex ædibus Dicasterii de Cultu Divino et Disciplina Sacramentorum, die 13 mensis maii 2024, in memoria beatæ Mariæ Virginis de Fatima.

Arturus Card. ROCHE
Præfectus

+ Victorijs Franciscus VIOLA O.F.M.
Archiepiscopus a Secretis

DYKASTERIA DS. KULTU BOŻEGO
I DYSCYPLINY SAKRAMENTÓW

Prot. N. 276/24

**DYKASTERIA DS. EWANGELIZACJI
SEKCJA DS. INSTYTUTÓW EWANGELIZACJI W ŚWIECIE**

Odpowiadając na prośbę Jego Ekscelencji Salvatore Fisichelli, Arcybiskupa tytularnego Vicohabentino, Proprefekta Dykasterii ds. Ewangelizacji – Sekcji ds. Instytutów Ewangelizacji w Świecie, wyrażoną pismem z dnia 13 maja 2024 roku, na mocy uprawnień udzielonych niniejszej Dykasterii przez Papieża FRANCISZKA, chętnie potwierdzamy tekst przekładów na język angielski, francuski, niemiecki, hiszpański, włoski, portugalski i polski trzech formularzy mszalnych, które mogą być używane w trakcie roku jubileuszowego, od dnia 24 grudnia 2024 roku do dnia 6 stycznia 2026 roku.

W wydrukowanym tekście należy umieścić informację dotyczącą niniejszego Dekretu. Ponadto dwa egzemplarze wydrukowanego tekstu należy przesłać do tutejszej Dykasterii.

Dekret obowiązuje bez względu na jakiegokolwiek inne rozporządzenia.

W siedzibie Dykasterii ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów, dnia 13 maja 2024 roku, we wspomnienie Najświętszej Maryi Panny z Fatimy

Artur Kard. ROCHE
Prefekt

+ Wiktor Franciszek VIOLA O.F.M.
Arcybiskup Sekretarz

[Tłumaczenie: dr Stanisław Kalinkowski]

FORMULARZE MSZALNE NA ZWYCZAJNY ROK JUBILEUSZOWY 2025

A

ANT. AD INTROITUM

Ps 26, 14

Exspécta Dóminum, viríliter age;
et confortétur cor tuum, et sústine Dóminum. (T.P. Allelúia.)

COLLECTA

Omnípotens sempitérne Deus, fervens humáni cordis desidérium, † réspice bénignus pópulum tuum per hoc grátiae tempus peregrinántem, * ut, Christo refúgio salútis suae coniúctus, ad beátæ spei finem felíciter adveníre possit. Per Dóminum.

SUPER OBLATA

Oblatiónes familiæ tuæ, quæsumus, Dómine, súscipe miserátus, † ut, sub tuæ protectiónis auxílio, * et colláta non perdat, et ad ætéRNA dona pervéniat. Per Christum.

PRÆFATIO

Christus, spes unica

V. Dóminus vobíscum.

R. Et cum spírítu tuo.

V. Sursum corda.

R. Habémus ad Dóminum.

V. Grátias agámus Dómino Deo nostro.

R. Dignum et iustum est.

Vere dignum et iustum est, æquum et salutáre, nos tibi semper et ubíque grátias ágere: Dómine, sancte Pater, omnípotens ætéRne Deus: Hoc témpore grátia, filios tuos in unam familiam cóngregas, ut, vitæ Verbo illustráti, mystérium Filii tui crucifixi et resurgéntis summo gáudio célebrent.

Ipse, salus semper imploráta sempérque exspectáta, omnes ad mensam suam vocat, córporis ac spírítus vúlnera sanat, contristátis lætítiam donat. Propter hæc ómnia benevoléntiæ tuæ signa, viva fide ad certiórem spem renáscimur et nosmetípsos frátribus offérimus effící dilectiône, Dóminum, donec véniat, præstolántes.

Per quem, cum Angelis et ómnibus Sanctis, hymnum laudis tibi cánimus, sine fine dicéntes:

Sanctus, Sanctus, Sanctus ...

ANT. AD COMMUNIONEM

Cf. Lc 4, 18. 19

Spírítus Dómini super me; evangelizáre paupéribus misit me, et *prædicáre annum Dómini accéptum*. (T.P. Allelúia.)

POST COMMUNIONEM

Deus, qui nos uno pane réficis et única spe susténtas, tua nos páriter grátia corróbora, † ut, facti unum in Christo corpus et unus spírítus, * ad glóriam cum ipso resurgámus. Qui vivit et regnat in sæcula sæculórum.

BENEDICTIO SOLLEMNIS

Benedícat vobis Dóminus, et custódiat vos.

R. Amen.

Illúminet fáciem suam super vos,
et misereátur vestri.

R. Amen.

Convértat vultum suum ad vos,
et donet vobis suam pacem.

R. Amen.

Et benedictio Dei omnipotentis, Patris, et Filii, + et Spiritus Sancti, descendat super vos et maneat semper.

R. Amen.

B

ANT. AD INTROITUM

Ps 89, 1-2

Dómine, refúgium factus es nobis a generatióne et progénie; a sáeculo, et in sáeculum tu es. (T.P. Allelúia.)

COLLECTA

Deus, qui in plenitúdine témporum Fílium tuum in mundum misísti Salvatórem, † concéde, quáesumus, * ut in hoc sáeculo peregrinántes lux paschális eius mystérii ad te, únicam spem nostram, ducat. Per Dóminum.

SUPER OBLATA

Quæ tuis altáribus exhibémus, Dómine, hunc annum sanctum lætánter celebrántes, † sint tibi múnera accépta, ut ipsíus æternitátis mereámur esse consórtes, * qui mortalitátem nostram sua mortalitáte curávit, Iesus Christus, Dóminus noster. Qui vivit.

PRÆFATIO

Christus, spes vera

V. Dóminus vobíscum.

R. Et cum spírítu tuo.

V. Sursum corda.

R. Habémus ad Dóminum.

V. Grátias agámus Dómino Deo nostro.

R. Dignum et iustum est.

Vere dignum et iustum est, æquum et salutáre, nos tibi semper et ubíque grátias ágere: Dómine, sancte Pater, omnípotens ætérne Deus: per Christum Dóminum nostrum.

Qui Fílius tuus, ante sáecula génitus, natus est in témpore de María Vírgine, et a Spírítu Sancto unctus, in nómine tuo annum grátia prædicávit: consolatióne miseris, captívus redemptióne, toti déniq; humáno géneri salutem et pacem. Ipse enim única est spes vera quæ ómnium excédens expectatióne, univérse sáecula irrádiat.

Et ídeo, cum Angelis et Sanctis univérsis, te collaudámus, sine fine dicéntes:

Sanctus, Sanctus, Sanctus ...

ANT. AD COMMUNIONEM

Tit 2, 12-13

Iuste et pie vivámus in hoc sáeculo, expectántes beátam spem et advéntum glóriæ magni Dei. (T.P. Allelúia.)

POST COMMUNIONEM

Sanctíficet nos, quáesumus, Dómine, mensa tua participátio, et præsta,

ut, quam Unigénitus tuus in cruce operátus est salútem,
omnes gentes per Ecclesiæ tuæ sacraméntum gratánter accípiant.
Per Christum.

ORATIO SUPER POPULUM

Adésto, Dómine, supplicibus tuis
et spem suam in tua misericórdia collocántes tuére propítius,
ut in sancta conversatióne tibi fidéles permáneant,
et, consequéntes sufficiéntiam temporálem,
promissiónis tuæ perficiántur herédes in ætérnum.
Per Christum.
R. Amen.

Et benedíctio Dei omnipoténtis,
Patris, et Fílii, + et Spíritus Sancti,
descéndat super vos et máneat semper.
R. Amen.

C

ANT. AD INTROITUM

Tit 3, 5. 7

Deus salvos nos fecit per lavácrum regeneratiónis
et renovatiónis Spíritus Sancti,
iustificáti grátia ipsíus
herédes simus secúndum spem vitæ ætérnæ.
(T.P. Alleluia.)

COLLECTA

Deus, qui humáno géneri per Fílium Unigénitum
et salútis remédium et vitæ ætérnæ donum contulísti,
concéde ómnibus in ipso renátis
et velle quæ præcipis et posse,
ut pópulus ad regnum tuum vocátus
sit in fide stábilis, spe gaudens, et in caritáte éfficax.
Per Dóminum.

SUPER OBLATA

Réspice, Dómine, in fáciem Christi tui,
única spes nostra,
qui pro ómnibus redemptiόνem trádedit semetípsum,
ut per eum ab ortu solis usque ad occásum
nomen tuum magnificétur in géntibus,
et una ubíque maiestáti tuæ exhibeátur oblátio.
Per Christum.

PRÆFATIO

Christus, Deus et homo, Salvator omnium

V. Dóminus vobíscum.

R. Et cum spírítu tuo.

V. Sursum corda.

R. Habémus ad Dóminum.

V. Grátias agámus Dómino Deo nostro.

R. Dignum et iustum est.

Vere dignum et iustum est, æquum et salutáre,

nos tibi semper et ubique grátias ágere:

Dómine, sancte Pater, omnípotens ætérne Deus:

per Christum Dóminum nostrum.

In ipso enim promissiónes tuæ véteres adimpléntur,

umbra cedit lúmini,

mundus iam renovátur,

et homo nova fit creatúra.

Per oblatiónem sui semel in cruce factam,

fílios tuos, qui erant dispérsi,

vóluit in unum congregáre;

et exaltátus in glória, primogénitus in multis frátribus,

spem ætérni gáudii nobis pandit.

Unde et nos, Dómine, cum Angelis et Sanctis univérsis,

tibi confitémur, in exsultatiónem dicéntes:

Sanctus, Sanctus, Sanctus ...

ANT. AD COMMUNIONEM

Ecce ego vobíscum sum ómnibus diébus,

dicit Dóminus,

usque ad consummationem sæculi. (T.P. Allelúia.)

Mt 28, 20

POST COMMUNIONEM

Cælésti pane roboráti, quæsumus, Dómine,

ut, Evangélio vitæ iúgiter adhæréndo,

ferméntum vivíficans

et salutis instruméntum humáno efficiámur consórtio.

Per Christum.

BENEDICTIO SOLLEMNIS

Pax Dei, quæ exsúperat omnem sensum,

custódiat corda vestra et intellegéntias vestras

in sciéntia et caritáte Dei, et Fílii sui,

Dómini nostri Iesu Christi.

R. Amen.

Et benedictio Dei omnipotentis,
 Patris, et Filii, + et Spiritus Sancti,
 descendat super vos et maneat semper.
 R. Amen.

LECTIONES PRO LITURGIA VERBI

LECTIO I

Is 61, 1-3a. 6a. 8b-9

Unxit me Dominus et evangelizare pauperibus misit me, et dare eis oleum gaudii.

Spiritus Domini Dei super me... 3 usque ad spiritu maeroris. 6 usque ad dicitur vobis.

8 Dabo opus eorum...

vel

Rm 5, 5-11

Caritas Dei diffusa est in cordibus nostris.

Fratres: Spes non confundit...

PSALMUS RESPONSORIALIS

Ps 88, 21-22. 25 et 27

℟. (cf. 2a): Misericordias tuas, Domine, in æternum cantabo.

VERSUS ANTE EVANGELIUM

Cf. Lc 4, 18:

Spiritus Domini super me;

evangelizare pauperibus misit me.

EVANGELIUM

Lc 4, 16-21

Misit me praedicare annum Domini acceptum

In illo tempore: Venit Iesus Nazareth...

MSZA ŚWIĘTA NA ROK ŚWIĘTY

Tych formularzy można użyć wraz z szatami w kolorze własnym dnia lub okresu, w którym jest celebrowana Msza święta w Roku Jubileuszowym, z wyjątkiem uroczystości, niedziel, świąt, dni Wielkiego Tygodnia, Triduum Paschalnego oraz Oktawy Wielkanocnej, dni Adwentu od 17 do 24 grudnia włącznie, Oktawy Bożego Narodzenia, Wspomnienia wszystkich wiernych zmarłych, Środy Popielcowej.

W okresie Adwentu, Bożego Narodzenia, Wielkiego Postu oraz w Okresie Wielkanocnym należy stosować czytania z dnia.

A

ANTYFONA NA WEJŚCIE

Ps 27(26), 14

Oczekuj Pana, bądź mężny, * nabierz odwagi i oczekuj Pana. (O. W. Alleluja.)

KOLEKTA

Wszchemogący, wieczny Boże, gorące pragnienie ludzkiego serca, wejrzyj łaskawie na swój lud pielgrzymujący w tym roku łaski, † aby zjednoczony z Chrystusem, skałą zbawienia, * mógł dojść z radością do pełni nadziei w królestwie niebieskim. Przez naszego Pana Jezusa Chrystusa, Twojego Syna, † który z Tobą żyje i króluje w jedności Ducha Świętego, * Bóg, przez wszystkie wieki wieków.

MODLITWA NAD DARAMI

Panie, nasz Boże, przyjmij łaskawie dary swoich wiernych † i spraw, aby pod Twoją opieką zachowali otrzymaną łaskę * i doszli do radości wiecznej. Przez Chrystusa, Pana naszego.

PREFACJA

Chrystus, jedyna nadzieja

K. Pan z wami.

W. I z duchem twoim.

K. W górę serca.

W. Wznosimy je do Pana.

K. Dzięki składajmy Panu Bogu naszemu.

W. Godne to i sprawiedliwe.

Zaprawdę, godne to i sprawiedliwe, słuszne i zbawienne, abyśmy zawsze i wszędzie Tobie składali dziękczynienie, Panie, Ojczy święty, wszchemogący, wieczny Boże.

W tym czasie łaski gromadzisz w jedną rodzinę swoje dzieci, aby oświecone Słowem życia, z radością sprawowały misterium śmierci i zmartwychwstania Twojego Syna. On, który jest od zawsze przyzywanym i oczekiwanym zbawieniem, pociąga wszystkich do swojego ołtarza, lecz rany ciała i duszy oraz daje radość uciśnionym.

Dzięki tym znakom Twojej dobroci, z żywą wiarą rodzimy się na nowo do pewniejszej nadziei i z czynną miłością ofiarujemy siebie braciom, oczekując na powtórne przyjście Zbawiciela.

Przez Niego z Aniołami i wszystkimi Świętymi głosimy Twoją chwałę, razem z nimi wołając:

Święty, Święty, Święty ...

ANTYFONA NA KOMUNIE

Por. Łk 4, 18. 19

Duch Pański spoczywa na mnie, * ponieważ mnie namaścił i posłał mnie, * abym ubogim niósł dobrą nowinę, * uzdrawiał skruszonych w sercu, * abym obwoływał rok łaski od Pana. (O. W. Alleluja.)

MODLITWA PO KOMUNII

Boże, Ty nas posilasz jednym Chlebem i podtrzymujesz w nas tę samą nadzieję, † umacniaj nas swoją łaską, abyśmy wszyscy z Twoimi Świętymi stali się jednym ciałem i jednym duchem w Chrystusie, * i razem z Nim zmartwychwstali do życia w chwale. Który żyje i króluje na wieki wieków.

UROCZYSTE BŁOGOSŁAWIENSTWO

Niech Bóg was błogosławi i strzeże.

W. Amen.

Niech Bóg rozpromieni swoje oblicze nad wami i obdarzy was swoją łaską.

W. Amen.

Niech zwróci ku wam oblicze swoje i obdarzy was pokojem.

W. Amen.

Niech was błogosławi Bóg wszechmogący, Ojciec i Syn, i Duch Święty.

W. Amen.

B

ANTYFONA NA WEJŚCIE

Ps 90(89), 1-2

Panie, Ty byłeś dla nas ucieczką, * z pokolenia na pokolenie. * Od wieku po wiek Ty jesteś Bogiem. (O.W. Alleluja.)

KOLEKTA

Boże, gdy nadeszła pełnia czasów zesłałeś na świat swojego Syna, jako Zbawiciela, spraw, aby światło Jego tajemnicy paschalnej prowadziło nas, pielgrzymujących na tym świecie, do spotkania z Tobą, jedyną nadzieją naszą. Przez naszego Pana Jezusa Chrystusa, Twojego Syna, † który z Tobą żyje i króluje w jedności Ducha Świętego, * Bóg, przez wszystkie wieki wieków.

MODLITWA NAD DARAMI

Boże, obchodząc z radością Rok Święty, składamy dary na Twoim ołtarzu, przyjmij je łaskawie, niech wyjednają nam udział w wiecznym życiu Tego, który przez swoją śmierć zapewnił nam nieśmiertelność, Jezusa Chrystusa, Pana naszego. Który żyje i króluje na wieki wieków.

PREFACJA

Chrystus, prawdziwą nadzieją

K. Pan z wami.

W. I z duchem twoim.

K. W górę serca.

W. Wznosimy je do Pana.

K. Dzięki składajmy Panu Bogu naszemu.

W. Godne to i sprawiedliwe.

Zaprawdę, godne to i sprawiedliwe, słuszne i zbawienne, abyśmy zawsze i wszędzie Tobie składali dziękczynienie, Panie, Ojcze święty, wszechmogący, wieczny Boże, przez naszego Pana Jezusa Chrystusa.

Twój Syn, zrodzony przed wiekami narodził się w oznaczonym czasie z Maryi Dziewicy; namaszczony przez Ducha Świętego głosił w Twoim imieniu czas łaski: ubogim pociechę, jeńcom wyzwolenie, a całemu rodzajowi ludzkiemu pokój i zbawienie. On jest bowiem jedyną i prawdziwą nadzieją, która przekracza wszelkie ludzkie oczekiwania oraz oświeca wszystkie wieki.

Dlatego zjednoczeni z chórami Aniołów, wysławiamy Ciebie, z radością wołając:

Święty, Święty, Święty, ...

ANTYFONA NA KOMUNIE

Tt 2, 12-13

Żyjmy na tym świecie sprawiedliwie i pobożnie, * oczekując spełnienia się naszej nadziei * i objawienia się chwały wielkiego Boga. (O.W. Alleluja.)

MODLITWA PO KOMUNII

Uświęć nas, Boże, przez udział w Twojej Uczcie i spraw, aby przez pośrednictwo Kościoła, wszystkie narody z wdzięcznością przyjęły łaskę wysłużoną na krzyżu przez Twojego Syna, Jezusa Chrystusa. Który żyje i króluje na wieki wieków.

MODLITWA NAD LUDEM

Panie, nasz Boże, przybądź z pomocą wszystkim wzywającym Ciebie i strzeż w Twojej dobroci tych, którzy swoją nadzieję pokładają w Twoim miłosierdziu, aby wiodąc święte życie, pozostali wierni Tobie, a obdarzeni tym, co konieczne w doczesności, stali się na wieczność dziedzicami Twojej obietnicy. Przez Chrystusa, Pana naszego.

W. Amen.

Niech was błogosławi Bóg wszechmogący, Ojciec i Syn, i Duch Święty.

W. Amen.

C

ANTYFONA NA WEJŚCIE

Tt 3, 5.7

Z miłosierdzia swego zbawił nas Bóg przez obmycie odradzające i odnawiające w Duchu Świętym, * abyśmy usprawiedliwieni Jego łaską, * stali się w nadziei dziedzicami życia wiecznego. (O.W. Alleluja.)

KOLEKTA

Boże, Ty przez Twojego Jednorodzonego Syna dałeś rodzajowi ludzkiemu zadatek zbawienia i dar życia wiecznego, spraw, aby wszyscy odrodzeni w Chrystusie, chcieli i mogli czynić to, co nakazujesz, tak, aby lud powołany do Twojego Królestwa zachował stałość w wierze, radość w nadziei oraz gorliwość w miłości. Przez naszego Pana Jezusa Chrystusa, Twojego Syna, który z Tobą żyje i króluje w jedności Ducha Świętego, Bóg, przez wszystkie wieki wieków.

MODLITWA NAD DARAMI

Wszzechmogący Boże, wejrzyj na oblicze Twojego Syna, jedyną naszą nadzieję, który wydał się na okup za wszystkich, i spraw, aby przez Niego, od wschodu aż do zachodu, imię Twoje było chwalone wśród wszystkich narodów i aby na całym świecie składano Tobie jedną Ofiarę. Przez Chrystusa, Pana naszego.

PREFACJA

Chrystus, Bóg i człowiek, Zbawiciel wszystkich

K. Pan z wami.

W. I z duchem twoim.

K. W górę serca.

W. Wznosimy je do Pana.

K. Dzięki składajmy Panu Bogu naszemu.

W. Godne to i sprawiedliwe.

Zaprawdę, godne to i sprawiedliwe, słuszne i zbawienne, abyśmy zawsze i wszędzie Tobie składali dziękczynienie, Panie, Ojczy święty, wszechmogący, wieczny Boże, przez naszego Pana Jezusa Chrystusa.

W Nim bowiem spełniają się Twoje odwieczne obietnice, ciemności ustępują światłu, świat się odnawia, a każdy człowiek staje się nowym stworzeniem. Ofiarując się raz jeden na krzyżu, zapragnął zgromadzić w jedno rozproszone dzieci; Pierworodny spośród braci, pociągnął wszystkich do siebie, gdy został wywyższony nad ziemię, otwierając nam nadzieję radości wieczystej.

Dlatego z Aniołami i wszystkimi Świętymi wysławiamy Ciebie, z radością wołając:

Święty, Święty, Święty ...

ANTYFONA NA KOMUNIE

Mt 28, 20

Oto Ja jestem z wami przez wszystkie dni, * aż do skończenia świata. (O.W. Alleluja.)

MODLITWA PO KOMUNII

Posileni niebieskim pokarmem, prosimy Cię, Boże, abyśmy miłując Ewangelię życia, stali się dla wspólnoty ludzkiej ożywczym fermentem i narzędziem zbawienia. Przez Chrystusa, Pana naszego.

UROCZYSTE BŁOGOSŁAWIENSTWO

Pokój Boży, który przewyższa wszelki umysł, niech strzeże waszych serc i myśli w poznaniu i miłości Boga i Jego Syna, naszego Pana Jezusa Chrystusa.

W. Amen.

Niech was błogosławi Bóg wszechmogący, Ojciec i Syn, i Duch Święty.

W. Amen.

LITURGIA SŁOWA

PIERWSZE CZYTANIE

Iz 61, 1-3a. 6a. 8b-9

*Pan mnie namaścił.**Posłał mnie, abym głosił dobrą nowinę**I zwiastował radość***Czytanie z Księgi proroka Izajasza**

Duch Pana Boga nade mną, bo Pan mnie namaścił. Posłał mnie, abym głosił dobrą nowinę ubogim, bym opatrywał rany serc złamanych, żebym zapowiadał wyzwolenie jeńcom i więźniom swobodę; abym obwieszczał rok łaski Pańskiej i dzień pomsty naszego Boga; abym pocieszał wszystkich zasmuconych, bym rozweselił płaczących na Syjonie, abym im wieniec dał zamiast popiołu, olejek radości zamiast szaty smutku, pieśń chwały zamiast przygnębienia na duchu.

Wy zaś będziecie nazywani kapłanami Pana, zwać was będą sługami Boga naszego.

Tak mówi Pan: «Dam im uczciwą zapłatę i zawrę z nimi wieczyste przymierze. Plemię ich będzie znane wśród narodów i między ludami – ich potomstwo. Wszyscy, co ich zobaczą, uznają, że oni są błogosławionym szczepem Pana».

Oto słowo Boże.*Albo*

PIERWSZE CZYTANIE

Rz 5, 5-11

*Miłość Boża rozlana jest w naszych sercach przez Ducha Świętego***Czytanie z Listu Świętego Pawła Apostoła do Rzymian**

Bracia:

Nadzieja zawieść nie może, ponieważ miłość Boża rozlana jest w sercach naszych przez Ducha Świętego, który został nam dany. Chrystus bowiem umarł za nas, jako za grzeszników, w oznaczonym czasie, gdy jeszcze byliśmy bezsilni. A nawet za człowieka sprawiedliwego podejmuje się ktoś umrzeć tylko z największą trudnością. Chociaż może jeszcze za człowieka życzliwego odważyłby się ktoś ponieść śmierć.

Bóg zaś okazuje nam swoją miłość właśnie przez to, że Chrystus umarł za nas, gdy byliśmy jeszcze grzesznikami. Tym bardziej więc będziemy przez Niego zachowani od karzącego gniewu, gdy teraz przez krew Jego zostaliśmy usprawiedliwieni.

Jeżeli bowiem, będąc nieprzyjaciółmi, zostaliśmy pojednani z Bogiem przez śmierć Jego Syna, to tym bardziej, będąc już pojednani, dostąpimy zbawienia przez Jego życie. I nie tylko to – ale i chlubić się możemy w Bogu przez Pana naszego, Jezusa Chrystusa, przez którego teraz uzyskaliśmy pojednanie.

Oto słowo Boże.

PSALM RESPONSORYJNY

Ps 89 (88), 16-17. 27 i 29

Refren: **Na wieki będę słaWił łaski Pana.**

«Zawarłem przymierze z moim wybrańcem, *
 przysięgłem mojemu słuźce, Dawidowi:
 Twoje potomstwo utrwale na wieki *
 i tron twój umocnie na wszystkie pokolenia».
 Refren.

On będzie wołał do Mnie: †
 «Ty jesteś moim Ojcem *
 moim Bogiem, Opoką mojego zbawienia».
 Na wieki zachowam dla niego łaskę *
 i trwale z nim będzie moje przymierze.
 Refren.

ŚPIEW PRZED EWANGELIĄ

Iz 61, 1 (Łk 4, 18)

Duch Pański nade mną,
 posłał mnie, abym głosił dobrą nowinę ubogim.

EWANGELIA

Łk 4, 16-21

Posłał Mnie, abym obwoływał rok łaski od Pana

Słowa Ewangelii według Świętego Łukasza

Jezus przyszedł również do Nazaretu, gdzie się wychował. W dzień szabatu udał się swoim zwyczajem do synagogi i powstał, aby czytać.

Podano Mu księgę proroka Izajasza. Rozwinąwszy księgę, natrafił na miejsce, gdzie było napisane: «Duch Pański spoczywa na Mnie, ponieważ Mnie namaścił i posłał Mnie, abym ubogim niósł dobrą nowinę, więźniom głosił wolność, a niewidomym przejrzenie; abym uciśnionych odsyłał wolnymi, abym obwoływał rok łaski od Pana».

Zwinąwszy księgę oddał słuźce i usiadł; a oczy wszystkich w synagodze były w Nim utkwione.

Począł więc mówić do nich: «Dziś spełniły się te słowa Pisma, któreście słyszeli».

Oto słowo Pańskie.

DICASTERIUM DE CULTU DIVINO
ET DISCIPLINA SACRAMENTORUM

Prot. N. 322/22

Città del Vaticano, 17 ottobre 2024

Eccellenza Reverendissima,

abbiamo ricevuto la lettera del precedente Presidente della Conferenza Episcopale Polacca, S.E.R. Mons. Stanisław GADECKI, in data 20 maggio 2022, in cui ha chiesto di confermare la traduzione del Rito di Istituzione del Catechisti in lingua polacca. Scusandoci per il ritardo nella risposta, il Dicastero vorrebbe significarLe alcune questioni la merito.

Il Santo Padre nella Lettera apostolica in forma do Motu Proprio “Antiquum ministerium” ha chiesto alle Conferenze Episcopali di “rendere fattivo il ministero di Catechista, stabilendo l’iter formativo necessario e i criteri normativi per potervi accedere, trovando le forme più coerenti per il servizio (n. 9). Questo Dicastero ha pubblicato inoltre, una Lettera ai Presidenti delle Conferenze dei Vescovi sul Rito di Istituzione dei Catechisti, che allego alla pretende, in cui ha offerto “un contributo alla riflessione delle Conferenze Episcopali, proponendo alcune note sul ministero di Catechista, sui requisiti necessari, sulla celebrazione del rito di istituzione”. Soprattutto la soprammenzionata Lettera al n. 18 dice: “la struttura del rito prevede, dopo la liturgia della Parola, una esortazione (questo testo si presta bene all’adattamento da parte delle Conferenze Episcopali in relazione a come vorranno specificare il ruolo dei Catechisti”).

Mentre il testo tradotto in polacco rispecchia fedelmente l’edizione tipica, non presenta, tuttavia, gli adattamenti relativi al ruolo del catechista nel contesto della Chiesa in Polonia. Prima di procedere alla conferma del testo liturgico, siamo a chiedere cortesemente ai Presuli della Conferenza Episcopale Polacca di includere, ad esempio sotto la forma di *Praenotanda*, o di un’altra ritenuta più opportuna, la specificità e/o gli adattamenti che riflettono il ruolo di catechista in Polonia.

Mentre mi scuso ancora per il ritardo nel rispondere, profitto ben volentieri della circostanza per porgere i miei più cordiali saluti.

Dev.mo nel Signore

Arthur Card. Roche
*Prefetto*P. Krzysztof Marcjanowicz
Sub-segretario

(con allegato)

A Sua Eccellenza Reverendissimama

Mons. Piotr GREGER*Presidente*

Commissione Liturgica delle Conferenza dei Vescovi in POLONIA

DYKASTERIA DS. KULTU BOŻEGO
I DYSCYPLINY SAKRAMENTÓW

Prot. N. 322/22

Watykan, dnia 17 października 2024 r.

Najprzewielebniejszy Ekscelencjo,

otrzymaliśmy list od poprzedniego Przewodniczącego Konferencji Episkopatu Polski Arcybiskupa Stanisława Gądeckiego, z dnia 20 maja 2022 r., w którym prosił o zatwierdzenie tłumaczenia Obrzędu Ustanowienia Katechistów na język polski. Przepraszamy za opóźnienie w odpowiedzi, Dykasteria pragnie poruszyć pewne kwestie. Ojciec Święty w Liście Apostolskim w formie Motu proprio „Antiquum ministerium” zwrócił się do Konferencji Episkopatów, aby „uczyniły posługę katechety skuteczną, ustanawiając niezbędny proces formacji i kryteria regulujące i umożliwiające dostęp do niej, znajdując najbardziej spójne formy do tej posługi (nr 9). Dykasteria opublikowała również List do Przewodniczących Konferencji Biskupów w sprawie Obrzędu Ustanowienia Katechistów, który załączam do niniejszej korespondencji, a w którym wniosła „wkład w refleksję Konferencji Episkopatów, proponując kilka uwag na temat posługi katechistów, w sprawie niezbędnych wymagań, w sprawie sprawowania obrzędu ustanowienia”. Zwłaszcza we wspomnianym już Liście w n. 18 czytamy: „Struktura obrzędu przewiduje, po liturgii słowa, zachęcenie (tekst ten nadaje się do dostosowania przez Konferencje Episkopatów w związku z tym, jak chcą określić rolę katechistów”). Tekst przetłumaczony na język polski wprawdzie wiernie oddaje wydanie typiczne, jednak nie przedstawia adaptacji odnoszących się do roli katechisty w kontekście Kościoła w Polsce. Przed przystąpieniem do zatwierdzania tekstu liturgicznego uprzejmie prosimy Biskupów Konferencji Episkopatu Polski o uwzględnienie tego na przykład w formie *Praenotandy* lub innej, uznanej za bardziej odpowiednią, specyfiki i adaptacji, lub samej adaptacji, które odzwierciedlą w swojej treści rolę katechisty w Polsce. Jeszcze raz przepraszam za opóźnienie w odpowiedzi, ale chętnie wykorzystuję tę okoliczność, aby przekazać moje najserdeczniejsze pozdrowienia.

Oddany w Panu

Arthur Kard. Roche
Prefekt

ks. Krzysztof Marcjanowicz
Podsekretarz

(z załącznikiem)

Jego Ekscelencja

Biskup Piotr GREGER

Przewodniczący

Komisji ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów
Konferencji Episkopatu Polski

DICASTERIUM DE CULTU DIVINO
ET DISCIPLINA SACRAMENTORUM

Prot. N. 224/24

POLONIAE

Instante Excellentissimo Domino Stanislao Gądecki, Archiepiscopo Posnaniensi et olim Præsidi Conferentiæ Episcoporum Poloniæ, litteris die 14 mensis martii 2024 datis, vigore facultatum huic Dicasterio a Summo Pontifice FRANCISCO tributarum, perlibenter concedimus ut celebratio sancti Stanislai Papczyński, presbyteri, in Calendarium proprium diocesium Poloniæ die 18 mensis maii inseri valeat, *gradu memoriæ ad libitum* quotannis peragenda.

Contrariis quibuslibet minime obstantibus.

Ex ædibus Dicasterii de Cultu Divino et Disciplina Sacramentorum, die 2 mensis septembris 2024

Arturus Card. ROCHE
Præfectus

+ Victorius Franciscus VIOLA O.F.M.
Archiepiscopus a Secretis

DYKASTERIA DS. KULTU BOŻEGO
I DYSCYPLINY SAKRAMENTÓW

Prot. N. 224/24

DLA POLSKI

Odpowiadając na prośbę Jego Ekscelencji Stanisław Gądeckiego, Arcybiskupa Poznańskiego i byłego Przewodniczącego Konferencji Episkopatu Polski, wyrażoną w piśmie z dnia 14 marca 2024 roku, na mocy uprawnień udzielonych tutejszej Dykasterii przez Papieża FRANCISZKA, chętnie wyrażamy zgodę na umieszczenie w Kalendarzu własnym diecezji polskich celebracji ku czci św. Stanisława Papczyńskiego, prezbitera, obchodzonej jako doroczne wspomnienie dowolne w dniu 18 maja.

Dekret obowiązuje bez względu na jakiegokolwiek inne rozporządzenia.

W siedzibie Dykasterii ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów, dnia 2 września 2024 roku.

Artur Kard. ROCHE
Prefekt

+ Witor Franciszek VIOLA O.F.M.
Arcybiskup Sekretarz

[Tłumaczenie: dr Stanisław Kalinkowski]

DICASTERIUM DE CULTU DIVINO
ET DISCIPLINA SACRAMENTORUM

Prot. N. 377/20

CONGREGATIONIS CLERICORUM MARIANORUM
sub titulo
IMMACULATÆ CONCEPTIONIS
BEATÆ MARIE VIRGINIS

Instante Reverendo Patre Andrea Pakuła, Congregationis Clericorum Marianorum sub titulo Immaculatæ Conceptionis B.M.V. Superiore Generali, litteris die 28 mensis iulii 2020 datis, vigore facultatum huic Dicasterio a Summo Pontifice FRANCISCO tributatum, textum translationis *anglicæ, gallicæ, lusitanæ et polonicæ* Missæ in honorem sancti Stanislai a Iesu et Maria Papczyński, presbyteri et fundatoris, prout in adiectis exstat exemplaribus, perlibenter confirmamus.

In textu imprimendo mentio fiat de confirmatione ab Apostolica Sede concessa. Eiusdem vero textus impressi duo exemplaria ad hoc Dicasterium transmittantur.

Contrariis quibuslibet minime obstantibus.

Ex ædibus Dicasterii de Cultu Divino et Disciplina Sacramentorum, die 7 mensis iunii 2022.

+ Arturus Roche
Præfectus

+ Victorius Franciscus Viola, O.F.M.
Archiepiscopus a Secretis

DYKASTERIA DS. KULTU BOŻEGO
I DYSCYPLINY SAKRAMENTÓW

Prot. N. 377/20

ZGROMADZENIE KSIĘŻY MARIANÓW
POD WEZWANIEM
NIEPOKALANEGO POCZĘCIA NAJŚWIĘTSZEJ MARYI PANNY

Odpowiadając na prośbę Czcigodnego Ojca Andrzeja Pakuły, Przełożonego Generalnego Zgromadzenia Księży Marianów pw. Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny, wyrażonej w piśmie z dnia 28 lipca 2020 roku, na mocy uprawnień udzielonych tutejszej Dykasterii przez Papieża FRANCISZKA, chętnie zatwierdzamy tekst przekładu na język *angielski, francuski, portugalskiego i polski* Mszy ku czci św. Stanisława od Jezusa Pap-

czyńskiego, prezbitera i fundatora, w wersji zawartej w załączonym egzemplarzu.

W wydrukowanym tekście należy umieścić informację o zatwierdzeniu udzielonym przez Stolicę Apostolską. Nadto dwa wydrukowane egzemplarze należy przesłać do tutejszej Dykasterii.

Dekret obowiązuje bez względu na jakiegokolwiek inne postanowienia.

W siedzibie Dykasterii ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów, dnia 7 czerwca 2022 roku.

+ Artur Roche
Prefekt

+ Wiktor Franciszek Viola, O.F.M.
Arcybiskup Sekretarz

DICASTERIUM DE CULTU DIVINO
ET DISCIPLINA SACRAMENTORUM

Prot. N. 25/23

CONGREGATIONIS CLERICORUM MARIANORUM
sub titulo
IMMACULATÆ CONCEPTIONIS
BEATÆ MARIÆ VIRGINIS

Instante Reverendo Patre Andrea Pakuła, Congregationis Clericorum Marianorum sub titulo Immaculatæ Conceptionis B.M.V. Superiore Generali, litteris die 6 mensis decembris 2022 datis, vigore facultatum huic Dicasterio a Summo Pontifice FRANCISCO tributarum, textum translationis *bielorussicæ, lettonicæ et lituanæ* Missæ in honorem sancti Stanislai a Iesu et Maria Papczyński, presbyteri et fundatoris, prout in adiecto exstat exemplari, perlibenter confirmamus.

In textu imprimendo mentio fiat de confirmatione ab Apostolica Sede concessa. Eiusdem vero textus impressi duo exemplaria ad hoc Dicasterium transmittantur.

Contrariis quibuslibet minime obstantibus.

Ex ædibus Dicasterii de Cultu Divino et Disciplina Sacramentorum, die 4 mensis aprilis 2023.

Arturus Card. Roche
Præfectus

+ Victorius Franciscus Viola, O.F.M.
Archiepiscopus a Secretis

DYKASTERIA DS. KULTU BOŻEGO
I DYSCYPLINY SAKRAMENTÓW

Prot. N. 25/23

**ZGROMADZENIE KSIĘŻY MARIANÓW
POD WEZWANIEM
NIEPOKALANEGO POCZĘCIA NAJSWIĘTSZEJ MARYI PANNY**

Odpowiadając na prośbę Czcigodnego Ojca Andrzeja Pakuły, Przełożonego Generalnego Zgromadzenia Księży Marianów p.w. Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny, wyrażonej w piśmie z dnia 6 grudnia 2022 roku, na mocy uprawnień udzielonych tutejszej Dykasterii przez Papieża FRANCISZKA, chętnie zatwierdzamy tekst przekładu na język *białoruski, łotewski i litewski* Mszy ku czci św. Stanisława od Jezusa Papczyńskiego, prezbitera i fundatora, w wersji zawartej w załączonym egzemplarzu.

W wydrukowanym tekście należy umieścić informację o zatwierdzeniu udzielonym przez Stolicę Apostolską. Nadto dwa wydrukowane egzemplarze należy przesłać do tutejszej Dykasterii.

Dekret obowiązuje bez względu na jakiegokolwiek inne postanowienia.

W siedzibie Dykasterii ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów, dnia 4 kwietnia 2023 roku.

Artur kard. Roche
Prefekt

+ Wiktor Franciszek Viola, O.F.M.
Arcybiskup Sekretarz

Die 18 maii

**SANCTI STANISLAI A IESU ET MARIA PAPCZYŃSKI,
PRESBYTERI ET FUNDATORIS**

Sollemnitas

Natus est anno 1631 in *Podegrodzie*, prope *Stary Sącz*, in Polonia. Anno 1654 ingressus est Ordinem Clericorum Regularium Pauperum Matris Dei Scholarum Piarum, in quo vota religiosa professus est et presbyteratu auctus est. Anno 1670 Ordinem reliquit, ut Congregationem Clericorum Marianorum fundaret ad cultum Immaculatae Conceptionis Beatae Mariae Virginis fovendum, moribundis defunctorumque animis suffragandum et ministerium quovis pastorale explendum. Sedulus fuit praedicator, confessarius artisque rhetoricae praeceptor; curae habuit pauperes et reiectos. In scriptis explanavit dignitatem supernaturalem hominis et vocationem eius ad sanctitatem. Die 17 septembris anno 1701

in vico tunc *Nova Jerozolima* (nunc *Góra Kalwaria*) appellato obiit.

Ant. ad introitum

Ier 17, 7-8

Benedictus vir, qui confidit in Dómino, et erit Dóminus fiducia eius;
et erit quasi lignum, quod transplantátur super aquas, quod ad humórem mittit radices suas;
et non timébit cum vénerit æstus (T.P. alléluia).

Dicitur Glória in excélsis.

Collecta

Deus, cuius providéntia patrem nostrum, sanctum Stanisláum a Iesu et María, presbýte-
rum, praecipua beátæ Mariæ Vírginis pietáte imbuísti, quam, tua grátia praeveniéntem, ab
omni labe praeservásti, praesta ut, grátiam baptísmini fidéliter servántes, in sanctitate vítæ
semper ambulémus.
Per Dóminum.

Dicitur Credo.

Super oblata

Hóstias ad altáre tuum offeréntibus, Deus, da nobis illum pietátis afféctum, quem sancto
Stanisláo a Iesu et María infudísti, ut sacrificium nobis profíuum celebrémus, salutária
benefícia consequámur et glóriæ tuæ vivum templum inveníri valeámus. Per Christum.

Præfatio: De sancto Stanislao a Iesu et Maria, nuntio ac misericordiae ministro.

V/. Dóminus vobíscum.

R/. Et cum spírítu tuo.

V/. Sursum corda.

R/. Habémus ad Dóminum.

V/. Grátias agámus Dómino Deo nostro.

R/. Dignum et iustum est.

Vere dignum et iustum est, æquum et salutáre, nos tibi semper et ubíque grátias ágere:
Dómine, sancte Pater, omnípotens ætérne Deus:

Quia cordi sancti Stanislái a Iesu et María in Ecclésiæ tuæ ministério se tibi consecrándi
infudísti propósitum;
qui, Spírítu Sancto afflánte,
Immaculátæ Vírgini Mariæ totum se commendávit,
ut, Christo Fílio tuo conformátus, evangélium assídue annuntiáret, tuæ in páuperes mi-
sericórdiae factus mínister ardénsque pro defúctis intercésor.

Unde et nos, Dómine, cum Ángelis et Sanctis univérsis tibi confitémur, in exsultatióne dicéntes: Sanctus....

Ant. ad communionem

Cf. Io 15, 9

Sicut diléxit me Pater, et ego diléxi vos, dicit Dóminus; manéte in dilectiÓne mea (T.P. allelúia).

Post communionem

Præstent nobis, quæsumus, Deus, sacra mystéria quæ sumpsimus æternæ pignus salutis, ut, exémplo sancti Stanislái a Iesu et María, benignitátem tuam osténdere et cæléstis convívii partícipes éffici valeámus.

Per Christum.

Adhiberi potest formula benedictionis sollemnis.

Die 18 maii

**SANCTI STANISLAI A IESU ET MARIA PAPCZYNSKI,
PRESBYTERI ET FUNDATORIS**

Sollemnitas

LECTIO PRIMA EXTRA TEMPUS PASCHALE

Unxit me Dominus et evangelizare pauperibus misit me.

Léctio libri Isaíæ prophétæ

61, 1-3a

Spíritus Dómini super me, eo quod únxit Dóminus me; ad annuntiándum mansuétis misit me, ut medéret contrítis corde et prædicárem captívís indulgéntiam et clausis apertiÓnem; ut prædicárem annum placábilem Dómino et diem ultiÓnis Deo nostro. Ut consolárer omnes lugéntes, ut pónerem lugéntibus Sion, et darem eis corónam pro cínere, óleum gáudii pro luctu, pállium laudis pro spíritu mæroris: et vocabúntur in ea fortes iustítiae plantatiÓ Dómini ad glorificándum.

Verbum Dómini.

LECTIO PRIMA TEMPORE PASCHALI

Cor unum et anima una

Léctio Áctuum Apostolórum

4, 32-35

In diébus illis:

Multitúdinis credéntium erat cor unum et ánima una; nec quísqum eórum, quæ possidébat, áliquíd suum esse dicébat; sed erant illis ómnia commúnia.

Et virtute magna reddébant Apóstoli testimónium resurrectionis Iesu Christi Dómini nostri, et grátia magna erat in ómnibus illis.

Neque enim quisquam egens erat inter illos; quotquot enim possessóres agrórum aut domórum erant, vendéntes afferébant prétia eórum quæ vendébant, et ponébant ante pedes Apostolorum; dividebatur autem síngulis, prout cuíque opus erat.

Verbum Dómini.

PSALMUS RESPONSORIUS

Ps 15, 1-2a et 5. 7-8. 11 (R/.: 5a) R/.

Tu es, Dómine, pars hereditátis meæ.

vel Allelúia.

Consérva me, Deus, quóniam sperávi in te.

Dixi Dómino: « Dóminus meus es tu. Dóminus pars hereditátis meæ et cálicis mei: tu es qui détines sortem meam ». R/.

Benedícam Dóminum qui tríbuit mihi intelléctum; însuper et in nóctibus erudiérunt me renes mei.

Proponébam Dóminum in conspéctu meo semper, quóniam a dextris est mihi, non com-movébor. R/.

Notas mihi fácies vias vitæ, plenitúdinem lætítiæ cum vultu tuo, delectatiónes in dextera tua usque in finem. R/.

LECTIO SECUNDA

Elegit nos Deus in Christo ante mundi constitutionem.

Léctio Epístolæ beati Pauli apóstoli ad Ephésios

1, 3-6. 11-12

Benedíctus Deus et Pater Dómini nostri Iesu Christi, qui benedíxit nos in omni benedic-tióne spiritáli in cæléstibus in Christo; sicut elégit nos in ipso ante mundi constitutió-nem, ut essémus sancti et immaculáti in conspéctu eius in caritáte; qui prædestinávit nos in adoptiÓnem filiÓrum per Iesum Christum in ipsum, secúndum propósitum voluntátis suæ, in laudem glóriæ grátia suæ, in qua gratificávit nos in dilécto Fílio suo.

In quo étiam et nos sorte vocáti sumus, prædestináti secúndum propósitum eius, qui operátur ómnia secúndum consílium voluntátis suæ, ut simus in laudem glóriæ eius nos, qui ante sperávimus in Christo.

Verbum Dómini.

ALLELUIA

Io 14, 23

R/. Allelúia. V/. Si quis díligit me, sermónem meum servábit, et Pater meus díliget eum, et ad eum veniémus.

R/. Allelúia.

EVANGELIUM

Vos amici mei estis, si feceritis quæ ego præcipio vobis

Léctio sancti Evangélii secúndum Ioánnem

15, 9-17

In illo témpore:

Dixit Iesus discipulis suis: « Sicut diléxit me Pater, et ego diléxi vos. Manéte in dilectióne mea. Si præcépta mea servavéritis, manébitis in dilectióne mea; sicut et ego Patris mei præcépta servávi, et máneo in eius dilectióne. Hæc locútus sum vobis, ut gáudium meum in vobis sit et gáudium vestrum impleátur.

Hoc est præcéptum meum, ut diligátis ínvicem, sicut diléxi vos. Maiórem hac dilectiónem nemo habet, ut ánimam suam ponat quis pro amícis suis.

Vos amíci mei estis, si fecéritis quæ ego præcipio vobis. Iam non dicam vos servos, quia servus nescit quid fáciat dóminus eius: vos autem dixi amícos, quia ómnia, quæcúmque audívi a Patre meo, nota feci vobis.

Non vos me elegístis; sed ego elégi vos et pósui vos, ut eátis et fructum afferátis, et fructus vester máneat, ut, quodcúmque petiérítis Patrem in nómine meo, det vobis. Hæc mando vobis, ut diligátis ínvicem ».

Verbum Dómini.

18 maja

**ŚW. STANISŁAWA OD JEZUSA I MARYI PAPCZYŃSKIEGO,
PREZBITERA I ZAŁOŻYCIELA**

Uroczystość

Św. Stanisław od Jezusa i Maryi Papczyński urodził się w roku 1631 w Podegrodziu k. Starego Sącza. W roku 1654 wstąpił do Zakonu Kleryków Regularnych Ubogich Matki Bożej Szkół Pobożnych (pijarzy), w którym złożył śluby zakonne i został wyświęcony na prezbitera. W roku 1670 opuścił zakon, aby założyć Zgromadzenie Księży Marianów dla szerzenia kultu Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny, wspierania umierających i zmarłych oraz pełnienia posługi duszpasterskiej. Był gorliwym kaznodzieją, spowiednikiem i nauczycielem retoryki, troszczył się o ubogich i społecznie pokrzywdzonych. W swoich pismach podkreślał nadprzyrodzoną godność człowieka i jego powołanie do świętości. Zmarł 17 września 1701 roku w Nowej Jerozolimie (obecnie Góra Kalwaria).

ANTYFONA NA WEJŚCIE

Jr 17, 7-8

Błogosławiony mąż, który pokłada ufność w Panu, * a Pan jest jego nadzieją. Jest on podobny do drzewa zasadzonego nad wodą, * które korzeniami sięga strumienia i nie obawia się upału. (O.W. Alleluja.)

Odmawia się Chwała na wysokości

KOLEKTA

Boże, Ty w swojej opatrności napełniłeś naszego ojca, świętego Stanisława od Jezusa i Maryi, prezbitera, szczególną miłością do Najświętszej Maryi Panny, którą Twoja uprzedzająca łaska zachowała od wszelkiej zmyzy, * spraw, abyśmy wierni łasce chrztu, postępowali zawsze w świętości życia. Przez naszego Pana, Jezusa Chrystusa, Twój Syna, który z Tobą żyje i króluje w jedności Ducha Świętego, * Bóg, przez wszystkie wieki wieków.

Odmawia się Wierzę

MODLITWA NAD DARAMI

Składając dary na Twoim ołtarzu, prosimy Cię, Boże, daj nam takie uczucie pobożności, jakim obdarzyłeś świętego Stanisława od Jezusa i Maryi, * abyśmy złożyli Ofiarę dla nas owocną, otrzymali zbawienne dary i stali się żywą świątynią Twojej chwały. Przez Chrystusa Pana naszego.

PREFACJA

O świętym Stanisławie od Jezusa i Maryi, głosicielu i słudze miłosierdzia

K. Pan z wami.

W. I z duchem twoim.

K. W górę serca.

W. Wznosimy je do Pana.

K. Dzięki składajmy Panu Bogu naszemu.

W. Godne to i sprawiedliwe.

Zaprawdę, godne to i sprawiedliwe, a dla nas zbawienne, abyśmy Tobie składali dziękczynienie i Ciebie wychwalali, * Panie, Ojczy niebieski, wszechmogący i miłosierny Boże. Ty rozpałiłeś w sercu świętego Stanisława od Jezusa i Maryi * pragnienie poświęcenia się Tobie w służbie Kościołowi; on za natchnieniem Ducha Świętego zawierzył się całej Niepokalanej Dziewicy Maryi; * upodobniony do Chrystusa Twego Syna, z wielkim zapałem głosił Ewangelię, * był sługą Twego miłosierdzia dla ubogich * i żarliwym orędownikiem zmarłych. Dlatego z Aniołami i wszystkimi Świętymi * wysławiamy Ciebie, z radością wołając:

Święty, Święty, Święty, Pan Bóg Zastępów. * Pełne są niebiosa i ziemia chwały Twojej. Hosanna na wysokości. * Błogosławiony, który idzie w imię Pańskie. * Hosanna na wysokości.

ANTYFONA NA KOMUNIE

J 15, 9

Jak Mnie umiłował Ojciec, tak i Ja was umiłowałem. * Wytrwajcie w miłości mojej. (O. W. Alleluja.)

MODLITWA PO KOMUNII

Boże, przez sprawowane święte misteria udziel nam zadatku życia wiecznego, abyśmy za przykładem świętego Stanisława od Jezusa i Maryi świadczyli o Twojej dobroci * i stali

się uczestnikami uczy niebieskiej. Przez Chrystusa Pana naszego.

Można odmówić uroczyste błogosławieństwo.

18 maja

**ŚW. STANISŁAWA OD JEZUSA I MARYI PAPCZYŃSKIEGO,
PREZBITERA I ZAŁOŻYCIELA**

Uroczystość

Poza Okresem Wielkanocnym:

PIERWSZE CZYTANIE

Iz 61, 1-3a

Pan mnie posłał głosić dobrą nowinę ubogim

Czytanie z Księgi proroka Izajasza.

Duch Pana Boga nade mną, bo Pan mnie namaścił. Posłał mnie, abym głosił dobrą nowinę ubogim, bym opatrywał rany serc złamanych, żebym zapowiadał wyzwolenie jeńcom i więźniom swobodę; abym obwieszczał rok łaski Pańskiej i dzień pomsty naszego Boga; abym pocieszał wszystkich zasmuconych, bym rozweselił płaczących na Syjonie, abym im wieniec dał zamiast popiołu, olejek radości zamiast szaty smutku, pieśń chwały zamiast przygnębienia na duchu.

Oto słowo Boże.

W Okresie Wielkanocnym:

PIERWSZE CZYTANIE

Dz 4, 32-35

Jeden duch i jedno serce wspólnoty chrześcijańskiej

Czytanie z Dziejów Apostolskich.

Jeden duch i jedno serce ożywiały wszystkich, którzy uwierzyli. Żaden nie nazywał swoim tego, co posiadał, ale wszystko mieli wspólne. Z wielką mocą świadczyli o zmartwychwstaniu Pana Jezusa, a wielka łaska spoczywała na wszystkich.

Nikt z nich nie cierpiał niedostatku, bo właściciele pól albo domów sprzedawali je i przynosili pieniądze uzyskane ze sprzedaży, i składali je u stóp apostołów. Każdemu też rozdzielano według potrzeby.

Oto słowo Boże.

PSALM RESPONSORYJNY

Ps 16 (15), 1-2a i 5, 7-8. 11 (R.: 5a)

Refren: *Pan mym dziedzictwem, moim przeznaczeniem.*

Zachowaj mnie, Boże, bo chronię się do Ciebie. * mówię do Pana: «Ty jesteś Panem moim». Pan moim dziedzictwem i przeznaczeniem, to On mój los zabezpiecza.

Refren.

Błogosławię Pana, który dał mi rozsądek, * bo serce napomina mnie nawet nocą. Zawsze stawiam sobie Pana przed oczy, On jest po mojej prawicy, nic mną nie zachwieje.

Refren.

Ty ścieżkę życia mi ukazesz, pełnię radości przy Tobie i wieczne szczęście po Twojej prawicy.

Refren.

DRUGIE CZYTANIE

Ef 1, 3-6. 11-12

Bóg nas wybrał w Chrystusie przed założeniem świata

Czytanie z Listu świętego Pawła Apostoła do Efezjan.

Niech będzie błogosławiony Bóg i Ojciec Pana naszego, Jezusa Chrystusa; On napełnił nas wszelkim błogosławieństwem duchowym na wyżynach niebieskich - w Chrystusie. W Nim bowiem wybrał nas przed założeniem świata, abyśmy byli święci i nieskalani przed Jego obliczem. Z miłości przeznaczył nas dla siebie jako przybranych synów poprzez Jezusa Chrystusa, według postanowienia swej woli, ku chwale majestatu swej łaski, którą obdarzył nas w Umiłowanym.

W Nim dostąpiliśmy udziału my również, z góry przeznaczeni zamiarem Tego, który dokonuje wszystkiego zgodnie z zamysłem swej woli, po to, byśmy istnieli ku chwale Jego majestatu - my, którzy już przedtem nadzieję złożyliśmy w Chrystusie.

Oto słowo Boże.

ŚPIEW PRZED EWANGELIĄ

J 14, 23

Aklamacja: Alleluja, alleluja, alleluja.

Jeśli Mnie kto miłuje, będzie zachowywał moją naukę,
a Ojciec mój umiłuje go i do niego przyjdziemy.

Aklamacja: Alleluja, alleluja, alleluja.

EWANGELIA

J 15, 9-17

Prawa przyjaźni z Chrystusem

+ Słowa Ewangelii według świętego Jana.

Jezus powiedział do swoich uczniów:

Jak Mnie umiłował Ojciec, tak Ja was umiłowałem. Trwajcie w miłości mojej! Jeśli będziecie zachowywać moje przykazania, będziecie trwać w miłości mojej, tak jak Ja zachowałem przykazania Ojca mego i trwam w Jego miłości.

To wam powiedziałem, aby radość moja w was była i aby radość wasza była pełna.

To jest moje przykazanie, abyście się wzajemnie miłowali, tak jak Ja was umiłowałem. Nikt nie ma większej miłości od tej, gdy ktoś życie swoje oddaje za przyjaciół swoich. Wy

jesteście przyjaciółmi moimi, jeżeli czynicie to, co wam przykazuję. Już was nie nazywam sługami, bo sługa nie wie, co czyni jego pan, ale nazwałem was przyjaciółmi, albowiem oznajmiłem wam wszystko, co usłyszałem od Ojca mego.

Nie wy Mnie wybraliście, ale Ja was wybrałem i przeznaczyłem was na to, abyście szli i owoc przynosili, i by owoc wasz trwał - aby Ojciec dał wam wszystko, o cokolwiek Go poprosicie w imię moje.

To wam przykazuję, abyście się wzajemnie miłowali».

Oto słowo Pańskie.

DICASTERIUM DE CULTU DIVINO
ET DISCIPLINA SACRAMENTORUM

Prot. N. 322/24

VIRIDIMONTANENSIS-GORZOVIENSIS

Instante Excellentissimo Domino Thaddæo Lityński, Episcopo Viridimontanensi-Gorzo-
viensi, litteris die 27 mensis maii 2024 datis, vigore facultatum huic Dicasterio a Summo
Pontifice FRANCISCO tributarum, perlibenter concedimus, ut celebratio beatarum Mariæ
Edelburgis Kubitzki et sociarum, virginum et martyrum, in Calendarium proprium eiusdem
diœcesis inseri valeat die 11 mensis maii, gradu *memoriæ ad libitum* quotannis peragenda,
gradu autem *memoriæ* solummodo in loco corpus beatæ Mariæ Edelburgis asservatur.

Quoad textus liturgicos in honorem earundem Beatarum, adhibeantur qui iam confirmati
sunt ad usum Congregationis Sororum Sanctæ Elisabeth (Prot. N. 583/21, Decretum diei
12 mensis ianuarii 2022 et Prot. N. 130/22, Decretum diei 6 mensis aprilis 2022).

Contrariis quibuslibet minime obstantibus.

Ex ædibus Dicasterii de Cultu Divino et Disciplina Sacramentorum, die 31 mensis iulii
2024, in memoria sancti Ignatii de Loyola, presbyteri.

+ Victorius Franciscus Viola, O.F.M.
Archiepiscopus a Secretis

+ Aurelius García Macías
Episcopus Subsecretarius

**DYKASTERIA DS. KULTU BOŻEGO
I DYSCYPLINY SAKRAMENTÓW**

Prot. N. 322/24

DIECEZJA ZIELONOGÓRSKO-GORZOWSKA

Na prośbę Jego Ekscelencji Tadeusza Lityńskiego, Biskupa Zielonogórsko-Gorzowskiego, wyrażoną pismem z dnia 27 maja 2024 roku, mocą uprawnień udzielonych Dykasterii przez Papieża FRANCISZKA, ochocho zezwalamy, by uroczyste obchody ku czci błogosławionych: Marii Edelburgis Kubitzki i jej Towarzyszek, dziewic i męczennic, zostały włączone do kalendarza liturgicznych obchodów własnych tejże diecezji, [wiążąc je] z dniem 11 maja. Doroczne obchody winny mieć liturgiczny status: memoria ad libitum [wspomnienie dowolne], jedynie w miejscu, gdzie spoczywa ciało błogosławionej Marii Edelburgis zyskując rangę: memoria [wspomnienie obowiązkowe].

W odniesieniu do tekstów liturgicznych ku czci tychże błogosławionych, niech zostaną zastosowane te, już uprzednio zatwierdzone na użytek Kongregacji Sióstr Świętej Elżbiety (Prot. N. 583/21, Dekret z dnia 12.01.2022 roku i Prot. N.130/22, Dekret z dnia 6.04.2022 roku)

Bez względu na jakiegokolwiek przeciwnie zarządzenia.

Z siedziby Dykasterii do Spraw Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów, dnia 31 lipca 2024 roku, w dniu wspomnienia św. Ignacego Loyoli, prezbitera.

+ Victorius Franciscus Viola, O.F.M.
Arcybiskup Sekretarz

+ Aurelius García Macías
Biskup Podsekretarz

[Tłumaczenie: ks. Janusz Roman]

**DICASTERIUM DE CULTU DIVINO
ET DISCIPLINA SACRAMENTORUM**

Prot. N. 186/24

VIRIDIMONTANENSIS-GORZOVIENSIS

Sanctum Hubertum, episcopum, qui in Evangelium vulgandum omni ope se contulit, clerus et christifideles communis v.d. *Żary* peculiari necnon assiduo cultu prosecuti sunt et adhuc prosequantur.

Inde Excellentissimus Dominus Thaddæus Lityński, Episcopus Viridimontanensis-Gorzoviensis, communia excipiens vota, etiam auctoritatis civilis, electionem Sancti Huberti,

episcopi, in Patronum apud Deum illius communis rite approbavit. Idem vero, litteris die 29 mensis februarii 2024 datis, enixe rogavit ut huiusmodi electio et approbatio, iuxta Normas de Patronis constituendis, confirmarentur.

Dicasterium porro de Cultu Divino et Disciplina Sacramentorum, vigore facultatum sibi a Summo Pontifice FRANCISCO tributarum, attentis expositis, cum electionem et approbationem ad iuris præscriptum peractas esse constet, precibus annuit atque

SANCTUM HUBERTUM, EPISCOPUM,
PATRONUM APUD DEUM
COMMUNIS v.d. ŻARY

confirmat, omnibus cum iuribus et liturgicis privilegiis iuxta rubricas consequentibus.

Contrariis quibuslibet minime obstantibus.

Ex ædibus Dicasterii de Cultu Divino et Disciplina Sacramentorum, die 2 mensis septembris 2024.

Arturus Card. Roche
Præfectus

+ Victorious Franciscus Viola, O.F.M.
Archiepiscopus a Secretis

DYKASTERIA DS. KULTU BOŻEGO
I DYSCYPLINY SAKRAMENTÓW

Prot. N. 186/24

DIECEZJA ZIELONOGÓRSKO-GORZOWSKA

Duchowieństwo i wierni gminy Żary szczególną i nieprzerwaną czcią otaczało, i aż dotąd otacza św. Huberta, biskupa, który poświęcił się głoszeniu Ewangelii oddając w zupełności wszystkie swe siły i zasoby.

Stąd Jego Ekscelencja Tadeusz Lityński, Biskup Zielonogórsko-Gorzowski, uwzględniając prośby wyrażające powszechną wolę, w tym i władz samorządowych, zaaprobował w zgodzie z formułą przepisaną prawem wybór św. Huberta, biskupa, na Patrona tejże społeczności u Boga.

Następnie pismem z dnia 29 lutego 2024 roku usilnie poprosił, by tenże wybór i aprobata zostały zatwierdzone z zachowaniem Norm o ustanawianiu Świętych Patronów.

A zatem, Dykasteria do spraw Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów mocą władz jej udzielonych przez Ojca Świętego FRANCISZKA, uwzględnivszy przedłożone, stwierdza, że tak wybór, jak i jego aprobata zostały dokonane w zgodzie z przepisami prawa. Nadto wychodząc naprzeciw prośbom potwierdza wybór

ŚWIĘTEGO HUBERTA, BISKUPA,
NA PATRONA U BOGA
GMINY ŻARY

z wszystkimi stosownymi prawami i przywilejami liturgicznymi wynikającymi z przepisów liturgicznych.

Bez względu na jakiegokolwiek przeciwne zarządzenia.

Z siedziby Dykasterii do spraw Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów, dnia 2 września 2024 roku.

Artur Kard. Roche
Prefekt

+ Victorijs Franciscus Viola, O.F.M.
Arcybiskup Sekretarz

[Tłumaczenie: ks. Janusz Roman]

III. NAUCZANIE BISKUPÓW O LITURGII

Abp Antonio Guido Filipazzi, Nuncjusz Apostolski w Polsce

Papieże przykładem odmawiania różańca

Poczynając zwłaszcza od Leona XIII, Papieże zalecali modlitwę różańcową przez cały październik, aby wypraszać wstawiennictwo Maryi Dziewicy w potrzebach Kościoła i świata. Papież Franciszek, tak jak i Benedykt XVI, i św. Jan Paweł II nie tylko przedstawiali Kościołowi jasne nauczanie na temat Różańca, ale sami dawali przykład odmawiania go. Liczne obrazy pokazują nam ich właśnie z koronką różańca, jak modlą się na nim prywatnie albo z wiernymi. Do magisterium dołączył się przykład!

O skuteczności tego przykładu mówił przed swoim wyborem właśnie Papież Franciszek w odniesieniu do św. Jana Pawła II: „Uderzyło mnie jego świadectwo... Zrozumiałem obecność Maryi w życiu tego Papieża. Świadectwo nie zginęło w jednej chwili. Od tamtej pory każdego dnia odmawiam piętnaście tajemnic Różańca”.

Także św. Jan Paweł II i Benedykt XVI dzielili się swoim osobistym doświadczeniem odnośnie do Różańca. Święty Papież polski napisał w liście apostolskim *Rosarium Virginis Mariae*: „Od mych lat młodzieńczych modlitwa ta miała ważne miejsce w moim życiu duchowym. (...) Różaniec towarzyszył mi w chwilach radości i doświadczenia. Zawierzyłem mu wiele trosk. Dzięki niemu zawsze doznawałem otuchy” (n. 2).

Benedykt XVI zwierzył się pewnemu dziennikarzowi: „Robię to w sposób bardzo prosty, właśnie tak, jak mnie nauczyli moi rodzice. Obydwoje bardzo ukochali Różaniec. A w miarę jak się starzeli, tym bardziej go kochali. Starzejąc się, człowiek coraz mniej jest zdolny do podejmowania wielkich wysiłków duchowych i odczuwa tym silniejszą potrzebę znalezienia wewnętrznego schronienia i pozwolenia, by go kołysały modlitwy Kościoła. Ja także modłę się w taki sposób, jak to robili oni”.

Również dzięki swoim przykładom ostatni trzej Papieże znacznie ożywili nabożeństwo różańcowe w Kościele, zwłaszcza wśród młodych pokoleń.

L'osservatore Romano [e-wydanie polskie] 44(2024) Nr 9(465), s. 15-16.

LIST PASTERSKI BISKUPA BIELSKO-ŻYWIECKIEGO NA ROZPOCZĘCIE JUBILEUSZU Z OKAZJI 350-LECIA OBJAWIENÍ NAJŚWIĘTSZEGO SERCA PANA JEZUSA

Przyjdźcie do Mnie wszyscy, którzy utrudzeni jesteście, a Ja was pokrzepię (Mt 11, 28)

Tymi słowami, Drodzy Bracia i Siostry, pragnę Was zachęcić do odkrywania i przyjmowania miłości i miłosierdzia Boga w błogosławionym czasie najbliższych dziewięciu miesięcy. W trosce o nieustanne głoszenie dobrej nowiny oraz o ożywienie wiary i pogłębienie życia duchowego Kościół szuka różnych okazji i sposobności. Tych zaś w obecnym czasie jest sporo.

1. Bóg wciąż pragnie okazywać nam swoją dobroć i łaskę

W naszej diecezji kończy się Rok św. Jana Kantego, w którym można było lepiej poznać życie i świętość oraz przyzywać wstawiennictwa jednego z największych patronów Polski. Na koniec tego Roku, dnia 20 października kościół stojący w miejscu narodzin św. Jana Kantego będzie ogłoszony sanktuarium diecezjalnym. Serdecznie zapraszam na tę ważną dla naszej diecezji uroczystość do Kęt.

Dnia 9 maja tego roku Ojciec Święty Franciszek ogłosił Rok Jubileuszowy 2025, który w naszej diecezji rozpocznie się 29 grudnia 2024, a zakończy 28 grudnia 2025 roku. Gdy za naszą wschodnią granicą trwa okrutna wojna, a światu wciąż zagrażają globalne konflikty, gdy w naszej Ojczyźnie mnożą się niepokoje i uprzedzenia, podziały, wrogość i nienawiść, pilnie potrzebujemy nadziei, której nie może dać żaden sojusz militarny czy polityczny, ani żadna partia czy ugrupowanie.

Jako wierzący pokładamy nadzieję w Bogu, zaś najbliższą pomocą w naszych niepokojach wydaje się być *Rok Jubileuszowy*, który Ojciec Święty zapowiada w bulli noszącej tytuł *Spes not confundit*, czyli: *Nadzieja nie zawodzi*. W niej zaś Papież Franciszek wyraża pragnienie, abyśmy stawali się *Pielgrzymami nadziei*, i to nie tylko wtedy, gdy w różnych grupach będziemy pielgrzymowali do Rzymu.

W najbliższym czasie przypada 350. rocznica objawień Najświętszego Serca Pana Jezusa św. Małgorzacie Marii Alacoque [czyt. *Alakok*]. W naszej diecezji Jubileusz tych objawień będzie trwał od 27 września tego roku do 27 czerwca 2025 roku. Jego celem jest odnowienie praktyk, nabożeństw i aktów religijnych mających związek z doświadczeniami mistycznymi tej francuskiej wizytki.

2. By trwać w łasce uświęcającej i spowiadać się regularnie

Moje przygotowanie do I Spowiedzi i Komunii Świętej z powodu choroby miało miejsce niemal wyłącznie w domu. Mamie zawdzięczam także praktyczne przygotowanie do spowiedzi, do której przystąpiłem z wielkim spokojem i wiarą, że to sam Pan Jezus przebacza mi grzechy. Pierwsze ich wyznanie i usłyszane pouczenia dawały mi jasność w ocenie grzechów, a także wielką radość, że Bóg nigdy nie będzie wracał do tego, co złego zrobiłem. W domu i w konfesjonale usłyszałem, że szczerzy żal za grzechy jest najważniejszy.

Gdy z innymi spowiadałem się w pierwsze piątki, odkrywałem coraz bardziej znaczenie dobrego rachunku sumienia. Jeden ze spowiedników zachęcił mnie do częstej Komunii świętej, zwracając uwagę na to, że niewiele muszę zmienić, by trwać cały czas w łasce uświęcającej. Trochę później usłyszałem, że trwanie w takim stanie jest normalne dla tego, kto naprawdę wierzy. Jako ksiądz, katecheta czy opiekun ministrantów, w podobny sposób zachęcałem tych, których spowiadałem.

Dziewięć piątków „zaliczyłem” bardziej dlatego, że zostałem ministrantem, niż z oczekiwania spełnienia obietnic związanych z tą praktyką. Dziś widzę nie tylko sens dziewięciu spowiedzi dziecka, ale jeszcze bardziej człowieka dorosłego, niezależnie od wieku. Regularne przeżywanie sakramentu pokuty w odstępach miesiąca stwarza doskonałą okazję do formowania dojrzałego sumienia, zdolnego w sposób pewny i bezbłędny ocenić grzech, dostrzec niebezpieczeństwo pokusy czy uzależnienia, a także rozeznawać to, co lepsze i co jest Bożym zamiarem wobec konkretnego człowieka w danej chwili.

Sumienie staje się także miejscem przeżywania miłosierdzia Bożego, żalu i skutecznego postanowienia. Regularna spowiedź zaś prowadzi do życia w radości i ufności, a w różnych rozterkach i chwilach trudnych przynosi pokój i pewność. Dlatego bardzo zachęcam do

powrotu do naszych najlepszych doświadczeń z życia religijnego. Szukajmy bliskości Serca Jezusowego przez pogłębienie naszej spowiedzi i powrót do trwania w łasce uświęcającej. Odkryjmy także wartość kierownictwa duchowego i dobrego spowiednika.

3. Poznać miłość Serca Jezusa, aby móc się Jemu poświęcić

W życiu religijnym szczególne znaczenie ma akt oddania się całkowicie Bogu, którym wierzący podejmuje decyzję, by odtąd żyć na serio według wiary oraz wypełniać przyrzeczenia złożone na chrzcie świętym. W niektórych ruchach i wyznaniach chrześcijańskich kluczowe znaczenie dla życia i zbawienia ma uznanie Jezusa jako Pana i Zbawiciela. W Kościele katolickim praktykowane jest także oddanie się w niewolę Matki Bożej i poświęcenie się Najświętszemu Sercu Pana Jezusa. To ostatnie jest związane z objawieniami św. Małgorzaty Marii Alacoque przed 350 laty.

Warunkiem takiego poświęcenia siebie Sercu Pana Jezusa jest poznanie i przejęcie się miłością, z jaką Syn Boży przyjął ludzkie ciało i umarł na krzyżu dla zbawienia ludzi. W odpowiedzi na miłość Jezusa, która symbolizuje Jego przebite Serce, człowiek dobrowolnie poświęca się Boskiemu Sercu Jezusa. Obejmuje ono całą osobę człowieka, z jego wolnością, wolą i wszystkimi władzami, aby były podporządkowane odtąd Jezusowi i Jego zamiarom. Jemu także poświęcone mają być plany, dzieła, trudy i cierpienia, podejmowane na Jego chwałę.

Poświęcenia Sercu Jezusowemu dokonuje się osobiście w sercu. Towarzyszyć temu może forma zewnętrzna decyzji czy obecność innych osób. Akt poświęcenia może być powtarzany codziennie, zwłaszcza w pierwszy piątek miesiąca po przyjęciu Komunii świętej. W czasie trwania tej nowenny miesiący można dokonać go osobiście, ale także z całą rodziną, parafią, zaś 27 czerwca 2025 roku poświęcać będziemy siebie wraz z całą diecezją.

Dla dokonania tego aktu można wykorzystać jedną ze znanych formuł. Kto podtrzymuje takie poświęcenie codziennie, może stawać się coraz bardziej posłuszny i uległy wobec Jezusa z przekonaniem powtarzając słowa św. Pawła: „Teraz zaś już nie ja żyję, lecz żyje we mnie Chrystus” (Ga 2, 20a).

4. Być z Jezusem w adoracji i wynagradzać za grzechy świata

W ostatnią noc przed męką i śmiercią Jezus modlił się żarliwie w Ogrodzie Oliwnym, by wyjść umocnionym naprzeciw tych, którzy schwytali Go i poprowadzili na sąd, mękę i ukrzyżowanie. Przerzywał jednak swoją modlitwę, by zzywać śpiących Apostołów do czuwania z Nim na modlitwie. Opisane w Ewangeliach zawstydzające zachowanie Apostołów powinno być przestrożą i wezwaniem dla wszystkich wyznawców Jezusa do czuwania z Nim na modlitwie i adoracji wynagradzającej za grzechy.

Kłęcząca przed tabernakulum Małgorzata Maria Alacoque 10 czerwca 1675 roku usłyszała, jak Chrystus wskazując na swoje Serce mówił: „Oto Serce, które tak bardzo umiłowało ludzi, że niczego nie szczędziło, aż do wyczerpania i wyniszczenia się, by im dać dowody swej miłości. A w zamian od większości ludzi doznają tylko niewdzięczności przez nieuszanowania i świętokradztwa, przez oziębłość i pogardę, z jaką się odnoszą do Mnie w tym Sakramencie miłości”.

Odpowiadając na słowa Jezusa przekazane przez tą Świętą obchodzimy w Kościele uroczystość Najświętszego Serca Pana Jezusa, wielu zaś wiernych przystępuje do Komunii świętej dla wynagradzania zniewag wobec Serca Jezusa, zwłaszcza przez nieuszanowanie Eucharystii. W pierwszy czwartek miesiąca organizuje się Godzinę Świętą, czyli nocne

czuwanie w łączności z Jezusem modlącym się w Ogrodzie Oliwnym, aby wynagradzając za grzechy „przynajmniej jedną godzinę” czuwać z Jezusem.

Bardzo serdecznie zachęcam do tego, by w najbliższe dziewięć miesięcy skorzystać z różnych sposobności, aby odkrywać i doświadczać miłości Boga, a szczególnie w kulcie Serca Pana Jezusa, by móc dać hojną odpowiedź samemu, wraz z rodziną i w parafii. Pomoc znajdziemy we własnej parafii, ale szczególną w wyznaczonych kościołach, które są poświęcone Najświętszemu Sercu Pana Jezusa. Do nich możemy pielgrzymować w kolejne czwarte piątki miesiąca, by uczestniczyć w nabożeństwie i Eucharystii z kazaniem, by uczcić Serce Jezusa, pojednać się z Bogiem, zyskać odpust zupełny, dokonać zawierzenia i modlić się dla zadośćuczynienia za grzechy.

Kapłanów serdecznie zachęcam do organizowania, a wiernych do udziału w rekolekcjach, których owocem będzie odnowienie lub utworzenie wspólnoty Honorowej Straży Serca Jezusowego w parafii, albo wprowadzanie Adoracji Najświętszego Sakramentu w parafii przez cały dzień lub w wyznaczonym czasie. Na pewno potrzebne są też rekolekcje, których celem jest pogłębienie modlitwy, w tym adoracyjnej, od której często zaczyna się odnowa parafii.

Na czas łaski Jubileuszu objawień Najświętszego Serca Pana Jezusa i na wszelki trud, zaangażowanie i duchowy wysiłek przyjmijcie Boże błogosławieństwo.

Niech Was błogosławi Bóg Wszchemogący, † Ojciec † i Syn † i Duch Święty. Amen.

+ Roman PINDEL
Biskup Bielsko-Żywiecki

Abp Adrian J. Galbas SAC

***Homilia metropolity katowickiego wygłoszona
podczas pielgrzymki wspólnot Żywego Różańca
(Katowice, 12 października 2024 r.)***

Modlitwa pełna Ewangelii

Siostry i Bracia, bardzo się cieszę, że jesteście dziś w naszej katowickiej archikatedrze na dorocznej pielgrzymce wspólnot Żywego Różańca. Jeszcze bardziej cieszę się i dziękuję wam za to, że jesteście na co dzień w tych wspólnotach i że codziennie odmawiacie różaniec. Wasza modlitwa to niezwykła siła, z której korzysta cały Kościół, w tym także nasza archidiecezja. Tysiące ludzi, którzy codziennie wsiadają do tej wspaniałej i tajemniczej windy i chcą – dzięki niej – wznieść się na prawdziwe wyżyny życia duchowego. Bardzo wam za to dziękuję.

Wiemy, że różaniec był ulubioną modlitwą Świętych. Odmawiali go chyba wszyscy, mówili o tym liczni. Święty Jan Paweł II, sam odmawiając codziennie różaniec, nazywał go „modlitwą Maryi, w której czuje się Ona z nami w szczególny sposób zjednoczona. Ona sama modli się z nami” – mówił. W czym zawiera się szczególna wartość różańca? Przede wszystkim w tym, że jest to modlitwa bardzo ewangeliczna. Różaniec cały utkany

jest z Ewangelii.

Wspomniany święty Jan Paweł II, w Liście *Rosarium Virginis Mariae*, pisał, że różaniec „w powściągliwości swych elementów skupia w sobie głębię całego przesłania ewangelicznego, którego jest jakby streszczeniem. W nim odbija się echem modlitwa Maryi, Jej nieustanne dziękczynienie za dzieło odkupieńcze Wcielenia, rozpoczęte w Jej dziewiczym łonie. Przez różaniec lud chrześcijański niejako wstępuje do szkoły Maryi, dając się wprowadzić w kontemplację piękna oblicza Chrystusa i w doświadczanie głębi Jego miłości. Za pośrednictwem różańca wierzący czerpią obfitość łaski, otrzymując ją niejako wprost z rąk Matki Odkupiciela”. Piękne zdanie: różaniec skupia w sobie całą głębię przesłania ewangelicznego.

Dzieje się tak z kilku powodów. Najpierw dlatego, że odmawiając różaniec, w dużej mierze bezpośrednio cytujemy Ewangelię. Modlitwa *Ojcze nasz* wprost pochodzi z kart Ewangelii (por. Mt 6, 9-15). To przecież słowa samego Chrystusa, który prosił byśmy je powtarzali jak najczęściej. Także pierwsza część modlitwy *Zdrowaś Maryjo* jest dosłownie zaczerpnięta z Ewangelii. To połączenie dwóch, doskonale nam znanych, momentów z życia Maryi: sceny Zwiastowania, gdy anioł mówił do Maryi w imieniu Boga: „Bądź pozdrowiona pełna łaski, Pan z tobą” (Łk 1, 28) oraz sceny Nawiedzenia, gdy Elżbieta nazywa Maryję błogosławioną: „Błogosławiona jesteś między niewiastami i błogosławiony jest owoc twojego łona...” (por. Łk 1, 42). Kościół jakby połączył te dwa zdania w jedno, które jest wielką pochwałą Maryi: „Zdrowaś Maryjo, łaski pełna, Pan z Tobą. Błogosławiona jesteś między niewiastami i błogosławiony owoc żywota Twojego, Jezus”. Odmawiając tę modlitwę zwracamy się więc do Maryi słowami anioła i słowami Elżbiety, a także powtarzamy słowa kobiety z tłumu, o której dopiero co słyszeliśmy w Ewangelii: „Błogosławione łono, które Cię nosiło i piersi, które ssałeś” (Łk 11, 27).

Druga zaś część modlitwy *Zdrowaś Maryjo* to proste zdanie ułożone przez Kościół, które w swej prostocie i głębi jest genialne. Jedno zdanie wystarczyło Kościołowi, by powiedzieć kim jest Maryja, kim jesteśmy my i o co Ją prosimy. „Święta Maryjo, Matko Boża, módl się za nami grzesznymi, teraz i w godzinę śmierci naszej. Amen”. Ty Maryjo jesteś Święta, my jesteśmy grzesznikami. Prosimy Cię więc, byś się za nami modliła. Twoja modlitwa jest najbardziej skuteczna w całym wszechświecie, bo Ty jako jedyna jesteś Niepokalana. Módl się więc za nami w dwóch zasadniczych mementach naszego życia, w których możemy coś zdecydować.

Najpierw módl się za nami „teraz”, w tej chwili. Przeszłość minęła, pozostały po niej wspomnienia. Czasem one nas cieszą, czasem smucą. Czasem jesteśmy dumni z tego, co się stało, czasem się tego wstydzimy. Jednak nasza przeszłość jest niepowtarzalna. Niczego już w niej nie zmienimy. Nie cofniemy czasu. Owszem, możemy wyciągać wnioski z tego co było, to cecha ludzi mądrych, ale nie możemy tego zmienić. Podobnie jest z przyszłością. Ona jest przestrzenią naszych planów, zamierzeń, marzeń. Mamy prawo takie plany robić, mamy prawo marzyć, ale niczego nie możemy być pewni. Może to wszystko się zrealizuje, a może nie. Chwila, której jesteśmy pewni, na styku tego, co było i tego co będzie, to ulotne „teraz”. I właśnie teraz jest czas na decyzje. Teraz więc Maryjo, mówimy: módl się za nami grzesznikami, abyśmy nie popełniali w życiu błędów, zwłaszcza tych samych. Można wpaść do dziury, to się zdarza nawet najmądrzejszym, ale nie można wpaść wciąż do tej samej dziury. To rzecz głupców.

Drugim momentem na decyzję będzie godzina naszej śmierci, gdy staniemy przed Bogiem twarzą w twarz. Mój nieżyjący już profesor z teologii dogmatycznej, wciąż nas

prosił, byśmy przede wszystkim modlili się za tych, co umierają, dużo bardziej niż za tych, co już umarli. To umierający – mówił – ci, co są „w godzinie śmierci” muszą ostatecznie zdecydować. Kiedyś te dwie godziny się zejdą: „teraz” i godzina naszej śmierci. Na razie są jeszcze od siebie oddalone. Nie wiemy o ile: o dziesięciolecia, o lata, czy o minuty. Na razie są odległe, ale się zejdą. Już więc w tej chwili, jakby zawczasu, prosimy Maryję, by modliła się za nami także w tamtej chwili, w chwili naszego konania, by nie było wówczas „po czasie”. I Ona to robi. W godzinie śmierci wszyscy nas opuszczają. Nasi idole, których tak często chcemy naśladować, gwiazdy, które tak namiętnie uwielbiamy, politycy, których godzinami słuchamy. Obyśmy mieli szczęście, że będą przy nas wtedy nasi najbliżsi, ci, którzy nas naprawdę kochają. Różnie jednak może być. Zresztą i oni nie będą mogli przecroczyć z nami samego progu śmierci. Będzie Maryja!

Także, więc i druga część modlitwy *Zdrowaś Maryjo* pełna jest Ewangelii. Przypomina nam ona o naszym losie i o danych nam obietnicach. Przypomina także, że nie jesteśmy na świecie sami, że jesteśmy Kościołem, czyli wspólnotą. Zawsze przecież mówimy tę modlitwę w liczbie mnogiej: „módl się za nami”. Nigdy: „módl się za mną”. Nawet, gdy jesteśmy w pojedynkę. To pięknie, bo w ten sposób my - w modlitwie - przyjmujemy innych i inni, modląc się, przyjmują nas. My robimy im miejsce w naszym życiu, a oni nam w swoim.

Ewangeliczne przesłanie zawarte jest także w zakończeniu każdej różańcowej „dziesiątki”. Odmawiamy wtedy najprostszą modlitwę uwielbienia: „Chwała Ojcu i Synowi i Duchowi Świętemu. Jak była na początku, teraz i zawsze i na wieki wieków. Amen”. To modlitwa, w której już o nic nie prosimy, za nic nie dziękujemy, nie przepraszamy, niczego nie chcemy. Cieszymy się z wiary. Po prostu. Z tego, że jest Trójca Przenajświętsza: nasz Dom i nasza miłość. Ta krótka modlitwa jest zapowiedzią nieba. Tam i wtedy będziemy nieustannie uwielbiać Pana, wolni już od jakichkolwiek nieszczęść, trudności i problemów. Ewangeliczne w różańcu jest w końcu i to, że Kościół od wieków związał z odmawianiem różańca, tzw. tajemnice, w których medytujemy życie Chrystusa. To szczególnie wiecej wy, bo przecież z każdą z nich pozostajecie przez miesiąc. Od zmiany, do zmiany.

Bardzo was zachęcam, żeby choć przynajmniej przez chwilę rzeczywiście wspomnieć tajemnicę, która w danym miesiącu jest moja. Dobrze przeczytać odpowiedni fragment Ewangelii, czasem nawet jakiś dłuższy jej tekst, czasem duchowe rozważanie, a jeśli to niemożliwe, to wystarczy choćby ulotne wspomnienie. Chcieć na chwilę pobiec myślą do Nazaretu, Betlejem, nad Jordan, na Górę Tabor, do Wieczernika, Ogrójca, czy na Golgotę. Po prostu spotkać się z Ewangelią. Jak mówi święty Jan Paweł II: „zasmakować Ewangelii”. A jednocześnie dobrze jest pomyśleć wtedy i o swoich tajemnicach radosnych, bolesnych, świetlanych czy chwalebnych, choć tych ostatnich na ziemi nie jest za wiele.

To wszystko bardzo nas pogłębi, jeszcze bardziej zwiąże nas z życiem Chrystusa. My sami, co przypomniawszy dzisiejsza Ewangelia, staniemy się błogosławieni (por. Łk 11, 28), będziemy pełniej i mocniej należeć do Chrystusa (por. Ga 3, 29), o czym przed chwilą powiedział nam św. Paweł. Odmawiając w ten sposób różaniec pozwolimy, aby Ewangelia nie tylko była obok nas, ale jakby w nas, by przez nas przepływała, oczyszczała nasz świat, nasze serca, nasze myślenie, nasze zamiary, byśmy stawali się coraz bardziej ewangeliczni. Rozważajmy więc o Panu i Jego potędze, jak zachęcał nas do tego dzisiejszy Psalmista, zawsze szukajmy jego oblicza, pamiętajmy o cudach, które On uczynił, o Jego znakach, o wyrokach ust Jego (por. Ps 105, 4-5).

Bracia i Siostry, niemal w każdym objawieniu maryjnym znajdujemy wezwanie do od-

mawiania różańca i to codziennie. Maryi nie chodzi przecież o siebie, tylko o nas. O nasze dobre życie i o wieczne zbawienie. Na fresku Michała Anioła w kaplicy Sykstyńskiej przedstawiającym Sąd Ostateczny, różaniec przedstawiony jest jak lina, po której można się wspiąć do nieba. Gdy Maryja objawia się w Aparecidzie, w Brazylii, ma różaniec na szyi, a gdy pojawia się przed Bernadettą Soubirous w Lourdes w 1858 roku odmawia różaniec razem z nią. „Różaniec to miecz, powie o. Pio. Miecz przeciw złu, które chce nad nami zapanować. Trwanie z Maryją przy Jezusie uzbraja mnie do walki z moją słabością, pozwala z nadzieją ruszyć w bój o zachowywanie Ewangelii. Bywa, że czuję się wobec własnej słabości jak Dawid wobec Goliata. Wtedy różańcowe czuwania, mogą się stać moimi płaskimi kamykami, którymi, podobnie jak Dawid, zwyciężę przeciwnika”. A s. Lucja doda: „Różaniec jest najpotężniejszą bronią, jaką możemy się bronić na polu walki. (...) Jest najpiękniejszą modlitwą, jaką nauczyło nas niebo”.

Bierzmy więc ten miecz do rąk. Miecz, którego boi się diabeł. Tydzień ma sto sześćdziesiąt osiem godzin. Odmówienie jednej tajemnicy różańca zajmuje niewiele więcej niż kwadrans. Nie żałujmy. Raz jeszcze dziękuję wam za to, że jesteście we wspólnotach *Żywego Różańca*. Niech on naprawdę ożywia nas samych i nasze parafie. Oby było nas jak najwięcej. Niech ta ewangeliczna modlitwa nieustannie uczy nas pokory. W niej jakby nie istniejemy. Nie widać nas, jesteśmy schowani za modlitewnymi, tak głębokimi formułami. A jednocześnie, my, których w tej modlitwie nie ma, stajemy się dzięki niej duchowo wielcy. Bóg bowiem „pyszny się sprzeciwia, a pokornym daje łaskę” (1 P 5, 5).

Odmawiajmy różaniec jak najwierniej. Jest piękna opowieść, którą bardzo lubię, o pewnej kobiecie, która codziennie chodziła do kościoła. Ale w pewnym momencie w jej życiu zaczęły piętrzyć się trudności: mąż stracił pracę, dzieci przestały ją odwiedzać, a ona sama zaczęła niedomagać na zdrowiu. I tak przyszedł dzień, kiedy po raz pierwszy nie poszła na modlitwę, potem drugi i trzeci i kolejny. Po kilkunastu takich dniach odwiedził ją stary ksiądz. Wszedł do jej izby, wyjął z pieca kawałek rozżarzonego drewna, położył go na podłodze i patrzył. Patrzyła też kobieta. Drewno z początku było krwistoczerwone, potem stawało się coraz bledsze i bledsze i bledsze, aż w końcu zgasło zupełnie. Znad próchna unosiła się tylko szarosina strużka dymu. Po krótkim czasie zniknęła i ona. Zapadła cisza. A potem kobieta powiedziała tylko jedno słowo: zrozumiałam! Obyśmy zrozumieli to i my. Bez wiernej modlitwy schładzamy się coraz bardziej, wypalamy, gaśnie w nas wewnętrzny ogień, a wypełnia chłód.

W drugiej połowie dziewiętnastego wieku, między czerwcem a wrześniem 1877 roku, w małej miejscowości Gietrzwałd, Maryja objawiła się trzynastoletniej Justynie i o rok młodszej Basi. Na pytanie kim jesteś, usłyszały: „Jestem Najświętsza Panna Maryja, Niepokalanie Poczęta”. Na pytanie czego żądasz, usłyszały: „życzę sobie, abyście codziennie odmawiali różaniec”. A potem, gdy dziewczynki pytały o konkretne sprawy: o pokój na świecie, o powrót żołnierzy z wojny, o nawrócenie grzeszników, otrzymywały tylko jedną odpowiedź: „odmawiajcie różaniec”.

Czy macie dziś, Bracia i Siostry, jakieś pytania do Maryi? Jeśli tak, to wiecie jaka będzie odpowiedź! „Któż ma czas – pytał w Fatimie papież Benedykt XVI – aby słuchać Bożego słowa i dać się zafascynować Jego miłością? Któż czuwa w noc zwątpienia i niepewności z sercem rozbudzonym na modlitwie? Kto oczekuje świtu nowego dnia, trzymając zapalony płomień wiary?”. My bądźmy tymi ludźmi! Amen.

DEKRET
ustanowienia archidiecezjalnego
Sanktuarium Pana Jezusa Cierpiącego *Ecce Homo*
w kościele OO. Bernardynów pw. Stygmatów św. Franciszka z Asyżu w Alwerni

Sławna historia tej świątyni wiąże się z początkiem XVII wieku, kiedy to pobożny szlachcic Krzysztof Koryciński, herbu topór, w czasie pielgrzymki do Włoch pod wpływem zbożnego natchnienia dostrzegł podobieństwo Wzgórza Podskale, znajdującego się w zarządzie jego dóbr, do włoskiej *Monte della Verna*, gdzie św. Franciszek z Asyżu otrzymał stygmaty – znaki męki na wzór naszego Pana Jezusa Chrystusa. Jasnym zatem stało się, że jeśli powstanie tam kościół, opiekę nad tym miejscem sprawować będą duchowi synowie św. Franciszka, Ojcowie Bernardyni. Grunt pod budowę świątyni poświęcono już w 1616 roku.

W tym samym czasie Sułtan turecki Amurat IV zwrócił cesarzom Habsburskim zrabowany po upadku Konstantynopola, niezwykle cenny i starożytny wizerunek Chrystusa. Od tego czasu rozpoczęła się jego wędrówka z rąk do rąk cesarzy, wysokich urzędników i hierarchów kościelnych, a w końcu, za sprawą Księdza Jana Michlajskiego, duszpasterza parafii w pobliskich Babicach, trafił Roku Pańskiego 1686 w Święto NMP Anielskiej do Klasztoru w Alwerni.

To miejsce, już wówczas znane pielgrzymom z ziem Rzeczypospolitej, a nawet spoza Jej granic, od tej chwili stało się świadkiem szczególnej czci, jaką lud wierny obdarzał Najświętszego Zbawiciela w wizerunku *Ecce Homo*. Od pokoleń do dziś modlą się przed nim pielgrzymi z Polski, Czech, Słowacji, a nawet Węgier. Liczne wota świadczą o wielu łaskach uzyskiwanych przy tym wizerunku. Nie maleje również ilość prośb i podziękowań systematycznie składanych tu przez wiernych, z tygodnia na tydzień odczytywanych przez Ojców Bernardynów w czasie nabożeństwa do Pana Jezusa Cierpiącego *Ecce Homo*. Poprzez rokoczne Misteria Męki Pańskiej, gromadzące licznych pątników, w duszpasterskiej posłudze szczególnie ukazywany jest pasyjny charakter tego uświęconego wzgórza.

Aby trwały i rozwijały się owoce zaszczerpione przez przykład św. Franciszka z Asyżu i przez posługę jego duchowych synów, zgodnie z kanonem 1230 Kodeksu Prawa Kanonicznego, ustanawiam

Archidiecezjalne Sanktuarium
Pana Jezusa Cierpiącego *Ecce Homo*
w kościele OO. Bernardynów pod wezwaniem
Stygmatów św. Franciszka z Asyżu w Alwerni.

Sanktuarium to, jako szczególne miejsce kultu i uzyskiwania Bożych łask ustanowione przez władzę kościelną, cieszy się przywilejem możliwości uzyskania odpustu zupełnego przez wiernych, którzy nawiedzając je odmówią pobożnie modlitwę *Ojcze nasz* i wyznanie *Wierzę* w następujących dniach: w uroczystość Rocznicy poświęcenia kościoła, w niedzielę po uroczystości Najświętszego Ciała i Krwi Pańskiej, w uroczystość Stygmatów świętych Ojca Naszego Franciszka z Asyżu, 17 września (*Indulgentiarum doctrina* Norma 15), a także raz w roku, w dzień dowolnie wybrany przez każdego wiernego przybywającego do Sanktuarium oraz ilekroć bierze on udział w pielgrzymce, która odbywa się przy licznym udziale wiernych (*Enchiridion indulgentiarum*, Nadanie 33, § 4). By zyskać odpust

zupełny, należy ponadto spełnić warunki zawsze do tego wymagane, to znaczy: sakramentalna spowiedź, przyjęcie Komunii Świętej, wykluczenie wszelkiego przywiązania do grzechu, nawet powszedniego oraz dowolna modlitwa w intencjach Ojca Świętego – mogą one także być wypełnione w dniach bliskich nawiedzenia Sanktuarium (*Enchiridion indulgentiarum*, N. 20).

Kustoszem Sanktuarium ustanawiam każdorazowego proboszcza parafii pw. Stygmatów św. Franciszka z Asyżu w Alwerni. Kustoszowi wraz z jego współpracownikami zlecam troskę o to, by przybywający do Sanktuarium mieli zapewniony jak najobfitszy dostęp do środków zbawienia poprzez głoszenie Słowa Bożego, odpowiednio ożywione życie liturgiczne, zwłaszcza zaś sprawowanie Eucharystii i sakramentu pokuty oraz przez kulturowanie przyjętych form pobożności ludowej.

W wypełnianiu swoich obowiązków Ojciec Kustosz będzie się kierował postanowieniami Kodeksu Prawa Kanonicznego i innych przepisów, a także Statutem Sanktuarium.

Niech wierni przybywający do Sanktuarium doświadczają szczególnej pomocy Chrystusa Cierpiącego, doznają pociechy w strapieniach i umocnienia w radościach, a przez ufną modlitwę za wstawiennictwem św. Franciszka z Asyżu wypraszają potrzebne łaski dla Ojca Świętego i Kościoła powszechnego, dla Arcybiskupa Krakowskiego wraz z Archidiecezją Krakowską i dla całej Ojczyzny.

Wszystkim duszpasterzom, parafianom i pielgrzymom udzielam pasterskiego błogosławieństwa.

+ Marek JEDRASZEWSKI
Arcybiskup Metropolita Krakowski

Kraków, dnia 15 września 2024 roku

DEKRET

W Roku Jubileuszu 550-lecia śmierci Świętego Jana Kantego, w którym wierni Diecezji Bielsko-Żywieckiej licznie pielgrzymowali do Kęt, gdzie przyszedł On na świat i wypraszali Jego wstawiennictwa, odpowiadając na prośby duszpasterzy i wiernych, przekonując się, że w miejscu tym rozwija się kult tego Świętego Patrona, zgodnie z kanonem 1230 Kodeksu Prawa Kanonicznego, kanonicznie ustanawiam

Sanktuarium Świętego Jana Kantego w kościele pod Jego wezwaniem wzniesionym w miejscu Jego narodzenia na terenie Parafii Świętych Małgorzaty i Katarzyny w Kętach

Sanktuarium to, jako szczególne miejsce kultu i uzyskiwania Bożych łask, odtąd cieszyć się przywilejem możliwości uzyskania odpustu zupełnego przez wiernych, którzy nawiedzając je odmówią pobożnie Ojczy Nasz i Wierzę w Boga w następujących dniach:

- uroczystości Świętego Jana Kantego - 20 października albo niedzielę: poprzedzającą 20 października lub następną;
- raz w roku, w dniu wybranym przez wiernego przybywającego do sanktuarium;
- w ramach udziału w pielgrzymkach organizowanych grupowo.

Enchiridion indulgentiarum, Concessio 33, § 4

Należy ponadto spełnić warunki zawsze wymagane do uzyskania odpustu zupełnego: sakramentalna spowiedź, przyjęcie Komunii Świętej, wykluczenie wszelkiego przywiązania do grzechu, nawet powszedniego oraz dowolna modlitwa w intencjach Ojca Świętego – warunki te można wypełnić także wypełnione w dniach bliskich odwiedzin sanktuarium.

Enchiridion indulgentiarum, N. 20

Kustoszem sanktuarium ustanawiam każdorazowego proboszcza Parafii pod wezwaniem Świętych Małgorzaty i Katarzyny w Kętach. W wypełnianiu swoich obowiązków Ksiądz Kustosz będzie się kierował postanowieniami Kodeksu Prawa Kanonicznego i innych przepisów prawa, a także Statutem Sanktuarium, opracowanym zgodnie z kanonem 1232 Kodeksu Prawa Kanonicznego, zatwierdzonym przez Biskupa Bielsko-Żywieckiego, a nade wszystko duszpasterską troską pielgrzymów.

Wszystkim Duszpasterzom, Parafianom i Pielgrzymom nawiedzającym to sanktuarium udzielam pasterskiego błogosławieństwa: w Imię + Ojca + i Syna + i Ducha Świętego. Amen.

+ Roman PINDEL
Biskup Bielsko-Żywiecki

IV. FORMACJA LITURGICZNA

Ks. Zdzisław Janiec

FORMACJA KAPŁAŃSKA W NAUCZANIU PRYMASA STEFANA WYSZYŃSKIEGO

Wstęp

Kościół zawsze troszczy się o formację duchowieństwa i nowe powołania kapłańskie¹. Stosownie do czasów Bóg powołuje ludzi, którzy są szczególnie predystynowani, by podołać tym ważnym zadaniom. W tym kontekście warto spojrzeć na błogosławionego kardynała Stefana Wyszyńskiego², bowiem jako wzorowy prezbiter, gorliwy biskup i pasterz Kościoła w Polsce, wywarł znaczący wpływ na formację polskiego duchowieństwa. Ma ona swój rezonans zarówno w słowie pisanim, jak i głoszonym. Zatem pochylając się nad jego nauczaniem poddajmy pod refleksję temat: „Formacja kapłańska w nauczaniu prymasa Stefana Wyszyńskiego”. Uczynmy to w formie tryptyku, rozważając:

1. Podstawowe elementy formacji kapłańskiej według prymasa S. Wyszyńskiego;
2. Cele formacji kapłańskiej;
3. Środki formacji kapłańskiej.

I. Podstawowe elementy formacji kapłańskiej według prymasa S. Wyszyńskiego

Biskup Stefan Wyszyński w *Liście do moich kapłanów*³ skierowanym do duchowieństwa podkreśla znaczenie roli kapłanów w Kościele, kładąc szczególny nacisk na formację kapłańską, widząc w niej fundament przyszłości Kościoła. Podaje on cztery⁴ filary duchowości kapłańskiej, tj.: **bycie wspólnie z Trójcą Świętą (1), bycie wspólnie z Kościołem (2), bycie wspólnie z biskupem (3) i bycie wspólnie z ludem Bożym (4)**⁵.

1. Wspólnie z Trójcą Świętą

Pierwszy filar duchowości kapłańskiej to: „Być wspólnie z Trójcą Świętą”⁶. Kapłan jest wezwany do **głębokiej relacji z Bogiem Ojcem**, będącym źródłem wszelkiego życia i powołania. Modlitwa i kontemplacja Ojca pomagają prezbiterowi zrozumieć swoją misję jako ojca duchowego dla wiernych oraz uczestnictwo w Bożym planie zbawienia. By realizować ten plan, kapłani są powołani do naśladowania Chrystusa w Jego misji. W tym celu konieczna jest duchowa łączność kapłana z Chrystusem⁷, bowiem wtedy będzie skut-

1 Por. S. Hareźga, *Wprowadzenie*, tenże (red.), w: *Pasterz według Serca Bożego* (Materiały sympozjum naukowego poświęconego służce Bożemu ks. Janowi Balickiemu (10-11marca 1993), Przemysł 1993, s. 9.

2 Artykuł powstał z okazji obchodu 100-lecia święceń kapłańskich (3 sierpnia 2024 roku) Prymasa S. Wyszyńskiego.

3 Zob. S. Wyszyński, *List do moich kapłanów* (II wydanie, Wydawnictwo Soli Deo), Warszawa 2019.

4 Część czwarta książki (*List do moich kapłanów*): *Wspólnie z Ludem Bożym* - pozostała jedynie w notatkach. Zob. Nota wydawnicza w: S. Wyszyński, *List do moich kapłanów*, s. 7.

5 Por. K. Nycz, *Słowo wstępne*, w: S. Wyszyński, *List do moich kapłanów*, s. 5-6.

6 Por. S. Wyszyński, *List do moich kapłanów*, s. 13-89.

7 Por. S. Wyszyński, *Sacerdotium a ministerium*, w: tenże, *Sursum Corda* – odtąd skrótt S.C. (Wybór przemówień), Poznań-Warszawa 1974, s. 103.

kować owocnym kapłaństwem⁸.

W procesie formacyjnym znaczącą rolę odgrywa **Duch Święty**, dlatego kapłaństwo Chrystusowe winno być **otwarte na Jego prowadzenie**, szczególnie w sakramentach uzdalniających do kierowania ludem Bożym. Pomocą i wzorem w relacji z wiernymi oraz prezbiterami ma być Trójca Święta. Stąd kapłan powinien pogłębiać naukę o Trójjedynym Bogu, szukając w Nim inspiracji do pracy duszpasterskiej. Ksiądz Prymas mówił o tym do duchowieństwa w Warszawie 9 września 1971 roku: **Trójca Święta** ma doniosłe znaczenie wychowawcze w pracy homiletycznej, katechetycznej, duszpasterskiej i liturgicznej. W ten sposób wy, kapłani, oddajecie ogromną przysługę Kościołowi, a także społeczeństwu [...] ⁹.

Całe więc nauczanie i życie kardynała miało wymiar trynitarny¹⁰. Podczas przyjęcia sakramentu chorych, 16 maja 1981 roku, żegnał się z domownikami następująco: Jestem całkowicie uległy woli Ojca, który i tak dał mi dużo lat wam służyć; i woli Syna, który sam jeden ma wieczne kapłaństwo i je przydziela i przekazuje innym. Jestem uległy wobec Ducha Świętego dlatego, że moje życie wewnętrzne było w Trójcy Świętej¹¹.

Drugim filarem formacji kapłańskiej jest: „Być wspólnie z Kościołem”.

2. Wspólnie z Kościołem

To wyrażenie w nauczaniu Prymasa Tysiąclecia oznacza głęboką więź i jedność kapłanów z Kościołem¹². Prezbiterzy winni być wierni **nauczaniu Kościoła**. Mają obowiązek głosić i bronić wiary w pełnej zgodności z Magisterium Kościoła, unikając interpretacji sprzecznych z jego oficjalnym stanowiskiem. Nadto winni być **podporządkowani autorytetowi Kościoła**, starać się **zachować lojalność z nim i miłować go** w wymiarze powszechnym i lokalnym¹³.

Trzeci filar formacji kapłańskiej określony został: „Być wspólnie z biskupem”.

3. Wspólnie z biskupem

W myśli prymasa Wyszyńskiego wskazuje to na **głęboką jedność kapłana ze swoim biskupem**. Ta jedność jest kluczowa dla owocnej posługi kapłańskiej oraz integralności Kościoła¹⁴. By ją zachować, prezbiterzy są zobowiązani do **posłuszeństwa wobec biskupa diecezjalnego**. Wynika ono z powołania biskupa jako następcy apostołów i przedstawiciela Chrystusa. Prymas wyraził to w słowach wypowiedzianych do kapłanów w Bazylice Prymasowskiej w Gnieźnie 20 maja 1961 roku:

O tyle pozostaniecie na właściwym poziomie waszego kapłańskiego życia, o ile czynić będziecie wolę biskupa. [...] Więcej dokonacie dla zbawienia świata przez doskonałe posłuszeństwo, choćby łączyło się ono z kielichem goryczy, aniżeli przez kielich wypity na własny rachunek. [...] Tylko przez krzyż posłuszeństwa zwyciężycie¹⁵.

8 Por. S. Wyszyński, *Bądźcie wyraziści w wyznawaniu Chrystusa*, S.C., s. 77.

9 Por. S. Wyszyński, *Nowe życie w Chrystusie*. Przemówienie do uczestników kursu homiletyczno-katechetycznego, Warszawa, Akademia Teologii Katolickiej, 9 września 1971 roku (Kazania i przemówienia autoryzowane) 1971 rok, t. XXXVIII, s.48.

10 Por. J. W. Nowak, *Kapłaństwo wspólne z Trójcą Świętą, Kościołem i Biskupem* (Kazanie do kapłanów z okazji 25-lecia kapłaństwa wygłoszone w Gnieźnie 11 VI 1985 roku) w: *Kapłaństwo to wielki dar*, (red.) J. Celej, Siedlce 1997, s. 171-173.

11 B. Piasecki, *Ostatnie dni Prymasa Tysiąclecia*, Kraków 2011, s. 67.

12 Por. Wyszyński, *List do moich kapłanów*, s. 93-96.

13 Por. J. W. Nowak, *Kapłaństwo wspólne z Trójcą Świętą, Kościołem i Biskupem*, s. 173.

14 Por. Wyszyński, *List do moich kapłanów*, s. 227-394.

15 S. Wyszyński, *Pozostańcie jedno z Biskupem*, S.C., s. 65-67.

Posłuszeństwo w nauczaniu kardynała oznacza **wspólne działanie** na rzecz dobra wiernych oraz Kościoła diecezjalnego. Między innymi wyraża się to w **jedności liturgicznej między kapłanem a biskupem**. Kapłani, celebując sakramenty, a szczególnie Eucharystię, powinni działać w komunii z biskupem¹⁶.

Czwarty filar niezbędny do formacji kapłańskiej stanowi: „Być z ludem Bożym”.

4. Wspólnie z ludem Bożym

Pozostawanie w jedności z biskupem winno prowadzić do bycia kapłana z ludem Bożym. Dokonuje się to przez współpracę i dialog z wiernymi, zrozumienie ich potrzeb, w tym potrzeb duchowych. Prezbiter ma być **duchowym przewodnikiem dla wiernych**, to znaczy być blisko nich i znać ich. Znajomość warunków życia, pracy, trudów, problemów, ale też radości i dokonań pozwoli kapłanom aktywnie angażować wiernych w apostołstwo i budować wspólnotę parafialną¹⁷. Ten eklezjotwórczy wymiar powinien dynamizować wzrastanie w wierze, a zarazem sprzyjać duchowemu rozwojowi zarówno kapłana, jak i wiernych.

II. Cel formacji kapłańskiej

Celem formacji kapłańskiej według kardynała Stefana jest ukształtowanie **świętych kapłanów (1), gorliwych apostołów (2), dobrych nauczycieli (3) i oddanych pasterzy wiernych (4)**.

1. Uświęcenie

Kardynał Stefan Wyszyński często podkreśla konieczność **świętości kapłańskiej**, opartej na głębokiej duchowości, pełnym oddaniu się Bogu i służbie Kościołowi. Droga do świętości wiedzie przez **modlitwę**, będącą fundamentem duchowego życia kapłana. Dzięki niej jest łatwiej **naśladować Chrystusa** w dziele uświęcania i pokornej służbie wiernym. Można to zauważyć w przemówieniu do kapłanów w Wielkim Poście 1960 roku w Warszawie:

Z miłością łączy się gotowość do służenia ludowi oraz poświęcenia się dlań. Kochajmy ludzi w całej ich niedoli [...]. Warto dla nich pracować, warto się poświęcać i trudzić, warto nie dojeść i nie dospać, byle tylko wielkodusznie odpowiedzieć ich zaufaniu i oczekiwaniom¹⁸.

Postawa służby i świętość prezbitera wymaga – zdaniem Prymasa – **dyscypliny wewnętrznej oraz sumiennego wypełniania swoich obowiązków**. Kapłan nie może być człowiekiem niedbałym czy leniwym, zwłaszcza duchowo. Jego życie wewnętrzne powinno być uporządkowane, a posługa pełna oddania. Wyakcentował to między innymi w słowach skierowanych do prezbiterów z okazji święceń kapłańskich w Bazylice Świętojańskiej w Warszawie 24 czerwca 1973 roku:

Musicie stawiać duże wymagania i sobie [...], i być wyraziści w wyznawaniu Chrystusa na każdym miejscu¹⁹.

16 Por. J. W. Nowak, *Kapłaństwo wspólne z Trójcą Świętą, Kościołem i Biskupem*, s. 173.

17 Por. A. Łapiński, *Wizja kapłaństwa w nauczaniu kardynała Stefana Wyszyńskiego*, „Studia Teologiczne”: Białystok, Drohiczyn, Łomża, 1993, t. XI, s. 39.

18 S. Wyszyński, *Wezwanie do kapłanów na Wielki Post*, Warszawa, Popielec 1960, w: tenże, *Listy pasterskie Prymasa Polski 1946-1974*, Paris 1975, s. 349-350.

19 S. Wyszyński, *Bądźcie wyraziści w wyznawaniu Chrystusa*, S.C., s. 78-79.

2. Apostolstwo

Uświęcony kapłan ma być **apostolem**, czyli głosicielem Ewangelii i świadkiem Chrystusa w świecie. Skuteczne narzędzie w tym względzie stanowi **głębokie zjednoczenie z Chrystusem**. Świadczą o tym słowa Księdza Prymasa adresowane do kapłanów w Bazylice Archikatedralnej w Warszawie 1 czerwca 1969 roku: Życiem waszym macie dawać świadectwo Chrystusowi. Służbą liturgiczną, sprawowaniem Pamiątki Paschalnej macie przypominać śmierć, zmartwychwstanie i wniebowstąpienie Pana naszego Jezusa Chrystusa. To jest najważniejsze²⁰.

Kardynał Wyszyński podkreśla, że prawdziwy apostoł Jezusa powinien być **gorliwym w posłudze sakramentalnej i głoszeniu Ewangelii**. Kapłańskie apostolstwo nie może ograniczać się do formalnej posługi sakramentalnej, ale musi być oparte na dialogu ze współczesnym światem warunkującym skuteczne ewangelizowanie. Przypomniał o tym kapłanom w kościele św. Andrzeja Boboli w Warszawie 17 czerwca 1968 roku: [...] miłość apostołska jest najważniejszą cnotą życia kapłańskiego. Nigdy o tym nie zapominajcie, tym bardziej że dzisiaj więcej potrzeb miłości Boga i ludzi, niż wszelkich innych wartości i dóbr tego świata²¹.

W funkcji apostołskiej kapłan winien być **wiernym stróżem i przekazicielem depozytu wiary**, aby być prawdziwym nauczycielem.

3. Nauczyciel

Zdaniem naszego Formatora, postawa kapłana jako nauczyciela domaga się być **żywym świadectwem nauki Chrystusa**. Tylko kapłan, który sam żyje Ewangelią, może skutecznie ją przekazywać innym. Oto wypowiedź Prymasa z okazji 10-lecia święceń kapłańskich, wygłoszona w kaplicy Domu Arcybiskupów Warszawskich 26 maja 1970 roku: Istotnym i stałym zadaniem kapłana jest nauczanie i to nauczanie z władzą. Nauczanie musi istnieć zawsze. Takie jest polecenie Chrystusa²².

Kolejne pouczenie dotyczące funkcji nauczycielskiej kapłana wybrzmiewa w homilii wygłoszonej do kapłanów w Bazylice Archikatedralnej w Gnieźnie 23 kwietnia 1971 roku: Najważniejsza jest służba słowu Bożemu, homilie i kazania, nauczanie na różnych stopniach katechizacji: przygotowanie do I Komunii św., do małżeństwa, katechizacja rodziców; pouczanie i krzepienie słowem Bożym chorych i cierpiących, podtrzymywanie na duchu ludzi umęczonych i utrudzonych²³.

Zdaniem kardynała Stefana Wyszyńskiego kapłan powinien być **intelektualnie przygotowany do roli nauczyciela** przez dobrą znajomość Pisma Świętego, nauki Kościoła, teologii moralnej oraz doktryny katolickiej. Nauczanie kapłańskie staje się wtedy konkretne i odpowiada na realne problemy życia codziennego. Kapłan, by móc skutecznie nauczać, musi odpowiadać na aktualne potrzeby wiernych, **będąc świadomym współczesnych wyzwań**, jakie stoją przed Kościołem i społeczeństwem. Nic dziwnego, że często do tego zachęcał. Na przykład w kaplicy Domu Arcybiskupów Warszawskich dnia 26 maja 1970 roku mówił do kapłanów w 10. rocznicę ich święceń: Kościołowi potrzeba dzisiaj współ-

20 S. Wyszyński, *Jesteście posłani w imię Trójcy Świętej*, S.C., s. 54.

21 Tamże, s. 61.

22 S. Wyszyński, *Kapłan wśród ludzi*, S.C., s. 94.

23 S. Wyszyński, *Jak Ojciec czci przyjaciół swoich modlitwą kapłanów archidiecezji gnieźnieńskiej przy grobie św. Wojciecha, Patrona Polski*, Przemówienie wygłoszone do kapłanów w Bazylice Archikatedralnej w Gnieźnie 23 kwietnia 1971 roku, 1971 rok, t. XXXVI (autoryzowany tom), s. 296.

pracy wszystkich wiernych z kapłanami. Prezbiter, który zostaje sam, tylko z organistą i zakrystianinem, nie mając kontaktu z ludźmi poza ołtarzem czy amboną - nie zna ducha i potrzeb czasów współczesnych²⁴.

Kardynał Wyszyński proponował kapłanom dialog z nowoczesnym światem, ale zawsze w świetle Ewangelii. To pomoże kapłanom być dobrymi pasterzami.

4. Pasterz

Wyszyński postrzegał **kapłana-pasterza** jako opiekuna i przewodnika wspólnoty, który prowadzi ludzi do Chrystusa, troszcząc się o ich duchowe dobro. Dla każdego prezbitera **wzorem pasterza ma być Chrystus**. By być dobrym Pasterzem konieczna jest **miłość pasterska**. O tym jest mowa w *Liście Pasterskim* skierowanym do kapłanów archidiecezji warszawskiej 5 maja 1957 roku. Oto jego słowa: Pragnę, Bracia Kapłani, aby w Was objawiła się najczystsza miłość pasterska. Radujcie się swoim powołaniem i pracą apostołską²⁵.

Miłość pasterska ma być skierowana do każdego człowieka, niezależnie od jego sytuacji życiowej, stanu duchowego czy przekonań. Z kolei w *Liście do kapłanów archidiecezji* z 15 lipca 1977 roku pisał: Kapłan jest powołany do czuwania przy ludzkiej Bożym. Wierni mają prawo łatwego dostępu do swoich pasterzy, do należytej obsługi dzieci i młodzieży, chorych. To wszystko każe czuwać nad wspólnotą parafialną²⁶.

Pasterz nie powinien nikogo wykluczać ani osądzać, ale rozumiejąc problemy ludzi, winien zawsze prowadzić ich do Chrystusa. Misji pasterskiej ma towarzyszyć **pokora**. O jej potrzebie przekonywał neoprezbiterów w Bazylice Archikatedralnej św. Jana w Warszawie 4 czerwca 1967 roku: Musimy być bardzo pokorni wobec wszystkich dzieci Bożych, jakże często doświadczanych i nieszczęśliwych, a niekiedy w wielkim trudzie walczących o swoją wierność Bogu, Krzyżowi, Ewangelii i Kościołowi²⁷.

Prawdziwy pasterz, oprócz pokory, ma służyć z **miłością**. Oto Jego słowa wypowiedziane do duchowieństwa w Gdańsku 23 września 1960 roku: Każdy kapłan jest sługą sług Bożych. Musimy służyć ludziom. Musimy się nauczyć ducha pokornej służby. [...] Służyć mamy przede wszystkim przepowiadaniu Ewangelii i czynić dobrze braciom stęsknionym za dobrymi ludźmi. Bądźmy dobrymi ludźmi i umiejmy służyć²⁸.

Z miłością pasterską związana jest **cierpliwość**, zwłaszcza wobec tych, którzy są duchowo zagubieni. Ta cnota jest kluczowa, bowiem pozwala pasterzowi z pokorą i miłością prowadzić wiernych do zbawienia. Tu niezbędne są środki warunkujące autentyczną formację kapłańską.

III. Środki formacji kapłańskiej

Ksiądz Prymas zwracał uwagę na środki umożliwiające kapłanom osiągnięcie doskonałości. Zaliczał do nich: **modlitwę (1), sakramenty (2) pobożność maryjną (3), studium teologiczne i intelektualne przygotowanie (4), ascezę i dyscyplinę (5)**.

24 S. Wyszyński *Kapłan wśród ludzi*, S.C., s. 96.

25 Por. S. Wyszyński, *Do kapłanów archidiecezji przed dniem 5 maja*, Warszawa 1957, w: tenże, *Listy pasterskie Prymasa Polski 1946-1974*, Paris 1975, s. 281.

26 S. Wyszyński, *List do kapłanów archidiecezji*, Warszawa 15 lipca 1977, w: tenże, *Listy Pasterskie Prymasa Polski oraz Episkopatu 1975-1981*, Paris 1988, s. 78.

27 S. Wyszyński, *Jesteście posłani - do świętych i grzeszników*, S.C., s. 56.

28 S. Wyszyński, *Moc żywej wiary w ciężkiej sytuacji Kościoła* (Do duchowieństwa w Gdańsku 23 X 1960), w: tenże, *Nauczanie społeczne 1946-1981*, Warszawa 1990, s. 166 -167.

1. Modlitwa

Powinnością pierwszą i fundamentalną w życiu kapłana jest **modlitwa**, która winna się rozwijać i być siłą apostołstwa²⁹ – tak Prymas pisał w *Liście do wiernych archidiecezji warszawskiej na Niedzielę powołań kapłańskich*, 23 kwietnia 1981 roku. Kiedy indziej, zwracając się do kapłanów z okazji 10. rocznicy ich święceń kapłańskich, w kaplicy Domu Arcybiskupów Warszawskich 26 maja 1970 roku mówił: Niech wszystko, co czynimy, będzie zarazem naszą osobistą modlitwą³⁰.

Szczególnie podkreślał prywatną modlitwę kapłana, zwłaszcza codzienną medytację, adorację Najświętszego Sakramentu i Liturgię Godzin. Modlitwa kapłana jest nieodzownym warunkiem skuteczności jego duszpasterzowania. Aby zasługiwała na miano dobrej modlitwy powinno poprzedzać ją dobre przygotowanie, a nadto odznaczać się winna wytrwałością i ufnością. Prymas uczy, iż więź modlitewną z Bogiem umacniają sakramenty.

2. Sakramenty

Kardynał wskazywał na sakramenty: **kapłaństwa, Eucharystii i pokuty** jako nadprzyrodzone środki prowadzące do doskonałości kapłańskiej. Sakrament **święceń** nie tylko pomnaża łaskę uświęcającą, ale jest też źródłem nadprzyrodzonej miłości, stanowiącej istotę kapłańskiej doskonałości. Z kolei **Eucharystia** jako sakrament miłości i ścisłego zjednoczenia z Chrystusem, stanowi najdoskonalszy sposób uczestnictwa kapłana w życiu Bożym. Msza święta w życiu kapłańskim daje podstawę wszelkiego życia łaski. Bez niej byłoby wprost niemożliwe życie nadprzyrodzone kapłana. Dlatego, przemawiając na Jasnej Górze 5 VII 1966 roku do kapłanów jubilatów na 25-lecie ich święceń, mówił: Warto być powołanym, aby przynajmniej raz odprawić Mszę świętą, aby choć raz uwolnić człowieka z więzów grzechu i powiedzieć: „Idź w pokoju, nie grzesz więcej”³¹.

Dużą rolę przywiązywał do **sakramentu pokuty**, którego skutki związane są z duchowością kapłańską. Pouczał, iż spowiedź strzeże kapłana przed oziębłością, pokusami oraz rozwija cnotę pokory³².

3. Pobożność maryjna

Życie Prymasa było naznaczone głęboką miłością do **Maryi**, co znalazło wyraz w jego nauczaniu i dewizie *Soli Deo per Mariam (Samemu Bogu przez Maryję)*. Wyszyński zachęcał kapłanów, aby rozwijali pobożność maryjną jako sposób na głębsze zrozumienie tajemnicy kapłaństwa. W Maryi, szczególnie Pani Jasnogórskiej, widział przewodniczkę i orędowniczkę w kapłańskim posługiwaniu. We wrześniu 1968 roku pisał o tym do księży marianów pracujących w Londynie: Ośrodek ten jest i ma być zawsze domem Maryi [...]. Niczym morska latarnia ma promieniować wokoło, wskazując wszystkim drogę do Boga – przez Maryję. Bo właśnie ta droga jest niezawodna i najpewniejsza. Ośrodek wasz ma być niegasnącym zniczem czci Jasnogórskiej Pani³³.

Stefan Wyszyński uważał, że kapłan powinien oddać się całkowicie Maryi, wzorować

29 Por. S. Wyszyński, *List do wiernych archidiecezji warszawskiej na Niedzielę powołań kapłańskich*, Warszawa 23 kwietnia 1981, w: tenże, *Listy Pasterskie Prymasa Polski oraz Episkopatu 1975-1981*, Paris 1988, s. 199.

30 Por. S. Wyszyński *Kapłan wśród ludzi*, S.C., s. 97.

31 S. Wyszyński, *Kapłan Tysiąclecia przed Matką wieczystego kapłana*, S.C., s.113.

32 Por. J. Misiurek, *Problematyka duchowości kapłańskiej w Polsce w ostatnim dziesięcioleci XIX wieku i w pierwszej połowie XX wieku*, w: S. Haręzga (red.) *Pasterz według Serca Bożego*, s. 24.

33 S. Wyszyński, *Do księży marianów w Londynie*, w: S. Wyszyński, DZ, t. XXII (Lipiec Grudzień 1968), Warszawa 2023, s. 203.

się na Jej pokorze, posłuszeństwie i wierze. Dla niego Maryja była wzorem życia chrześcijańskiego i kapłańskiego, dlatego też propagował ideę zawierzenia Maryi. Zwracając się do neoprezbiterów w Bazylice Prymasowskiej w Gnieźnie 9 czerwca 1973 roku, podkreślał: Owoce waszego posługiwania kapłańskiego będą zależały od waszego pełnego oddania się w macierzyńskie dłonie Matki Chrystusa i naszej Matki. [...] Oddaj się Matce Najświętszej na twoją drogę kapłańską³⁴.

Pobożność maryjna kapłana według Księdza Prymasa należy do istotnych elementów formacji kapłańskiej i jest źródłem siły i nadziei. Mówił do neoprezbiterów w Bazylice Archikatedralnej 4 czerwca 1967 roku: Pozostańcie w ramionach Tej, co karmiła świata Zbawienie [Maryi]... Jak wyżywiła Chrystusa, Wieczystego Kapłana, tak niech wyżywi wasze kapłańskie dusze, serca i myśli, aby owoc waszego żywota kapłańskiego był obfity i trwały³⁵.

4. Studium teologiczne i intelektualne przygotowanie

Prymas, zwracając się do księży dziekanów archidiecezji gnieźnieńskiej 21 grudnia 1970 roku w Gnieźnie, przypominał, iż wobec niepokojów współczesnego świata kapłani powinni stale pogłębiać swoją wiedzę teologiczną³⁶, zaś do księży studentów Akademii Teologii Katolickiej, w kaplicy Domu Arcybiskupów Warszawskich 13 III 1968 roku, zaznaczał: Powinniśmy myśleć syntezą teologiczną, do której trzeba cierpliwie i długo dochodzić³⁷.

Mocno akcentował znaczenie solidnego wykształcenia teologicznego i filozoficznego w formacji kapłańskiej. Uważał, że kapłan musi być dobrze przygotowany intelektualnie, aby skutecznie głosić Ewangelię, bronić nauki Kościoła i odpowiadać na wyzwania współczesności. Stąd niezbędna jest znajomość **nauki społecznej Kościoła i Pisma Świętego**, aby skutecznie duszpasterzować. Wspominał o tym w *Liście Pastorskim* z dnia 1976 roku, adresowanym do duchowieństwa: Miejmy w ręku Ewangelię. Niech ona przez Wasze ręce pomaga wiernym, a zwłaszcza dzieciom i młodzieży w wielkopostnych rozważaniach. Wyrabiajcie zwyczaj częstego wczytywania się w Księgi Życia³⁸.

Nadto kardynał był zatroskany o **formację liturgiczną** kapłanów³⁹ (por. KL 16). W jednym z listów pasterskich Episkopatu Polski kierowanym do duchowieństwa pisał: Na Was, czcigodni Księża, ciąży obowiązek ciągłego pogłębiania swych naukowych wiadomości o liturgii, wyniesionych z seminarium, by szerzej ujmować tę gałąź wiedzy teologicznej [...], by przez to głębiej rozumieć znaczenie obrzędów liturgicznych i samemu żyć życiem liturgicznym [...]. W ślad za tym idzie obowiązek gorliwej i pilnej pracy kapłańskiej nad tym, byśmy wychowali wiernych do czynnego udziału w obrzędach liturgicznych, w szczególności, byśmy wyjaśnili im te zmiany, jakie wskutek odnowy soborowej będą obecnie wprowadzone w życie⁴⁰.

Prymas Tysiąclecia przypominał duchownym, że liturgii nie wolno traktować w sposób

34 S. Wyszyński, *Dźwigajcie inny cenę waszej ofiary*, S.C., s. 76.

35 S. Wyszyński, *Jesteście posłani – do świętych i grzeszników*, S.C., s. 58.

36 Por. S. Wyszyński, *Trzeba, abyście to wiedzieli...* Do księży dziekanów archidiecezji gnieźnieńskiej, Gniezno, 21 grudnia 1970 roku, DZ, 1974 rok, t. XLVIII, s. 254-255.

37 S. Wyszyński, *Od niepokoju posoborowego do dojrzałości myśli teologicznej*, S.C., s. 138.

38 Por. S. Wyszyński, *Zachęta do duchowieństwa i wiernych na czas przygotowania wielkanocnego*, w: tenże, *Listy Pastorskie Prymasa Polski oraz Episkopatu 1975-1981*, Paris 1988, s. 42.

39 Por. Biskupi polscy do duchowieństwa. *W związku z wejściem w życie Konstytucji Soborowej o świętej liturgii*, w: *Listy Pastorskie Episkopatu Polski 1945-1974* (odtąd skrót LPEP), Paris 1975, s. 341.

40 Tamże, s. 345-346.

dowolny. Ubolewał w sytuacjach, gdy hasło odnowy promowanej przez Drugi Sobór Watykański było nadużywane: Nie wolno kapłanom wprowadzać żadnych zmian w liturgii według własnych pomysłów, ani też nie wolno niczego w świętych obrzędach opuszczać. Te tylko bowiem zmiany objęte są odnową liturgii, które są zarządzane przez właściwych przełożonych kościelnych. Nie należy również lekko traktować przepisów rubryk liturgicznych, które nas obowiązują i choć taki czy inny przepis rubrycystyczny może być zmieniony, to dopóki istnieje, jest dla nas święcie obowiązujący⁴¹.

5. Asceza i dyscyplina

Oprócz pogłębiania wiedzy kardynał stawiał kapłanom duże wymagania w kwestii **dyscypliny osobistej i ascezy**. Kapłan ma być człowiekiem samodyscypliny, **gotowym do wyrzeczeń i ofiary**, na wzór Chrystusa. Na ten temat wypowiedział się wobec alumnów w seminarium duchownym w Gnieźnie 18 marca 1981 roku: Całe wasze życie kapłańskie będzie wychyleniem kielicha (Chrystusa), nie tylko przy ołtarzu, ale w codziennym kapłańskim zadaniu i posłannictwie⁴².

Wzywał przyszłych kapłanów do **ascezy**, połączonej z systematyczną pracą nad sobą. Wymagania te przedstawiał kapłanom w Bazylice Archikatedralnej św. Jana, 28 listopada 1971 roku: Stawia się kapłanom duże wymagania. I słusznie. Ludzie mają do tego prawo. Chrystus konsekrowanym przez siebie w Wielki Czwartek biskupom i kapłanom stawiał również niemałe wymagania. Świadczy o tym Jego mowa w Wieczerniku: „Wyście przyjaciele moi... Jeśli Mnie prześladowali i was prześladować będą... Ale nie lękajcie się, ufajcie... Jam zwyciężył świat” (J 15-16). Musimy o tym pamiętać dzisiaj, gdy świat stawia kapłanom coraz więcej wymagań⁴³.

Formacja kapłańska według nauczania prymasa ma wymiar **holistyczny**, tzn. obejmuje nie tylko przygotowanie teologiczne, ale również duchowe, moralne, psychiczne, pastoralne i społeczne. Jest ona **procesem ciągłym**, w którym istotne są podstawowe elementy formacji kapłańskiej, określony cel formacyjny i środki prowadzące do niego.

1. **W formacji kapłańskiej można wyróżnić cztery podstawowe filary: pierwszy** z nich to odniesienie kapłana do **Trójcy Świętej**. Polega ono na tym, by życie i posługa kapłańska odzwierciedlały tajemnicę Boga jako wspólnoty miłości. Kapłani mają być świadkami tej miłości w świecie, realizując swoją misję w zjednoczeniu z Ojcem, Synem i Duchem Świętym. Przez ten fakt kapłan włącza się w życie wewnętrzne Trójjedynego Boga, stając się „sługą wspólnoty w Trójcy Świętej”.

Drugi czynnik formacji kapłańskiej stanowi **bycie wspólnie z Kościołem**. Chodzi w niej o głęboką więź duchową i moralną z Kościołem. Kapłani są wezwani do współpracy w budowaniu Kościoła i trwania z jego nauczaniem, sakramentami i hierarchią.

Trzecim elementem formacji jest pozostawanie w jedności z biskupem w wymiarze duchowym, doktrynalnym i pastoralnym. Ta jedność jest fundamentem skutecznej pracy duszpasterskiej, a także gwarantem zachowania spójności i siły Kościoła lokalnego

41 Tamże, s. 346.

42 S. Wyszyński, *Oto idziemy do Jerozolimy*, w: B. Piasecki (oprac.), *Ostatnie dni Prymasa Tysiąclecia*, Kraków 2011, s. 135.

43 S. Wyszyński, *O kapłaństwie służebniczym po powrocie z synodu zwyczajnego w Rzymie*, Warszawa, Bazylika Archikatedralna św. Jana, 28 listopada 1971 roku. DZ, 1971 rok, t. XXXVIII (Kazania i przemówienia autoryzowane), s. 335.

w jedności z Kościołem powszechnym. Ważne jest posłuszeństwo biskupowi jako wyraz jedności Kościoła.

By zachować jedność z Kościołem, niezbędne jest ze strony kapłana bycie blisko **ludu Bożego**, poznanie potrzeb wiernych i budowanie z nimi wspólnoty wiary. Ten **czwarty filar** jest dynamicznym procesem wzajemnego ubogacania się, który prowadzi do wspólnego dążenia do świętości.

2. Cele formacji kapłańskiej Prymas sprowadza do czterech postaw. Według niego **wizja kapłańskiej świętości** powinna być głęboko zakorzeniona w miłości do Chrystusa, Maryi, Kościoła i Ojczyzny. Wskazuje, że świętość kapłana to nie tylko osobista doskonałość, ale przede wszystkim oddanie się w służbie Bogu i ludziom.

W świętym kapłanie widzi on **apostola**, który jest przede wszystkim świadkiem Chrystusa. Apostolstwo kapłańskie powinno opierać się na Chrystusie, wierności Kościołowi oraz odwadze i poświęceniu w głoszeniu Ewangelii. Wyszyński podkreśla, że kapłan-apostoł musi być gotów do trudów i ofiar, świadcząc o Nim swoim życiem w obliczu prześladowań i wyzwań współczesności.

Wyszyński dużą wagę przypisuje kapłanowi jako **nauczycielowi**. Podkreśla, że kapłan-nauczyciel musi być dobrze przygotowany intelektualnie i duchowo, aby skutecznie odpowiadać na potrzeby wiernych, a jednocześnie musi być odważnym głosicielem prawdy. Dostrzega w kapłanie nie tylko nauczyciela teoretycznego, ale przede wszystkim przewodnika duchowego, który swoją postawą i zaangażowaniem pomaga wiernym odnaleźć drogę do Boga.

Znaczącą rolę w tej drodze odrywa **kapłan-pasterz**. Wzorem dla każdego prezbitera jest Chrystus Dobry Pasterz. Kapłan-pasterz ma prowadzić lud Boży do Chrystusa, troszczyć się o jego duchowy rozwój stawiając ich potrzeby ponad swoje własne. Pasterz, według prymasa Wyszyńskiego, to człowiek gotowy na ofiarę, który cierpliwie i wytrwale prowadzi swoją trzodę do zbawienia.

3. W formacji kapłańskiej niezbędne są następujące środki: kapłan ma być przede wszystkim człowiekiem **modlitwy**, winien przyjmować i godnie sprawować **sakramenty**, odznaczać się **pobożnością maryjną**, pogłębiać się **teologicznie** i rozwijać **intelektualnie oraz stosować ascezę i dyscyplinę kapłańską**.

4. Formacja kapłańska według prymasa Wyszyńskiego jest procesem złożonym i kluczowym nie tylko dla Kościoła, ale i dla moralnej kondycji społeczeństwa polskiego. I chociaż jego nauczanie odnosi się do życia duchowego kapłanów i jest tradycyjne, to ściśle koresponduje z nauczaniem Drugiego Soboru Watykańskiego oraz nauką papieża przełomu XX i XXI wieku.

Jest ono również zasadne i **dzisiaj** ze względu na transformację świata, w którym zachodzą szybkie zmiany społeczno-religijne i kulturowe, stawiane są nowe wyzwania duchowieństwu, oraz podejmowane nowe metody ewangelizacji.

Również jest ono **aktualne** ze względu na pluralizm religijny, objawiający obecność różnych religii i wyznań, co w konsekwencji wymaga od kapłanów umiejętności dialogu i tolerancji i ze względu na kryzys autorytetu objawiający się spadkiem zaufania do instytucji Kościoła. W konsekwencji wymaga ono od duchowieństwa większej autentyczności i przejrzystości.

Artykuł nie **ukazuje wszystkich wątków** związanych z formacją kapłańską według prymasa Stefana Wyszyńskiego. Nie wszystkie kwestie zostały omówione wyczerpująco. Niemniej zarysowana panorama zagadnień kreuje perspektywy dla podejmowania dal-

szych studiów w rozważanej problematyce. Należy wyrazić nadzieję, iż przedstawione refleksje mogą zainspirować badaczy do wnikliwszych i poszerzonych badań omawianego zagadnienia.

Słowa kluczowe

Kardynał Stefan Wyszyński, elementy formacji, cele formacji, środki formacji, kapłaństwo

Streszczenie

Problem artykułu streszcza się w pytaniu: jak wyglądała formacja kapłańska w nauczaniu Prymasa Wyszyńskiego? Innymi słowy, jaki jest jego wkład w to dzieło? Artykuł ustrukturyzowany został w formie tryptyku. W pierwszej części przedstawiono podstawowe elementy formacji kapłańskiej według Księdza Prymasa. Druga część prezentuje cele formacji kapłańskiej, zaś trzecia środki do niej prowadzące. W opracowaniu tekstu posłużono się metodą analizy tekstów i syntezy. Niniejsze studium przedstawia kardynała Wyszyńskiego jako zasłużonego i wytrawnego formatora kapłanów w Polsce. Ukazuje jego cenny wkład w to dzieło, które do dziś stanowi trwałą podstawę formacji kapłańskiej duchowości.

Wykaz skrótów

DZ – Dzieła Zebrane

KL – Sobór Watykański II, *Konstytucja o liturgii świętej*, Wrocław 1986

LPEP – *Listy Pasterskie Episkopatu Polski 1945-1974*, Paris 1975

LPPP – *Listy pasterskie Prymasa Polski 1946-1974*, Paris 1975

LPPP i E – *Listy pasterskie Prymasa Polski oraz Episkopatu 1975-1981*

S.C – *Sursum Corda* (Wybór przemówień), Poznań-Warszawa 1974

Bibliografia

Biskupi Polscy do Duchowieństwa. *W związku z wejściem w życie Konstytucji Soborowej o świętej liturgii*, w: *Listy Pasterskie Episkopatu Polski 1945-1974* (odtąd skrót LPEP), Paris 1975, s. 339-346.

Harężga S. (red.) *Pasterz według Serca Bożego* (Materiały sympozjum naukowego poświęconego służce Bożemu ks. Janowi Balickiemu (10-11 marca 1993), Przemyśl 1993.

Harężga S, *Wprowadzenie*, tenże (red.), w: *Pasterz według Serca Bożego* (Materiały sympozjum naukowego poświęconego służce Bożemu ks. Janowi Balickiemu (10-11 marca 1993), Przemyśl 1993, s. 9.

Hlond A., *Rekolekcje dla kapłanów*, „Miesięcznik Kościelny” 44 (1929), s. 87.

Łapiński A., *Wizja kapłaństwa w nauczaniu kardynała Stefana Wyszyńskiego*, „Studia Teologiczne”: Białystok, Drohiczyn, Łomża, 1993, t. XI, s. 27-59.

Misiurek J., *Problematyka duchowości kapłańskiej w Polsce w ostatnim dziesięcioleci XIX wieku i w pierwszej połowie XX wieku*, w: S. Harężga (red.), *Pasterz według Serca Bożego*

(Materiały sympozjum naukowego poświęconego służbie Bożemu ks. Janowi Balickiemu (10-11marca 1993), Przemysław 1993, s. 15-29.

Nowak J.W, *Kapłaństwo wspólne z Trójcą Świętą, Kościołem i Biskupem* (Kazanie do kapłanów z okazji 25. lecia kapłaństwa wygłoszone w Gnieźnie 11 VI 1985 roku, w: J. Celej (red.), *Kapłaństwo to wielki dar*, Siedlce 1997, s. 170-174.

Nycz K., *Słowo wstępne*, w: S. Wyszynski, *List do moich kapłanów*, Warszawa 2019, s. 5-6.

Piasecki B., *Ostatnie dni Prymasa Tysiąclecia*, Kraków 2011.

Wyszynski S., *List do moich kapłanów*, cz. II (*Wspólnie z Kościołem*), Paris 1969.

Wyszynski S., *List do moich kapłanów*, cz. III (*Wspólnie z moim biskupem*), Paris 1969.

Wyszynski S., *Przedmowa*, w: tenże, *List do moich kapłanów*, cz. I (*Wspólnie z Trójcą Świętą*), Paris 1969, s. 5-6.

Wyszynski S., *Jak Ojciec czci przyjaciół swoich modlitwą kapłanów archidiecezji gnieźnieńskiej przy grobie św. Wojciecha, Patrona Polski*, Przemówienie wygłoszone do kapłanów w Bazylice Archikatedralnej w Gnieźnie 23 kwietnia 1971 roku, 1971 rok, t. XXXVI (autoryzowany tom), s. 293-300.

Wyszynski S., *O kapłaństwie służebniczym po powrocie z synodu zwyczajnego w Rzymie*, Warszawa, Bazylika Archikatedralna św. Jana, 28 listopada 1971 roku. DZ, 1971 rok, t. XXXVIII (Kazania i przemówienia autoryzowane), s. 331-351.

Wyszynski S., *Nowe życie w Chrystusie*. Przemówienie do uczestników kursu homiletyczno-katechetycznego, Warszawa, Akademia Teologii Katolickiej, 9 września 1971 roku (Kazania i przemówienia autoryzowane) 1971 rok, t. XXXVIII, s. 45-83.

Wyszynski S., *Sursum Corda* (Wybór przemówień), Poznań-Warszawa 1974.

Wyszynski S., *Trzeba, abyście to wiedzieli...* Do księży dziekanów archidiecezji gnieźnieńskiej, Gniezno, 21 grudnia 1970 roku, DZ, 1974 rok, t. XLVIII, s. 251-259.

Wyszynski S., *Zarządzajcie głodom świata mocami Bożymi*, S.C., Poznań-Warszawa 1974, s. 71-72.

Wyszynski S., *Jesteście posłani w imię Trójcy Świętej*, S.C., Poznań-Warszawa 1974, s. 53- 55.

Wyszynski S., *Jesteście posłani – do świętych i grzeszników*, S.C., Poznań-Warszawa 1974, s. 56-59.

Wyszynski S., *Jesteście powołani i sprzedani Ludowi Bożemu*, S.C., Poznań-Warszawa 1974, s. 60-62.

Wyszynski S., *Dźwigajcie innych cenę waszej ofiary*, S.C., Poznań-Warszawa 1974, s. 73-76.

Wyszynski S., *Bądźcie wyraziści w wyznawaniu Chrystusa*, S.C., Poznań-Warszawa 1974, s. 77-80.

Wyszynski S., *Kapłan wśród ludzi*, S.C., Poznań-Warszawa 1974, s. 94-98.

Wyszynski S., *Sacerdotium a ministerium*, S.C., Poznań-Warszawa 1974, s. 99-105.

Wyszynski S., *Kapłan Tysiąclecia przed Matką wieczystego kapłana*, S.C., Poznań-Warszawa 1974, s. 111-116.

Wyszynski S., *Wierni Chrystusowemu kapłaństwu*, S.C., Poznań-Warszawa 1974, s. 125-128.

Wyszynski S., *Życie każdego kapłana jest udane*, S.C., Poznań-Warszawa 1974, s. 129-133.

Wyszyński S., *Od niepokoju posoborowego do dojrzałości myśli teologicznej*, S.C., Poznań-Warszawa 1974, s. 137-139.

Wyszyński S., *Pozostańcie jedno z Biskupem*, S.C., Poznań-Warszawa 1974, s. 65-70.

Wyszyński S., *Wezwanie do kapłanów. Wezwanie na Wielki Post*, Warszawa, 2 lutego 1953, w: tenże, *Listy pasterskie Prymasa Polski 1946-1974*, Paris 1975, s. 244-247.

Wyszyński S., *Do kapłanów archidiecezji przed dniem 5 maja*, Warszawa 1957, w: tenże, *Listy pasterskie Prymasa Polski 1946-1974*, Paris 1975, s. 280-281.

Wyszyński S., *Listy pasterskie Prymasa Polski 1946-1974*, Paris 1975.

Wyszyński S., *Wezwanie do kapłanów na Wielki Post*, Warszawa, Popielec 1960, w: tenże, *Listy pasterskie Prymasa Polski 1946-1974*, Paris 1975, s. 349-351.

Wyszyński S., *List wielkopostny do duchowieństwa i wiernych o zagrożeniu moralności narodu*, w: tenże, *Listy pasterskie Prymasa Polski 1946-1974*, Paris 1975, s. 571-581.

Wyszyński S., *List do wiernych archidiecezji warszawskiej na Niedzielę powołań kapłańskich*, Warszawa 23 I kwietnia 1981, w: tenże, *Listy Pasterskie Prymasa Polski oraz Episkopatu 1975-1981*, Paris 1988, s. 198-200.

Wyszyński S., *Listy Pasterskie Prymasa Polski oraz Episkopatu 1975-1981*, Paris 1988.

Wyszyński S., *List do kapłanów archidiecezji*, Warszawa 15 lipca, w: tenże, *Listy Pasterskie Prymasa Polski oraz Episkopatu 1975-1981*, Paris 1988, s. 77-78.

Wyszyński S., *Zachęta do duchowieństwa i wiernych na czas przygotowania wielkanocnego*, w: tenże *Listy Pasterskie Prymasa Polski oraz Episkopatu 1975-1981*, Paris 1988, s. 41-44.

Wyszyński S., *Moc żywej wiary w ciężkiej sytuacji Kościoła (Do duchowieństwa w Gdańsku 23 X 1960)*, w: tenże, *Nauczanie społeczne 1946-1981*, Warszawa 1990, s. 161-167.

Wyszyński S., *Oto idziemy do Jerozolimy*, w: B. Piasecki (oprac.), *Ostatnie dni Prymasa Tysiąclecia*, Kraków 2011, s. 133-141.

Wyszyński S., *List do moich kapłanów* (Drugie wydanie. Wydawnictwo *Soli Deo*) Warszawa 2019.

Wyszyński S., *Do Księży Marianów w Londynie*, w: S. Wyszyński, DZ, t. XXII (Lipiec Grudzień 1968), Warszawa 2023, s. 203-204.

Wyszyński S., w: S. Wyszyński, DZ, t. XXII (Lipiec Grudzień 1968), Warszawa 2023, s. 205-206.

V. DUSZPASTERSTWO LITURGICZNE

Alessandro di Bussolo

Czwarta encyklika Franciszka, «*Dilexit nos*» nawiązuje do tradycji i współczesnej myśli o „miłości ludzkiej i Bożej Serca Jezusa Chrystusa”. Zachęca do odnowienia autentycznej pobożności, aby nie zapomnieć o czułości wiary, radości z oddania się służbie, gorliwości misji. Serce Jezusa bowiem prowadzi nas do miłości i posyła nas do bliźnich.

„«Umiłował nas» – mówi św. Paweł, odnosząc się do Chrystusa (Rz 8, 37), abyśmy odkryli, że od tej miłości nic «nie zdoła nas odłączyć» (Rz 8, 39)”. Tak rozpoczyna się czwarta encyklika Papieża Franciszka, zatytułowana *Dilexit nos* od jej pierwszych słów, która jest poświęcona ludzkiej i Bożej miłości Serca Jezusa Chrystusa. „Jego otwarte Serce uprzedza nas i czeka bezwarunkowo na nas, nie stawiając żadnych wstępnych wymagań, aby móc nas kochać i ofiarować nam swoją przyjaźń: On pierwszy nas umiłował (por. 1 J 4, 10). Dzięki Jezusowi «myśmy poznali i uwierzyli miłości, jaką Bóg ma ku nam» (1 J 4, 16)”.

Miłość Chrystusa ukazana w Jego Najświętszym Sercu

Podczas gdy „w społeczeństwie – jak pisze Papież– mnożą się różne formy religijności, które nie odwołują się do osobistej relacji z Bogiem miłości”, a chrześcijaństwo często zapomina o „czułości wiary, radości z oddania się służbie, gorliwości misji prowadzonej pomiędzy ludźmi”, Papież Franciszek proponuje nowe pogłębienie miłości Chrystusa ukazanej w Jego świętym Sercu i zachęca nas do odnowienia autentycznej pobożności, pamiętając, że w Sercu Chrystusa „możemy odnaleźć całą Ewangelię”: to w Jego Sercu „ostatecznie rozpoznajemy samych siebie i uczymy się kochać”.

Świat zdaje się tracić serce

Franciszek wyjaśnia, że spotykając miłość Chrystusa, „stajemy się zdolni do tworzenia braterskich więzi, do uznania godności każdego człowieka i do troszczenia się razem o nasz wspólny dom”, do czego zachęca w swoich społecznych encyklikach *Laudato si* i *Fratelli tutti*. Stając przed Sercem Chrystusa, prosi Pana, „aby jeszcze raz zlitował się nad tą zranioną ziemią” i wylał na nią „skarby swojego światła i miłości”, aby świat, który „przeżywa wojny, nierówności społeczno-ekonomiczne, konsumpcjonizm i antyludzkie wykorzystywanie technologii, mógł odzyskać to, co najważniejsze i niezbędne: serce”. Ogłaszając przygotowanie dokumentu na zakończenie audjencji generalnej 5 czerwca, Papież wskazał, że pomoże on rozważać aspekty „miłości Pana, które mogą oświetlić drogę odnowy kościelnej, ale także, które mówią coś znaczącego światu, wydającemu się tracić serce”. Ma to wszystko miejsce podczas obchodów 350. rocznicy pierwszego objawienia Najświętszego Serca Jezusa św. Małgorzacie Marii Alacoque z 1673 roku, które potrwać do 27 czerwca 2025 roku.

Znaczenie powrotu do serca

Encyklika o kulcie Najświętszego Serca Jezusa, poprzedzona krótkim wstępem i podzielona na pięć rozdziałów, zgodnie z zapowiedzią z czerwca, zawiera „cenne refleksje poprzednich tekstów Magisterium i długą tradycję sięgającą Pisma Świętego, aby dziś na nowo zaproponować całemu Kościołowi ten pełen duchowego piękna kult”.

Pierwszy rozdział, „Znaczenie serca”, wyjaśnia, dlaczego trzeba „powrócić do serca”

w świecie, w którym jesteśmy kuszeni, „aby stać się nienasyconymi konsumpcjonistami i niewolnikami mechanizmów rynku”. Rozdział ten analizuje, co rozumiemy przez pojęcie „serce”: Biblia mówi o nim jako o rdzeniu „które kryje się za tym, co zewnętrzne”, miejscu, gdzie „nie liczy się to, co pokazujemy na zewnątrz ani to, co ukrywamy – tam jesteśmy sobą”. Do serca prowadzą pytania, które mają znaczenie: jaki sens chcę nadać swojemu życiu, swoim wyborom i działaniom, kim jestem przed Bogiem. Papież podkreśla, że współczesne pomniejszanie roli serca znajdujemy „w greckim i przedchrześcijańskim racjonalizmie, w postchrześcijańskim idealizmie oraz w różnych formach materializmu”. Stąd w wielkich nurtach filozoficznych preferowano takie pojęcia jak „rozum, wola czy wolność”. Nie znajdując miejsca dla serca, „nie rozwinęła się również szeroko idea osobistego centrum”, w którym wszystko mogłaby jednoczyć miłość. Papież zwraca uwagę, że powinniśmy uznać, że to ja „jestem moim sercem, ponieważ to ono mnie wyróżnia, kształtuje moją tożsamość duchową i jednoczy mnie w komunii z innymi ludźmi”.

Świat może się zmienić, zaczynając od serca

Serce „łączy elementy” i „umożliwia każdą autentyczną więź, ponieważ relacja, która nie jest budowana sercem, nie jest w stanie przewyciężyć rozdrobnienia indywidualizmu”. Duchowość świętych, takich jak Ignacy Loyola (przyjęcie przyjaźni z Panem jest kwestią serca) i John Henry Newman (Pan zbawia nas, przemawiając do naszego serca ze swojego Najświętszego Serca), uczy nas, jak pisze Papież Franciszek, że „stojąc przed Sercem żywego i obecnego Jezusa, nasz umysł, oświecony przez Ducha, rozumie słowa Jezusa”. Ma to również konsekwencje społeczne, ponieważ świat może się zmienić, „zaczynając od serca”.

Gesty i słowa miłości

Drugi rozdział poświęcony jest gestom i słowom miłości Chrystusa. Jego gesty, które pokazują, że traktuje nas jak przyjaciół i ukazują, że Bóg jest „bliskością, współczuciem i czułością”, widzimy w spotkaniach z Samarytanką, Nikodemem, prostytutką, kobietą przyłapaną na cudzołóstwie oraz niewidomym przy drodze. Jego spojrzenie, które „przenika głębię twojego wnętrza”, pokazuje, że Jezus „poświęca całą swoją uwagę ludziom, ich troskom i ich cierpieniom”. Robi to w taki sposób, że „podziwia dobre rzeczy, które w nas rozpoznaje”, jak w przypadku setnika, nawet jeśli inni tego nie zauważają. Najbardziej wymownym gestem miłości jest „Chrystus przybity do krzyża”. Wcześniej Jezus płacze nad przyjacielem Łazarzem i przeżywa męki w Ogrodzie Oliwnym, świadomy nadchodzącej gwałtownej śmierci „z rąk tych, których tak bardzo kochał”.

Tajemnica Serca, które tak bardzo umiłowało

W trzecim rozdziale, „Oto Serce, które tak bardzo umiłowało”, Papież przypomina, w jaki sposób Kościół rozważa i rozważał w przeszłości „świętą tajemnicę Serca Pana”. Czyni to, odwołując się do encykliki Piusa XII *Haurietis aquas*, o nabożeństwie do Najświętszego Serca Pana Jezusa (1956). Wyjaśnia, że „nabożeństwo do Serca Chrystusa nie jest kultem organu oddzielonego od Osoby Jezusa”, ponieważ to, co kontemplujemy i adorujemy to „cały Jezus Chrystus, Syn Boży, który stał się człowiekiem, przedstawiany na obrazach, na których wyeksponowane jest Jego serce”. Obraz Serca z ciała, podkreśla Papież, pomaga nam kontemplować w pobożności, że „miłość Serca Jezusowego, nie oznacza samej tylko miłości Bożej, ale także miłość ludzką”. „W obrazie Serca Pana – Papież cytuje dalej

Benedykta XVI – zawiera się potrójna miłość”. Jego Serce, cytuje dalej Benedykta XVI, zawiera „potrójną miłość”: wrażliwą miłość Jego fizycznego serca „i Jego podwójną miłość duchową, ludzką i Bożą”, w której możemy spotykać „w skończoności to, co nieskończone”.

Serce Jezusa jest syntezą Ewangelii

Wizje niektórych świętych, szczególnie oddanych Sercu Chrystusa – podkreśla Papież Franciszek – „są to piękne natchnienia, które mogą motywować i przynosić wiele dobra”, jednak „nie są czymś, w co wierzący są zobowiązani wierzyć, jakby to było Słowo Boże”. Dlatego Papież, nawiązując do słów Piusa XII, przypomina, że nie można twierdzić, iż ten kult „zrodził się na skutek prywatnych objawień”. Wręcz przeciwnie, „nabożeństwo do Serca Chrystusa jest istotne dla naszego życia chrześcijańskiego, ponieważ oznacza pełne wiary i adoracji otwarcie na tajemnicę Bożej i ludzkiej miłości Pana, do tego stopnia, że możemy jeszcze raz stwierdzić, iż Najświętsze Serce jest syntezą Ewangelii”. Następnie Papież zachęca do odnowienia nabożeństwa do Serca Jezusa także w odpowiedzi na „nowe przejawy «duchowości bez ciała»”, które mnożą się w społeczeństwie. Konieczny jest powrót do „ucieleśnionej syntezy Ewangelii”, zwłaszcza w obliczu „wspólnot i pasterzy skupionych wyłącznie na działaniach zewnętrznych, na reformach strukturalnych pozbawionych Ewangelii, na obsesyjnych organizacjach, światowych projektach, zsekularyzowanych refleksjach i różnych propozycjach przedstawianych jako wymagania, które czasem usiłuje się narzucić wszystkim”.

Doświadczenie miłości, „która daje pić”

W dwóch ostatnich rozdziałach Papież Franciszek podkreśla dwa aspekty, które „nabożeństwo do Najświętszego Serca powinno łączyć, aby nadal nas karmić i przybliżyć do Ewangelii: osobiste doświadczenie duchowe oraz zaangażowanie wspólnotowe i misyjne”. W czwartym rozdziale, „Miłość, która daje pić”, Papież ponownie przywołuje Pismo Święte i, idąc śladami pierwszych chrześcijan, rozpoznaje Chrystusa i Jego przebitą bok w „tym, którego przebili”, co Bóg odnosi do siebie w prorocztwie z Księgi Zachariasza. Jest to źródło otwarte dla ludu, by ugasić jego pragnienie miłości Boga i „na obmycie grzechu i zmyć”. Wielu Ojców Kościoła wspominało o ranie boku Jezusa jako źródle wody Ducha, a wśród nich szczególnie św. Augustyn, który „utorował drogę nabożeństwu do Najświętszego Serca jako miejsca osobistego spotkania z Panem”. Stopniowo ten przebitą bok – przypomina Papież – „przybrał postać serca”. W swoim nauczaniu Papież wymienia wiele świętych kobiet, które „opowiedziały o swoich doświadczeniach spotkania z Chrystusem, cechujących się spoczynkiem w Sercu Pana”. Wśród bardziej współczesnych czcicieli Papież wspomina w encyklice przede wszystkim św. Franciszka Salezego, który przedstawia swoją propozycję życia duchowego poprzez „serce przebite dwiema strzałami otoczone koroną cierniową”.

Objawienia św. Małgorzacie Alacoque

Pod wpływem tej duchowości św. Małgorzata Maria Alacoque opisała objawienia Jezusa w Paray-le-Monial, które miały miejsce między końcem grudnia 1673 a czerwcem 1675 roku. Istotą przekazu, jaki nam pozostawiła, można streścić w słowach, które usłyszała: „Oto Serce, które tak bardzo ukochało ludzi, że w niczym nie oszczędzając siebie, całkowicie się wyniszczyło i ofiarowało, aby im okazać miłość”.

Teresa z Lisieux, Ignacy Loyola i Faustyna Kowalska

Dokument przypomina słowa św. Teresy z Lisieux, która mówiła o Jezusie: „Ten, którego Serce było w zjednoczeniu z moim”, oraz jej listy do siostry Marii, w których pomagała skupić nabożeństwo do Najświętszego Serca nie na „bolesnym” aspekcie, który rozumiał wynagrodzenie jako „pierwszeństwo ofiary”, lecz na zaufaniu „jako najlepszej ofierze, miłej Sercu Chrystusa”. Papież jezuita poświęca kilka fragmentów encykliki roli Najświętszego Serca w historii Towarzystwa Jezusowego, podkreślając, że w swoich „Ćwiczeniach Duchowych” św. Ignacy Loyola proponuje ćwiczącemu „wejście w Serce Chrystusa” w dialogu serca z sercem. W grudniu 1871 roku ojciec Beckx poświęcił Towarzystwo Najświętszemu Sercu Jezusa, a ojciec Arrupe ponowił ten akt w 1972 roku. Wspomniane są również doświadczenia św. Faustyny Kowalskiej, która ponownie ożywiła nabożeństwo, kładąc mocny akcent na chwalebne życie Zmartwychwstałego i Boże miłosierdzie, co skłoniło św. Jana Pawła II do ścisłego powiązania swojej refleksji nad miłosierdziem z nabożeństwem do Serca Chrystusa. Mówiąc o „nabożeństwie pocieszenia”, encyklika wyjaśnia, że wobec znaków Męki zachowanych w sercu Zmartwychwstałego wierny nieuchronnie „pragnie odpowiedzieć” także „na ból, który Chrystus zgodził się znieść ze względu na tę miłość”.

Papież apeluje, by „nikt nie wyśmiewał się z przejawów żarliwej wiary świętego i wiernego Ludu Bożego, który w swojej pobożności ludowej stara się pocieszyć Chrystusa”. Gdy bowiem „pragnąc Go pocieszyć, zostajemy pocieszeni”, możemy również „pocieszać tych, którzy są w jakimkolwiek ucisku”.

Nabożeństwo do Serca Chrystusa prowadzi do braci

Piąty i ostatni rozdział, „Miłość dla Miłości”, pogłębia wspólnotowy, społeczny i misyjny wymiar każdej autentycznej pobożności do Serca Chrystusa, która „prowadzi nas do Ojca, posyła nas do braci”. Miłość do bliźnich – „nie ma większego czynu, jaki możemy Mu ofiarować, aby miłość odwzajemnić miłością”. Patrząc na historię duchowości, Papież przypomina, że misyjne zaangażowanie św. Karola de Foucauld uczyniło go „bratem wszystkich”: „pozwalając się kształtować Sercu Chrystusa, pragnął objąć swoim braterskim sercem całą cierpiącą ludzkość”. Papież Franciszek odnosi się także do wynagrodzenia, jak tłumaczył to św. Jan Paweł II: „poprzez całkowite oddanie się Sercu Chrystusa, «na ruinach nienawiści i przemocy będzie mogła powstać cywilizacja Serca Chrystusa»”.

Misja rozmiłowania świata

Encyklika przypomina za św. Janem Pawłem II, że „poświęcenie się Sercu Chrystusa «wiąże się z działalnością misyjną Kościoła, ponieważ odpowiada na pragnienie Serca Jezusa, aby za pośrednictwem członków Jego Ciała rozszerzać na cały świat całkowite oddanie się Kościoła sprawie Królestwa»”. W ten sposób, dzięki chrześcijanom, „miłość będzie się rozlewać w ludzkich sercach, aby mogło wzrastać Ciało Chrystusa, którym jest Kościół, oraz by powstawało społeczeństwo sprawiedliwości, pokoju i braterstwa”. Aby uniknąć wielkiego ryzyka, o którym mówił św. Paweł VI, że w misji „mówi się i robi wiele rzeczy, ale nie udaje się doprowadzić do szczęśliwego spotkania z miłością Chrystusa”, potrzebni są „misjonarze rozmiłowani, którzy wciąż pozwalają się zdobyć przez Chrystusa”.

Modlitwa Franciszka

Tekst kończy się tą modlitwą Papieża Franciszka: „Proszę Pana Jezusa, aby z Jego Najświętszego Serca wypłynęły dla nas wszystkich strumienie wody żywej, aby zagoić rany,

które sobie zadajemy, aby umocnić naszą zdolność kochania i służenia, aby pobudzać nas do nauki wspólnego podążania ku światu sprawiedliwemu, solidarnemu i braterskiemu. Tak będzie do czasu, gdy szczęśliwie zjednoczeni będziemy ucztować w Królestwie niebieskim. Tam będzie zmartwychwstały Chrystus, który zharmonizuje wszystkie nasze różnice światłem nieustannie płynącym z Jego otwartego Serca. Niech Jezus zmartwychwstały będzie zawsze błogosławiony!”.

L'Osservatore Romano (e-wydanie polskie) 24(2024) Nr 19(466), s. 24-28.

Święto Muzyki Kościelnej 2024 r.

Jak to dobrze jest grać naszemu Bogu, jak miło jest nucić pieśń pochwalną (Ps 147, 1)

Czcigodni Współbracia w Kapłaństwie! Kochani Bracia i Siostry Muzycy Kościelni! Przyjmijcie serdeczne pozdrowienia od Tronu Jasnogórskiej Pani.

Św. Cecylia, dziewica i męczennica, patronka muzyki i śpiewu kościelnego, jest dla nas wzorem wiary, jasnym drogowskazem do naśladowania Chrystusa i wypełnienia Jego woli. W pielgrzymce do Domu Ojca patronuje nam całym sercem i za nami oręduje, dodając odwagi, abyśmy walczyli w obronie wiary i w Niebie wysławiali Boże zwycięstwo. Każdego roku z radością przeżywamy Jej liturgiczne wspomnienie. Z tej okazji duszpasterze muzyków kościelnych zapraszają i zachęcają, abyśmy ten czas przeżywali na wspólnotowych rekolekcjach, dniach skupienia, warsztatach liturgiczno-muzycznych, sympozjach i kongresach. Organizujmy liczne koncerty, które z pewnością przyczynią się do podniesienia poziomu wykonawczego naszych chórów i zespołów wokalnie-instrumentalnych, stwarzając okazję do uwielbienia Boga, Stwórcy wszelkiego piękna i dobra. Kościół zaprasza nas do refleksji i pogłębienia naszej wiary, która rodzi się ze słuchania słowa Bożego, przeżywania liturgii pokutnej, w której Bóg odpowiada na nasze grzechy swoim przebaczeniem, abyśmy dziękując za dar powołania muzyka kościelnego mieli tę radość, że to właśnie na nas spełnią się słowa Chrystusa: *A kto by chciał Mi służyć, niech idzie za Mną, a gdzie Ja jestem, tam będzie i mój sługa. A jeśli ktoś Mi służy, uczci go mój Ojciec* (J 12, 26). Podczas uroczystej Eucharystii pragniemy dziękować Panu Bogu za piękno posługi muzyka kościelnego.

Pogłębiajmy naszą osobistą relację z Chrystusem Ukrzyżowanym i Zmartwychwstałym, bo od niej zależy kształt naszego chrześcijańskiego życia i posługiwania w Kościele. Kościół święty wciąż i nieustannie zaprasza nas do odważnego wyznawania wiary. *Posłuchajmy jeszcze raz słów Elżbiety w świetle Magnificat Maryi: „Błogosławiona [jest], która uwierzyła”*. *Pierwszym i podstawowym warunkiem, żeby stać się mieszkaniem Boga i w ten sposób odnaleźć ostateczne szczęście, jest wiara, jest wierzyć, w Boga, tego Boga, który się ukazał w Jezusie Chrystusie i którego głos słyszymy w słowie Bożym Pisma Świętego. Wierzyć nie znaczy dołączyć jeszcze jedną opinię do innych. A przekonanie, wiara, że Bóg istnieje, nie jest informacją jak inne. Jest wiele informacji, których prawdziwość bądź fałszywość nas nie interesuje, bo nie zmieniają naszego życia. Jednak, jeśli Boga nie ma, życie jest puste i przyszłość jest pusta. A jeśli Bóg jest, wszystko się zmienia, życie jest światłem, nasza przyszłość jest światłem, mamy też wskazówki, jak żyć. Wiara stanowi zatem zasadnicze*

ukierunkowanie naszego życia. Wiara, stwierdzenie: „Tak wierzę, że jesteś Bogiem, wierzę, że w Synu, który stał się człowiekiem, jesteś obecny pośród nas”, nadaje kierunek mojemu życiu, każe mi przyłgnąć do Boga, zjednoczyć się z Bogiem i w ten sposób znaleźć swoje miejsce, w którym mam żyć, i odkryć, jak mam żyć (Benedykt XVI).

Życzę wszystkim duszpasterzom oraz muzykom kościelnym silnej wiary, głębokiego zjednoczenia z Chrystusem, podążania drogą miłości, która na Krzyżu zajaśniała swym blaskiem objawiając swą moc i w zmartwychwstaniu przywróciła nam życie wieczne.

Dnia 22 listopada 2024 roku, w kaplicy Matki Bożej na Jasnej Górze o godzinie 18.30 będziemy się modlić podczas Mszy świętej za wszystkich drogich muzyków kościelnych w Polsce. Podczas liturgii grać i śpiewać będą: zespół *Solidaris Brass*, schola *Domine Iesu* oraz chór męski *Pochodnia*. Po Mszy świętej, w bazylice jasnogórskiej (godzina 19.30) odbędzie się koncert ku czci św. Cecylii w wykonaniu zespołu *Solidaris Brass*.

Niech Jasnogórska Królowa Polski ogarnia nas wszystkich płaszczem swojej opieki!

o. dr Nikodem Kilnar OSPPE
krajowy duszpasterz muzyków kościelnych

VI. INFORMACJE

Sprawozdanie z zebranie Komisji ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów Konferencji Episkopatu Polski (Warszawa, 4-5 listopada 2024 r.)

W dniach 4-5 listopada 2024 roku, w gmachu Sekretariatu Konferencji Episkopatu Polski w Warszawie, odbyło się kolejne zebranie Komisji ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów. Pracom przewodniczył biskup pomocniczy diecezji bielsko-żywieckiej Piotr Greger.

Po *Liturгии godzin* (Modlitwa w ciągu dnia) sekretarz komisji ks. Jacek Nowak SAC odczytał protokół z poprzedniego zebrania. Po dyskusji dokonano jednej zmiany (sprawa dotyczy Mszy świętej za zmarłych), a następnie przyjęto protokół jednogłośnie.

Arcybiskup metropolita warmiński Józef Górczyński podzielił się refleksją na temat rzymskich obrad Synodu o synodalności. W szczególności zwrócił uwagę na kwestie liturgiczne, które znalazły się w zapisie końcowego dokumentu synodalnego. Na kanwie przedstawionej relacji zrodziła się ożywiona dyskusja.

Następnie biskup Piotr Greger przedstawił sprawy liturgiczne dotyczące zbliżającego się Roku Jubileuszowego 2025 (formularze mszalne, obrzęd rozpoczęcia Roku Jubileuszowego w diecezjach, materiał do wykorzystania we wszystkich parafiach).

Wiele czasu poświęcono rewizji tekstów *Mszalu rzymskiego* (kanony mszalne, rubryki). Pierwszy dzień zebrania zakończono wspólną modlitwą *Liturгии godzin* (Nieszpory).

Drugi dzień zebrania rozpoczęto sprawowaniem Mszy świętej. Liturgii przewodniczył i wygłosił homilię biskup pomocniczy diecezji opolskiej Rudolf Pierskała. Następnie komisja, po modlitwie, kontynuowała obrady. Prace dotyczyły kolejnych tekstów *Mszalu rzymskiego*.

Zebranie zakończono wspólną modlitwą i błogosławieństwem.

Kolejne zebranie Komisji zostało zaplanowane w dniach 20-22 stycznia 2025 roku w Warszawie.

Bp Piotr Greger

Licheń: odbyło się ogólnopolskie spotkanie duszpasterzy służby liturgicznej

Dom Pielgrzyma *Arka* w Licheniu był miejscem 75. ogólnopolskiego zebrania duszpasterzy służby liturgicznej. Hasłem przewodnim były słowa *Pielgrzymi nadziei* będące mottem zbliżającego się Roku Jubileuszowego 2025. Pracom przewodniczył arcybiskup metropolia warmiński Józef Górczyński, pełniący zadania przewodniczącego Podkomisji ds. Służby Liturgicznej. W spotkaniu uczestniczył biskup pomocniczy diecezji bielsko-żywieckiej Piotr Greger, przewodniczący Komisji ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów Konferencji Episkopatu Polski. Za sprawy organizacyjne był odpowiedzialny ogólnopolski duszpasterz służby liturgicznej ks. Krzysztof Ora.

W czasie spotkania uczestnicy dwukrotnie sprawowali Eucharystię. W pierwszym dniu, liturgii celebrowanej w bazylice licheńskiej przewodniczył arcybiskup Józef Górzyński, zaś w drugim dniu, Eucharystii sprawowanej w kaplicy Domu Pielgrzyma przewodniczył biskup Piotr Greger. Hierarchowie wygłosili także homilie.

W części formacyjnej wygłoszone zostały następujące konferencje: *Przepowiadanie nadziei* (ks. Artur Sepiolo); *Ukryte komunikaty jako przeszkoda w budowaniu ducha grupy* (Dorota Rzepczyńska); *Jakie duszpasterstwo powołań dzisiaj?* (biskup Andrzej Przybylski); *Wprowadzenie do psychiatrii pastoralnej dla duszpasterzy służby liturgicznej* (Wojciech Kosmowski). Zebrani mieli okazję uczestniczyć w warsztatach: *Budowanie relacji otwartej z nastolatkami w oparciu o aktywne słuchanie. Wspomaganie rozwoju moralnego a stawianie pytań otwartych poszukujące rozwiązania* (Dorota Rzepczyńska).

Biskup Piotr Greger poinformował o aktualnych pracach Komisji ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów Konferencji Episkopatu Polski.

Księdzu arcybiskupowi Józefowi Górzyńskiemu złożono podziękowanie za dziesięć lat przewodniczenia pracom podkomisji, statutowo nie może już pełnić tego zadania. Podczas najbliższego zebrania plenarnego Konferencja Episkopatu Polski dokona wyboru nowego przewodniczącego.

Bp Piotr Greger

Bielsko-Biała: błogosławieństwo ministrantów słowa Bożego

„Wasz przekaz czytanego słowa Bożego ma powodować, aby chrześcijaństwo nie koncentrowało się na człowieku i jego sprawach, ale na Bogu” – powiedział bp Piotr Greger do 450 młodych ludzi z diecezji bielsko-żywieckiej, którzy 23 listopada 2024 roku otrzymali od niego specjalne błogosławieństwo związane z podjęciem przez nich funkcji lektora Liturgicznej Służby Ołtarza (LSO). Obrzęd ten odbył się w kościele pw. NSPJ w Bielsku-Białej. Hierarcha przewodniczył Eucharystii w koncelebrze kilkudziesięciu kapłanów.

W homilii biskup wyjaśnił istotę błogosławieństwa nowych lektorów oraz wskazał na ich rolę w Kościele. Jak zaznaczył, nowo pobłogosławieni lektorzy są wezwani do służby Kościołowi poprzez czytanie słowa Bożego podczas liturgii. Wy tłumaczył, że nie jest to jedynie techniczne zadanie, ale głębokie zaangażowanie duchowe, polegające na przekazywaniu słowa Bożego z pełnym przekonaniem i świadectwem życia.

Hierarcha przypomniał, że lektorzy są wezwani do osobistego przyjmowania słowa Bożego i dzielenia się nim z wiernymi, aby chrześcijaństwo koncentrowało się na Bogu, a nie tylko na sprawach ludzkich. „Autentyczne słuchanie słowa Bożego, jego przyjęcie i utożsamienie z treścią sprawia, że lektor staje się prawdziwym głosicielem Chrystusa. Czytający słowo Boże musi pamiętać, że nie chodzi tylko o sprawności i umiejętności retoryczne. Sprawa sięga o wiele głębiej; chodzi o przekazanie tego, co już w was jest, co sami sobie przyswoiliście, czym żyjecie. Chodzi o to, abyście, czytając, nie byli tylko miedzią brzęczącą czy brzękami cymbałami, ale prawdziwymi świadkami, którzy czytane słowo Boże potwierdzają codziennym życiem” – zaakcentował.

Wskazał też na konieczność łączenia słowa Bożego, liturgii i wspólnoty w jedną całość, umacniającą życie chrześcijańskie. Przestrzegając, że w przeciwnym razie grozi duchowe rozproszenie i podatność na wpływy współczesnego świata. „Istotą powodzenia jakiegokolwiek grupy kościelnej jest połączenie słowa Biblii, liturgii i wspólnoty. To jest synteza, której

potrzebuje współczesny człowiek, aby nie ulec rozszarpaniu na kawałki, żeby nie pozwolić wypłukać z siebie tego, co stanowi o naszym byciu uczniem Jezusa. Sami, w pojedynkę, mając nawet ciekawy pomysł, nie damy rady. Minimalistyczny styl życia polegający na pójściu do kościoła w niedzielę i święto oraz na pomodleniu się od czasu do czasu nie wystarczy; nigdy nie był wystarczający. Taki model życia nie przetrzyma naporu brudnej wody barbarzyństwa wdzierającej się ze współczesnego świata” – stwierdził.

Biskup zauważył też ważną rolę formatorów (kapłanów i świeckich), którzy pomagają lektorom w rozwoju duchowym i przygotowują ich do tej posługi.

Ks. Przemysław Gawlas, diecezjalny duszpasterz LSO, przedstawił kandydatów do funkcji lektora. Następnie bp Greger w uroczystym obrzędzie, wręczając wraz z innymi kapłanami krzyże i egzemplarze Pisma Świętego, przyjął 450 ministrantów do grona lektorów LSO. Były wśród nich dziewczynki. Wszyscy pochodzą z różnych zakątków diecezji bielsko-żywieckiej i przygotowywali się do pełnienia funkcji na specjalnych lektorskich kursach dekanalnych.

Ks. Gawlas pod koniec liturgii zwrócił się do samych ministrantów i przypomniał im, że to ważny moment w ich życiu. „Fakt, że tu dziś jesteście, doprowadził do tego, że po błogosławieństwie do tej szczególnej posługi staliście się jeszcze bardziej odpowiedzialni za Kościół. Chciałbym, żebyście zapamiętali sobie mocno to zdanie będące nad waszymi głowami: *Uczestniczę we wspólnocie Kościoła*. To hasło kończącego się już roku liturgicznego” – powiedział.

„Piękny owoc tego roku to właśnie wy. Ksiądz biskup, a także kapłani opiekunowie w waszych parafiach bardzo na was liczą. Jesteście zdolnymi i gorliwymi młodymi ludźmi, którzy swoje talenty będą wciąż rozwijać we wspólnotach sobie powierzonych. Czytać słowo Boże w czasie liturgii to wielki zaszczyt w świecie fake newsów” – zauważył i podziękował młodym ludziom za to, że odpowiedzieli na Boże wezwanie.

„Dziękuję szczególnie kapłanom przybyłym na dzisiejszą uroczystość. Dziękuję wszystkim dekanalnym duszpasterzom służby liturgicznej, a także wszystkim zaangażowanym wykładowcom i prelegentom prowadzącym kursy lektorskie w całej diecezji. Dziękuję rodzicom, dziadkom i wszystkim krewnym nowo ustanowionych lektorów za przykład wiary, który pomógł tym młodym ludziom tutaj dzisiaj się znaleźć” – zakończył.

Zmiany w gremiach liturgicznych Konferencji Episkopatu Polski

Podczas 399. Zebrania Plenarnego Konferencji Episkopatu Polski na Jasnej Górze (18-19 listopada 2024 roku), biskupi polscy, w drodze głosowania, dokonali następujących zmian w gremiach liturgicznych:

a) **Komisja ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów** została pomniejszona o trzech konsultorów: ks. Jakub Dębiec (archidiecezja gnieźnieńska) – odwołanie; ks. Czesław Krakowiak (archidiecezja lubelska) – rezygnacja; Pan Stanisław Kalinkowski (Warszawa) – rezygnacja,

b) **Podkomisja ds. Służby Liturgicznej**: przewodniczący abp Józef Górzyński (archidiecezja warmińska) zakończył drugą pięcioletnią kadencję. W jego miejsce, na pierwszą pięcioletnią kadencję został powołany bp Rudolf Pierskała (diecezja opolska),

c) **Delegat Konferencji Episkopatu Polski ds. Duszpasterstwa Służby Liturgicznej**: abp Józef Górzyński (archidiecezja warmińska) zakończył drugą pięcioletnią kadencję.

W jego miejsce, na pierwszą pięcioletnią kadencję został powołany bp Rudolf Pierskała (diecezja opolska),

d) **Duszpasterz Krajowy Służby Liturgicznej:** ks. Krzysztof Ora (diecezja świdnicka) został powołany na drugą pięcioletnią kadencję,

e) **Delegat Konferencji Episkopatu Polski ds. Muzyki Kościelnej:** bp Piotr Greger (diecezja bielsko-żywiecka) został powołany na drugą pięcioletnią kadencję,

f) **Zespół ds. weryfikacji materii Eucharystii** - odwołano następujące osoby: ks. Krzysztof Konecki (diecezja włocławska), ks. Jakub Dębiec (archidiecezja gnieźnieńska), ks. Bartłomiej Matczak (archidiecezja warmińska),

g) **Zespół Programowy ds. Transmisji Telewizyjnych Mszy Świętych:** przewodniczącą abp Józef Górzyński (archidiecezja warmińska) zakończył drugą pięcioletnią kadencję. W jego miejsce, na pierwszą pięcioletnią kadencję został powołany abp Wiesław Śmigiel (archidiecezja szczecińsko-kamieńska).

Sprawozdanie z XV. ogólnopolskiej pielgrzymki muzyków kościelnych na Jasną Górę (9 listopada 2024 r.)

Dnia 9 listopada 2024 roku odbyła się XV. ogólnopolska pielgrzymka muzyków kościelnych na Jasną Górę, pod hasłem *Uczestniczę we wspólnocie Kościoła*, które jest zarazem hasłem roku liturgicznego 2024 w Polsce. Organizatorem pielgrzymki było Krajowe Duszpasterstwo Muzyków Kościelnych, Stowarzyszenie Polskich Muzyków Kościelnych, Federacja *Caecilianum*, Polska Federacja *Pueri Cantores*. W spotkaniu uczestniczyli dyrygenci, organiści, chóry, schole liturgiczne, kantorzy, zespoły wokalnie-instrumentalne.

W słowie powitania o. Nikodem Kilnar powiedział: „Jako muzycy kościelni mamy tę ogromną łaskę od Boga, że niemal każdego dnia możemy uczestniczyć we wspólnocie Kościoła – w Eucharystii, w której Chrystus ofiaruje samego siebie za zbawienie nasze i całego świata. Na początku naszego pielgrzymowania trzeba sobie postawić pytanie: czy naprawdę w całej pełni uczestniczę we wspólnocie Kościoła? Jeśli nie, to co zrobić, aby tak się stało? Odpowiedź daje nam Chrystus, nasz Pan i Odkupiciel, kiedy mówi: *Nawracajcie się i wiercie w Ewangelię* (Mk 1, 15). Trzeba wciąż i nieustannie weryfikować swoje życie, aby w pełni przyjąć słowo Boga, aby ono objawiło się w naszym życiu – w naszym śmiertelnym ciele, i aby stało się znakiem zbawienia dla braci i sióstr, wśród których żyjemy i którym posługujemy”.

Liturgię i muzykę przygotowali muzycy kościelni archidiecezji łódzkiej, która 11 marca 2024 roku zakończyła diecezjalny etap procesu beatyfikacyjnego Sługi Bożej Stanisławy Leszczyńskiej, dzielnej i niezłomnej położonej niemieckiego obozu zagłady *Auschwitz-Birkenau*, która stanęła po stronie Boga będącego miłośnikiem życia. Ona, w przesłaniu: *Nie, nigdy nie wolno zabijać dzieci!* dała wyraz swej heroicznej miłości Boga i bliźniego. Stała się w ten sposób znakiem wszechogarniającej miłości Boga, która objawiła się wobec ponad 3000 kobiet, od których odbierała porody w warunkach uwłaczających, aby okazując im swoją postawą miłość Boga. Warto dzisiaj podczas tej pielgrzymki, pokazać Jej troskę o przekaz wiary i kultury muzycznej pielęgnowanej w domu rodzinnym. Bardzo lubiła kontakt z przyrodą, sztuką i muzyką. Wszyscy jej synowie grali na cytrach, a w jej powojennym mieszkaniu przy ulicy Zgierskiej 99 w Łodzi, w salonie stały dwa fortepiana-

ny, na których często grali jej najbliżsi. Sama Stanisława miała słuch absolutny i pięknie śpiewała. Jej dzieci zapamiętały ją nucącą przy codziennych czynnościach - powiedział o. Nikodem Kilnar. Prośmy Boga o Jej rychłą beatyfikację, aby Jej świętość zajaśniała nam, Kościołowi w Polsce i na całym okręgu ziemi – zaznaczył.

Jak każdego roku, podczas naszego świętowania na Jasnej Górze polecaliśmy Bożemu miłosierdziu naszych drogich zmarłych muzyków kościelnych, organistów, dyrygentów, chórzystów, kompozytorów oraz instrumentalistów, którzy uprzedzili nas do wiecznej Ojczyzny. Nasze świętowanie rozpoczęliśmy o godzinie 9.45 w sali papieskiej, gdzie o. Nikodem Kilnar OSPPE powitał wszystkich pielgrzymów muzyków kościelnych, a także tych którzy przybyli w grupach zorganizowanych: chór *Cantores Misericordiae Dei* z parafii Miłosierdzia Bożego w Konstancynie Łódzkim (dyr. Anna Kamerys), schola gregoriańska męska i żeńska Studium Muzyki Kościelnej w Łodzi (dyr. Anna Kamerys), chór z parafii św. Anny z Łodzi (dyr. Paulina Twardowska), *Chór Pokoju* przy Parafii Najświętszej Maryi Panny Królowej Pokoju we Wrocławiu (dyr. Marek Gierczak), chór *Cantores Paschae* przy parafii św. Maksymiliana Marii Kolbego w Pabianicach (dyr. Grzegorz Lorek), chór katedralny z Sandomierza (dyr. s. dr Maria Konopka), Jasnogórski Chór Mieszany im. Królowej Polski (dyr. Marcin Lauzer). W pielgrzymce uczestniczyli także muzycy - studenci studiów organistowskich z Poznania, Rzeszowa, Tarnowa i Bydgoszczy. Śpiewy poprowadzili muzycy kościelni archidiecezji łódzkiej. Współodpowiedzialny za organizację pielgrzymki był duszpasterz muzyków kościelnych archidiecezji łódzkiej ks. dr Grzegorz Kopytowski.

O godzinie 10.00 rozpoczęła się liturgia pokutna, której przewodniczył o. Nikodem Kilnar OSPPE. Śpiewy poprowadzili: chór *Cantores Misericordiae Dei* wraz ze słuchaczami Studium Muzyki Kościelnej archidiecezji łódzkiej oraz całym zgromadzeniem liturgicznym. Po liturgii i przerwie odbyła się konferencja, którą wygłosił ks. dr Piotr Przybysz, duszpasterz Archidiecezjalnego Ośrodka Katechumenalnego, dyrektor Szkoły Katechistów Archidiecezji Łódzkiej, wykładowca Studium Muzyki Kościelnej, asystent kościelny Polskiej Federacji *Pueri Cantores*. Temat wystąpienia: *Muzyk w Kościele. Liturgia, codzienność, misja*, a po nim wspólna agapa. O godzinie 13.00 nastąpiło przygotowanie wspólnych śpiewów na Eucharystię w bazylice jasnogórskiej. O godzinie 13.30 została celebrowana Msza święta z homilią, której przewodniczył kardynał Grzegorz Ryś. W gronie koncelebransów był obecny między innymi bp Piotr Greger – przewodniczący Komisji ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów KEP oraz duszpasterze muzyków kościelnych.

W homilii kardynał Grzegorz Ryś zachęcał muzyków, „by miłości do Chrystusa nie zamykali w murach kościołów, w których posługują”. Nawiązując do Janowej Ewangelii, w której Jezus wyrzuca kupców ze świątyni i mówi o świątyni swego ciała, podkreślił, że „trzeba być człowiekiem Bożym nie tylko w kościele, ale także poza nim, w każdym momencie naszego życia”. Przypomniwał, że „ciało człowieka jest największą świątynią Boga, a On domaga się gorliwości, miłości i żarliwości. Jezusowi najbardziej zależy na Domu Bożym, którym jesteśmy my sami”, przekonywał kaznodzieja. Jako wzór, ksiądz kardynał postawił „Matkę Bożą, która Boga miała w łonie, a później na rękach; gdyby Ona nie była świątynią Boga, Kościół nie istniałby”.

Ks. Grzegorz Kopytowski, dyrektor Studium Muzyki Kościelnej archidiecezji łódzkiej w wywiadzie dla biura prasowego powiedział, że *cel muzyki liturgicznej jest taki sam, jak samej liturgii - mamy oddawać chwałę Panu Bogu, uświęcać się przez to, co czynimy, także poprzez uczestnictwo w liturgii i śpiewanie w niej. Istotnym jest także żeby muzycy kościelni*

mieli świadomość, jak bardzo ważna jest ich rola w liturgii; nie są tylko „wykonawcami”. Ponadto zwrócił uwagę, że muzyka nie jest tylko oprawą, czymś zewnętrznym. Muzyka kościelna dzięki swojej posłudze staje się pomocą dla wiernych, by także poprzez śpiew mogli się modlić.

W liturgii wzięły udział chóry połączone archidiecezji łódzkiej pod dyr. Szymona Dębrowskiego, Patryka Jadczaaka i Rafała Maciejewskiego. Po Komunii świętej odmówiona została modlitwa i zawierzenie Matce Bożej wszystkich muzyków kościelnych w Polsce. Na zakończenie o. Nikodem Kilnar podziękował wszystkim za dar wspólnej modlitwy i ogłosił, że XVI. ogólnopolska pielgrzymka muzyków kościelnych na Jasną Górę odbędzie się w Roku Świętym, 8 listopada 2025. Liturgię i muzykę przygotowują muzycy kościelni archidiecezji krakowskiej.

Po Eucharystii odbył się uroczysty koncert w wykonaniu Rafała Maciejewskiego i scholi gregoriańskiej przy Studium Muzyki Kościelnej archidiecezji łódzkiej pod dyr. Bogny Bohdanowicz i Anny Kamerys. Za kontuarem organów zasiadł Dawid Długosz.

Niech Jasnogórska Królowa Polski ogarnia nas wszystkich płaszczem swojej opieki.

o. Nikodem Kilnar OSPPE
krajowy duszpasterz muzyków kościelnych

Liturgiczne nowości wydawnicze

Franciszek, Encyklika *Dilexit nos* o miłości ludzkiej i Bożej Serca Jezusa Chrystusa, Wydawnictwo Pallottinum 2024, ISBN: 978-83-68027-09-9.

Bp Jacek Jezierski, ks. Jacek Neumann, *Wiara Kościoła, sakrament, Komunia święta i jej szafarze*, Wydawnictwo Apostolicum: Ząbki 2024, ISBN: 978-83-68029-16-1.

Timothy P. O'Malley, *Liturgia i nowa ewangelizacja. Praktykowanie sztuki ofiarnej miłości* [tłum. Laura Bigaj], Wydawnictwo WAM, Fundacja Dominikański Ośrodek Liturgiczny: Kraków 2021, ISBN: 978-83-277-1946-1.

Jean Corbon, *Liturgia ze źródła* [tłum. Anna Foltańska], Wydawnictwo WAM, Fundacja Dominikański Ośrodek Liturgiczny: Kraków 2024, ISBN: 978-83-277-3935-3.

Edward Sri, *Biblijny spacer po Mszy Świętej. By lepiej rozumieć słowa i gesty w liturgii* [przekład: Maciej Małaj], Wydawnictwo Paulinianum: Jasna Góra 2024, ISBN: 978-83-66050-85-3.

Ks. Jerzy Stefański, *O Mszy Świętej najprościej*, Wydawnictwo Paulinianum: Jasna Góra 2024, ISBN: 978-83-66050-83-9.

Ks. Edward Staniek, Ks. Leszek Mateja, *Wtajemniczenie w sakramenty*, Wydawnictwo SPES: Kraków 2023, ISBN: 978-83-65829-71-9.

Ks. Mariusz Rosik, *Egzorcyzmy. Historia, doktryna i praktyka*, Wydawnictwo W drodze: Warszawa-Poznań 2024, ISBN: 978-83-7906-808-1 (wersja drukowana); 978-83-7906-809-8 (wersja elektroniczna).

Spis treści 30(2025) Nr 1(120)

Od Redakcji

Liturgia w Roku Jubileuszowym (cz. I).....3

I. Nauczanie Ojca Świętego

Homilia papieża Franciszka wygłoszona podczas Mszy Świętej kanonizacyjnej Emanuela Ruiza Lopeza i siedmiu towarzyszy oraz Franciszka Abdela Mooti oraz Rafaela Massabki, Józefa Allamano, Marii-Leonii Paradis i Heleny Guerra (Rzym, 20 października 2024 r.)5

„Duch Święty darem Boga”. *Duch Święty i sakrament małżeństwa*
Katecheza papieża Franciszka wygłoszona w czasie audiencji generalnej (Rzym, 23 października 2024 r.)7

„On nas namaścił i wycisnął na nas pieczęć”. *Bierzmowanie, sakrament Ducha Świętego*
Katecheza papieża Franciszka wygłoszona w czasie audiencji generalnej (Rzym, 30 października 2024 r.)8

„Duch Święty wstawia się za nami”. *Duch Święty i chrześcijańska modlitwa*
Katecheza papieża Franciszka wygłoszona w czasie audiencji generalnej (Rzym, 6 listopada 2024 r.)10

List napisany Duchem Boga żywego: Maryja i Duch Święty
Katecheza papieża Franciszka wygłoszona w czasie audiencji generalnej (Rzym, 13 listopada 2024 r.)12

Dary Oblubienicy. Charyzmaty, dary Ducha dla wspólnego dobra
Katecheza papieża Franciszka wygłoszona w czasie audiencji generalnej (Rzym, 20 listopada 2024 r.)13

Owoce Ducha Świętego. Radość
Katecheza papieża Franciszka wygłoszona w czasie audiencji generalnej (Rzym, 27 listopada 2024 r.)15

II. Dokumenty Stolicy Apostolskiej

Dykasteria Nauki Wiary

Królowa Pokoju. Nota na temat doświadczenia duchowego związanego z Medziugorze17

Dykasteria ds. Ewangelizacji

List do Dykasterii ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów34

Obrzęd otwarcia Roku Jubileuszowego w Kościołach partykularnych36

Kongregacja ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów

Dekret dla Zgromadzenia Księża Marianów Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny zatwierdzający łaciński i włoski tekst Mszy ku czci św. Stanisława Papczyńskiego, prezbitera i fundatora39

Dykasteria ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów

Odpowiedź na List Dykasterii ds. Ewangelizacji40

Teksty liturgiczne na Zwyczajny Rok Jubileuszowy 202541

Pismo w sprawie posługi katechisty53

Dekret zatwierdzający wpisanie do kalendarza liturgicznego diecezji polskich wspomnienia św. Stanisława Papczyńskiego, prezbitera55

Dekret dla Zgromadzenia Księża Marianów Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny zatwierdzający angielski, francuski, portugalski i polski tekst Mszy ku czci św. Stanisława Papczyńskiego, prezbitera i fundatora56

Dekret dla Zgromadzenia Księża Marianów Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny zatwierdzający białoruski, łotewski i litewski tekst Mszy ku czci św. Stanisława Papczyńskiego, prezbitera i fundatora57

Teksty Mszy ku czci św. Stanisława Papczyńskiego, prezbitera i fundatora, zatwierdzone dla Zgromadzenia Księża Marianów Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny58

Dekret zatwierdzający wpisanie do kalendarza liturgicznego diecezji zielonogórsko-gorzowskiej wspomnienia błogosławionych: Marii Edelburgis i Towarzyszek, dziewic i męczennic66

Dekret zatwierdzający patronat św. Huberta, biskupa, dla gminy Żary (diecezja zielonogórsko-gorzowska)67

III. Nauczanie biskupów o liturgii

Abp Antonio Guido Filipazzi, Nuncjusz Apostolski w Polsce
Papieże przykładem odmawiania różańca70

Bp Roman Pindel

Przyjdźcie do Mnie wszyscy, którzy utrudzeni jesteście, a Ja was pokrzepię (Mt 11, 28)

List Pastorski Biskupa Bielsko-Żywickiego na rozpoczęcie Jubileuszu z okazji 350-lecia objawień Najświętszego Serca Pana Jezusa70

Abp Adrian Galbas SAC

Modlitwa pełna Ewangelii

Homilia metropolity katowickiego wygłoszona w czasie pielgrzymki wspólnot Żywego Różańca (Katowice, 21 października 2024 r.)73

Abp Marek Jędraszewski

Dekret ustanowienia archidiecezjalnego Sanktuarium Pana Jezusa Cierpiącego

Ecce Homo w kościele OO. Bernardynów pw. Stygmatów św. Franciszka

z Asyżu w Alwerni (archidiecezja krakowska)77

Bp Roman Pindel Dekret ustanowienia Diecezjalnego Sanktuarium Świętego Jana Kantego w Kętach (diecezja bielsko-żywiecka)	78
--	----

IV. Formacja liturgiczna

Ks. Zdzisław Janiec Formacja kapłańska w nauczaniu Prymasa Stefana Wyszyńskiego	80
--	----

V. Duszpasterstwo liturgiczne

Alessandro di Bussolo: „Umiłował nas”. Papieska encyklika o Najświętszym Sercu Jezusa	92
Święto Muzyki Kościelnej 2024 r.	96

VI. Informacje

Sprawozdanie z zebrania Komisji ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów Konferencji Episkopatu Polski (Warszawa, 4-5 listopada 2024 r.)	98
Licheń: odbyło się ogólnopolskie spotkanie duszpasterzy służby liturgicznej	98
Bielsko-Biała: błogosławieństwo ministrantów słowa Bożego	99
Zmiany w gremiach liturgicznych Konferencji Episkopatu Polski	100
Sprawozdanie z XV. ogólnopolskiej pielgrzymki muzyków kościelnych na Jasną Górę (9 listopada 2024 r.)	101
Liturgiczne nowości wydawnicze	103

Contents 30 (2025) No. 1 (120)

From the Editor

The Liturgy in the Jubilee Year (part I)3

I. The teaching of the Holy Father

Homily of Pope Francis at the Mass for the Canonization of Emanuel Ruiz Lopez and Seven Companions and Francis Abdel Mooti on Rafael Massabka, Joseph Allamano, Maria-Leonia Paradis and Helena Guerra (Rome, October 20, 2024)5

„*The Holy Spirit is a gift from God*”. *The Holy Spirit and the Sacrament of Matrimony*
Pope Francis’ Catechesis at the General Audience (Rome, October 23, 2024)7

„*He has anointed us and put a seal on us.*” *Confirmation, the sacrament of the Holy Spirit*
Pope Francis’ Catechesis at the General Audience (Rome, 30 October 2024)8

„*The Holy Spirit intercedes for us.*” *The Holy Spirit and Christian Prayer*
Catechesis of Pope Francis at the General Audience (Rome, 6 November 2024)10

Letter Written by the Spirit of the Living God: Mary and the Holy Spirit
Catechesis of Pope Francis at the General Audience (Rome, 13 November 2024)12

The Gifts of the Bride. Charisms, gifts of the Spirit for the common good
Catechesis of Pope Francis at the General Audience (Rome, 20 November 2024)13

The fruits of the Holy Spirit. Joy
Catechesis of Pope Francis at the General Audience (Rome, 27 November 2024)15

II. Documents of the Holy See

Dicastery for the Doctrine of the Faith

Queen of Peace. Note on the Spiritual Experience of Medjugorje17

Dicastery for Evangelization

Letter to the Dicastery for Divine Worship and the Discipline of the Sacraments34

Opening Rite of the Jubilee Year in the Particular Churches.....36

Congregation for Divine Worship and the Discipline of the Sacraments

Decree for the Congregation of Marian Fathers of the Immaculate Conception of the Blessed Virgin Mary approving the Latin and Italian text of the Mass in honour of St. Stanislaus Papeczyński, priest and founder39

Dicastery for Divine Worship and the Discipline of the Sacraments

Response to the Letter of the Dicastery for Evangelization40

Liturgical texts for the Ordinary Jubilee Year 202541

Letter on the ministry of a catechist53

Decree approving the inscription of the commemoration of St. Stanislaus Papczyński, priest and founder	55
Decree for the Congregation of Marian Fathers of the Immaculate Conception of the Blessed Virgin Mary approving the English, French, Portuguese and Polish text of the Mass in honor of St. Stanislaus Papczyński, priest and founder	56
Decree for the Congregation of Marian Fathers of the Immaculate Conception of the Blessed Virgin Mary approving the Belarusian, Latvian and Lithuanian text of the Mass in honor of St. Stanislaus Papczyński, priest and founder	57
Texts of the Mass in honour of St. Stanislaus Papczyński, priest and founder, approved for the Congregation of Marian Fathers of the Immaculate Conception of the Blessed Virgin Mary	58
Decree approving the inscription of the commemoration of the blessed: Maria Edelburgis and Companions, virgins and martyrs in the liturgical calendar of the diocese of Zielona Góra-Gorzów	66
Decree approving the patronage of St. Hubert, bishop, for the commune <i>of Żary</i> (diocese of Zielona Góra-Gorzów)	67

III. The Teaching of Bishops on the Liturgy

Archbishop Antonio Guido Filipazzi, Apostolic Nuncio to Poland <i>Popes as an example of praying the rosary</i>	70
Bishop Roman Pindel <i>Come to me, all you who are weary, and I will give you rest (Mt 11:28)</i> Pastoral Letter of the Bishop of Bielsko-Żywiec at the beginning of the Jubilee on the 350th anniversary of the apparitions of the Sacred Heart of Jesus	70
Archbishop Adrian Galbas SAC <i>Prayer full of the Gospel</i> Homily of the Metropolitan of Katowice delivered during the pilgrimage of the Living Rosary communities (Katowice, October 21, 2024)	73
Archbishop Marek Jędraszewski Decree of the establishment of the Archdiocesan Sanctuary of the Suffering Jesus Ecce Homo in the Bernardine Church of the Stigmata of St. Francis of Assisi in Alwernia (Archdiocese of Krakow)	77
Bishop Roman Pindel Decree of the establishment of the Diocesan Sanctuary of St. John Cantius in Kęty (diocese of Bielsko-Żywiec)	78

IV. Liturgical formation

Fr. Zdzisław Janiec <i>Priestly formation in the teaching of Primate Stefan Wyszyński</i>	80
--	----

V. Liturgical pastoral care

Alessandro di Bussolo: „He loved us”. <i>The papal encyclical on the Sacred Heart of Jesus</i>	92
Church Music Festival 2024	96

VI. Information

Report from the meeting of the Commission for Divine Worship and the Discipline of the Sacraments of the Polish Episcopal Conference (Warsaw, November 4-5, 2024)	98
Licheń: a nationwide meeting of priests of the liturgical service was held	98
Bielsko-Biała: blessing of altar servers of the Divine Word	99
Changes in the liturgical bodies of the Episcopal Conference Polish	100
Report on the 15 th nationwide pilgrimage of church musicians to Jasna Góra (November 9, 2024)	101
Liturgical new publications	103